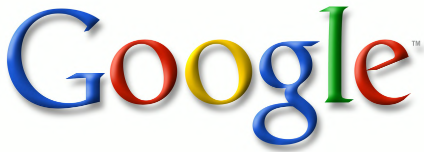

EVA

BERÄTTELSE

AF

AMANDA KERFSTEDT.

STOCKHOLM
Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1888.

Regnet föll tätt, jämt och envist, molnen hängde tunga och låga, så att de nästan tycktes snudda vid trädtopparne, granarne i den mariga skogen på båda sidor om landsvägen sågo slokiga ut. Här och der syntes en liten öppning i skogen, en backsluttning, inhägnad af en mossbelupen gärdesgård eller en förfallen stenmur, och invid skogsbrynet en liten röd bofällig stuga, hvarifrån ett svagt ljussken skönjdes genom den dimmiga, regnfyllda höstaftonsluften. Tick tick, tick tick föllo regndropparne på paraplyet utan uppehåll, allt jämt i samma tornart; på fotsacken flöto små rännilar från sprötena till vattenreservoarerna, som bildat sig vid nedre kanten; hästen plumsade sitt plasch, plasch i de djupa flödena på vägen; kärran ryckte och knakade, så att de två som sutto der med nödvändighet törnade emot hvarandra och gåfvo hvarandra bastanta knuffar. Det var ett ohyggligt väder.

»Hur långt ha vi nu kvar?» sade den ena af de åkande, i det hon gjorde ett fåfängt försök att med foten befria den bugtiga och hårda fotsacken från vattpussarne, som började att genomtränga den och drypa på hennes handskskinnskängor, »det här var den värsta färd jag varit med om».

»Om ho har tålamod en kvarts mil till, så ä vi

framme ve kyrkan», sade skjutspojken, som var temligen skyddad i sin långa skinnkrage.

»Kyrkan ja — men jag skall ju mycket längre.»

»Ja vars, tre kvart till, men det är väl så godt att hvila litet i prostgål'n, när det vardt ett sån't skapandes väder.»

»Det vet jag aldrig om jag kan. Jag känner dem ju inte.»

»Känner prostens? Ja det måtte väl vara detsamma. Inte behöfver man väl känna dåm inte. Di får allt ta emot både kreti och pleti di, fast dåm inte känner dåm.»

Det hördes ett skratt under paraplyen, som lät vårlikt midt i höstregnet. »Vi få väl se, hur pass mod jag får, när vi väl komma dit», sade hon, och suckade litet; »kör nu på bara, så är du snäll».

Skjutspojken teg några ögonblick. »Di bråkar så mycket om krittera nu för tiden, så en får väl se till å skona dåm», sade han slutligen.

Åter hördes skrattet, och åter kom det en suck efteråt. »Åh ja, nog tänker man på djuren alltid.»

Det blef intet vidare samtal af, förr än kyrkan vid en krök af vägen syntes helt nära. »Nå, har ho kommit om sams med sig själf, hur ho ska göra nu», sade pojken och pekade med piskan framåt landsvägen, »der nere vid de stora pilarne tar vägen af nedåt prostgål'n.»

»Du vill allt bra gärna dit, du», sade flickan skälmaktigt.

»Si det är allt så, att springpigan är ifrån våran kant, ho har far sin nästgåls till oss, och ho kom dit i höstasse», upplyste pojken.

»Jaså, jag förstår, det är henne du så gärna vill träffa», sade flickan, mycket upplifvad af litet erotik midt i regnvädret, »hvad heter hon?»

»Hvad ho heter? Jo vars, ho heter spring-Greta.»

»Hvarför heter hon spring-Greta?»

»Ja, hocken kan veta. Det är väl för ho va så kvick i vänningarne.»

»Och du vill gärna träffa henne?»

»Åh, för min del så kan jag väl titta in, när jag far tebaks, men di har vådligt styft i köket i prostgål'n — di har lampa i taket, så der lyser som det värsta kalas, och inte ä' di snåla om matbitarne häller, det vore skam te säga.»

Det der ordet »lampa i taket» gjorde intryck på flickan, det förde med sig en hel värld af trefliga föreställningar. Våt och frusen som hon var, såg hon framför sig ljusskén, värme, vänliga ansigten, hemtrefnad, och när i det samma en stormvind kom bakifrån och blåste hatten fram på näsan och vände ut och in på paraplyen, så fattade hon det djärfva beslutet att vika af nedåt alléen, vid hvilken pojken just hållit in hästen.

»Nå ja, vi göra väl ett försök då», sade hon.

Pojken gjorde med pisksnärten en klatsch i luften, hästen lät höra en kort gnäggning, kärran gjorde en tvär vändning och så bar det af utför alléen, som bestod af stora tjockstammade, aflöfvade träd, och vid hvars slut man skymtade en lång röd byggnad med frontespis. När de gjorde svängen omkring den stora gräsplanen på gården, syntes ett ljus hastigt glimma från det ena fönstret efter det andra, till dess dörrarne slogos upp af en tjänstflicka, som satte ljuset på golf-

vet i lä för blåsten och själf sprang ned för trappan och började ifrigt knäppa upp fotsacken.

»Är prosten hemma», frågade flickan i kärran.

»Ja, det är han och prostinnan med. Får jag lof att ta ur kappsäcken?»

»Åh nej, det är inte värdt, jag skall genast resa igen», sade flickan, som stod tveksam på nedersta trappsteget, sedan hon väl hoppat ur.

Vinden pep och tjöt i de gamla träden, som omgåfvo gården. En dräng kom uppifrån stallet med en lykta. Ett par barnhufvuden tittade ut genom dörren till salen.

»Ack, om jag aldrig gifvit mig hit», tänkte flickan; men nu slogs salsdörren upp, och en ung kvinna kom ut i farstun.

»Hvem är det», sade hon, »hvarför stå ni så länge här ute? Var så god och stig in. Det är ju ett förfärligt väder, skynda er in för all del. Lyft af kappsäcken, Linnéa. Du, gosse, kan köra upp till stallet och sätta in hästen, och se'n så kan du gå ned i köket och få dig någonting varmt. Det är bäst att bära upp kappsäcken på gröna gästkammaren, Linnéa. In med er barn, det är minsann inte väder att sticka ut näsan nu. Var så god och stig in, för all del.»

Hon gaf sig till att knyta upp den unga flickans hattband och schalett; men medan hon så stod med det flämtande ljusskenet hoppande öfver hennes unga och behagliga gestalt, kände hon plötsligt ett par armar om sin hals och hörde en half snyftning invid sin kind.

Hon blef förvånad, ty hon visste icke själf att hon

var på det sättet beskaffad att ett sådant utbrott inför henne föll sig helt naturligt.

»Är ni inte ledsen att jag kom? Ack var inte det. Det regnade så förfärligt — och pojken som skjutsade sa' — — — när jag for här förbi — — jag är den nya folkskolelärarinnan.»

»Stackars liten — ni är så våt och så kall», hon blef själf underligt vek om hjärtat, men hon höll sig tappert. Hon strök bara flera gånger det tjocka bruna håret, som var fuktigt af regnet, medan hon hjälpte att taga af kappan och schalen.

Linnéa kom nu ned för trappan. »Se här, skaka nu riktigt vätan ur kappan och häng den öfver ett par stolar», sade prostinnan. »Så ja, kom nu så gå vi in. Barnen äro nyfikna, ska' ni tro.»

Det var en stor sal med trasmattor i en triangel kring det runda bordet midt på golfvet. En brasa brann i kakelugnen i ena hörnet under det en stor klocka knäppte hörbart i det andra. På bordet framför soffan brann en lampa, och der lågo syarbeten, lexböcker och leksaker huller om buller.

»Se här ha vi den nya folkskolelärarinnan», sade prostinnan, »och hon behöfver minsann att värmas på alla sätt. Här är vår guvernant, fröken Lidén, och här har jag min hjälpreda i huset, Selma Asp, det här är Malla och det här är Fanny, och så har ni reda på familjen i det närmaste. Sätt er nu och känn er hemmastadd. Malla, drag fram korgstolen till brasan åt fröken.»

»Ack, hvad här ser trefligt ut», utbrast den unga flickan, som nu, sedan hatten kommit af, visade ett

ansigte blossande af ovädrets hårda framfart, och der tårarne ännu sutto och glittrade i ögonfransen, »jag är så glad att jag tog mod till mig och kom hit.»

»Ni skulle väl också göra er uppvaktning hos er förman», skrattade prostinnan, »så det var er fullkomliga rättighet för att inte säga skyldighet att fara in här. Det är bara ledsamt, att inte er skola ligger framme vid kyrkan.»

»Jag vet ingenting om skolan», sade flickan, »men skjutsgossen sade, att jag har ännu tre kvarts mil att fara.»

Prostinnan hade en liten lågmäld öfverläggning med Selma Asp, som jämte nyckelknippan fick några order om »lakan på öfversta hyllan».

»Nej nej», utropade lärarinnan, »gör er för all del inte besvär för min skull, jag skall fara igen om en liten stund. Bara pojken och jag få hämta oss litet, så måste vi ge oss af igen. Det blir nog sent ändå.» Hon tog upp ett litet guldur från klockfickan och blef häpen, när hon såg att det visade på sju. »Tåget gick så olämpligt, och så drog det om, innan jag fick skjuts vid stationen, och väglaget var inte heller det bästa, jag får inte sitta så här skönt alltför länge.»

Hon pratade ifrigt, men det var omöjligt att låta bli. Det var så outsägligt ljufligt att sitta derinne, medan stormen skakade fönstren, och stora regndroppar knäppte på rutan. Hon var af naturen liflig och munter, och fastän hennes lif bjudit henne åtskilliga svårigheter, hade dessa icke förmått kufva hennes väsens friskhet.

»Vi få väl se, hur det går med den saken, när pro-

sten kommer», sade prostinnan, »ni får lof att vänja er från början att lyda honom.»

»Nu kommer pappa», ropade båda barnen och störtade ut ur rummet, der de suttit på golfvet framför brasan med benen i kors under sig.

Det hördes knarrande steg öfver förmaksgolfvet och barnens hviskande röster: »Pappa, det är främmande, en fröken som är så våt och så röd och som skall fara till skolan i kväll, men det slipper hon väl i regnet.» Och så skrattade det derinne i mörkret, ett hjärtligt, muntert skratt och ögonblicket derefter syntes prosten i dörren. Det var en lång mager man med intelligent uttryck och en viss naturlig värdighet, som icke led af att han gärna skrattade och att han senterade ett godt skämt.

»Jaså», sade han, i det han ännu skrattande gick fram och tog den främmande i hand, »det är ni, som barnen redan presenterat såsom 'våt och röd'. Vill ni nu själf komplettera beskrifningen med ett namn, så vore jag er tacksam. För öfrigt får jag uppriktigt gratulera er att ha kommit i hamn undan landsvägens obehag en sådan här oväderskväll.»

»Jag var på väg till min nya plats i en af folkskolorna i er församling», sade flickan, »jag är den nyutnämnda lärarinnan.»

»Så-å — fröken Eva Wall. Välkommen då både hit i afton och till er befattning. Ni kommer långväga ifrån. Ända från Jönköping. Det var modigt att söka sig så långt bort från hemtrakten.»

Eva blef ett grand blekare än förut. »Det hade kanske varit modigare att stanna kvar», sade hon, så

att endast prosten hörde det. »Jag fruktar, att om jag får stora svårigheter här, så blir det snarare ett straff för feghet, än för för mycket mod.»

Prosten kastade en skarp och pröfvande blick på henne. Hennes drägt var liksom hennes växt särdeles elegant — håret, uppsatt i en rik knut i nacken, var framtill slätt tillbakastruket utan lugg. Näsan var kanske litet för kort, läpparne något för bestämda, men ansigtsovalen var af en särdeles mjuk och behaglig form, och ögonen hade förutom färgens och formens skönhet ett uttryck af djup och intelligens, som var mycket tilltalande. Man kunde utan tvifvel kalla henne för en ovanligt vacker flicka.

»Har ni någon reda på skolan?» frågade han efter sin korta granskning af hennes person.

»Nej, inte det ringaste», sade hon. »När jag slutat seminariet, gaf jag min förmyndare i uppdrag att skaffa mig en plats, sak samma hvar. Jag känner lika litet till trakterna i söder som i norr, eftersom jag här i landet aldrig varit utom min födelsestad. — Jag önskade bara komma långt bort, och alla skolor äro sig väl temligen lika, förmodar jag.»

»Det var verkligen att behandla saken likgiltigt», sade guvernanten, som nu med något sötsur röst yttrade sig för första gången.

Eva vände sina mörka ögon emot henne. »Var det», sade hon, »ja, kanhända. När man i många år sträfvat med nervös otålighet mot ett mål, så är man inte rigtigt nykter, när man ändtligen nått det.»

»Nykter», upprepade guvernanten, »åh, jag måtte säga.»

»Vet ni, fröken Wall», sade prostinnan, »så gärna jag än ser er, så skulle jag önskat, att det varit någon annan som fått platsen.»

»Hur då? ser jag inte ut att kunna sköta den.»

»Jo», sade hon och klappade henne åter på det bruna håret, när hon gick förbi för att ta fram thédosan ur skänken, »men ni är alldeles för ung att begrafvas der borta i vildmarken.»

»Kära Mina», skräm nu inte fröken genast i början», sade prosten, »det är nog sannt att skolhuset ligger litet afsides, men så har ni ju ferier; dem kan ni tillbringa hos edra anförvandter.»

Eva teg. Thébordet var nu färdigt. Selma Asp kom in med små assietter på en bricka, och så slog man sig ner.

Under det man åt öppnades dörren, och skjutsgossens hufvud blef synligt. »Hur går det», sade han, »ska vi ge oss i väg snart? Jag får lof te vara hemma igen i natt, så det tål nog vid att man börjar knoga, tänker jag.»

»Ja, börja knoga du, ju förr dess bättre», sade prosten muntert, »men vänd näsan hemåt med detsamma, för fröken får du inte med dig.»

Eva reste sig från bordet. »Nej, men inte går det här an», sade hon.

»Jo visst», sade prosten. »Jag skjutsar fröken i morgon vid dagsljus med egna hästar. Att nu ge sig af genom skogen vore nästan lifsfarligt. Dessutom förefaller allting bättre vid dager. Har ni några möbler med er?»

»De komma efter som fraktgods», sade hon.

»Nå, ser ni nu, hur opraktisk ni är», sade han och skrattade godmodigt på nytt. »De skulle ju ha kommit *före* som fraktgods. Då får ni allt stanna här ett par dagar och invänta dem. Du, Johan, kan passa på vid stationen och forsla hit dem, när de komma. Ge honom fraktsedeln, fröken, ni kan lita på honom.»

De märkte, hur Eva tog upp en ytterst prydlig portmonnä och betalade honom. Det föreföll henne som om Johan var hennes första vän här, och hon kunde icke låta bli att hviska: »Nå, har du träffat Greta?»

Pojken blinkade slugt emot henne. »Ja, det var en sak det», hviskade han tillbaka, »ho har allt vurti lite stursk af sig, men det går väl åf'a med tiden.»

När supén var undanstökad och familjen, efter den vanliga husandakten, var färdig att skiljas för natten, sade prostinnan sakta till Selma Asp: »Sätt nu fort in maten i skafferiet, så kan du följa fröken upp på hennes rum.»

Eva kände sig redan alldeles hemmastadd. Hon stod med Fanny på armen och Malla klängande för att komma upp till samma höga plats, när Selma kom tillbaka för att hämta henne.

När de båda flickorna inträdde i det lilla vindsrummet, kunde Eva icke återhålla ett utrop af förtjusning. Taket var visserligen brutet på ena sidan efter yttertakets kontur; men sängen med de hvita omhängena, de perlfärgade möblerna, de hvita servietterna öfver byrå och bord, de röda öfverdragen, vattenkaraffen full af imma genom rummets värme i kontakt med dess friska innehåll, alltsammans gaf rummet ett skärt, hemtrefligt, fridfullt och inbjudande utseende, som före-

föll Eva högst angenämt. Det dröjde icke länge, förrän de båda flickorna hade lagt bort titlarne; Selma satt på sängkanten och betraktade, hur Eva kammade sitt yfviga hår, och under tiden pratade de oförbehållsamt.

»Hvad du är lycklig, som får vara här, jag tycker här ser ut att vara idealet för ett presthus», sade Eva.

»Ja, nog är här trefligt, men fasligt mycket att göra är det — och jag är just inte så stark», suckade Selma. »Men när man är fattig, så får man inte känna efter. Jag har mamma här i närheten, och det sätter jag så mycket värde på. Hon är föreståndarska för mejeriet i kyrkbyn. Att springa ned till henne då och då är min högsta glädje, kan du väl förstå.»

Eva stannade ett ögonblick med kammen. — »Ja — det kan jag tro måtte vara en glädje», sade hon, och hennes stora ögon fingo ett drömmande uttryck. »Hon är nog den bästa mamma som fins, tänker jag.» Och så fortsatte hon med sina kraftiga tag genom det tjocka, bruna håret.

»Ja», sade Selma innerligt, »inte finns det många som hon. Du må tro, att hon har arbetat och sträfvat för oss, men nu kunna vi också försörja oss själfva. Min bror är inspektor på Glomma bruk, och min syster är modist i Vindköping, så att vi reda oss godt.»

»Och du», sade Eva, som nu började fläta ihop de tjocka länkarne, »du ser mig ut att passa — ja — till — en länsmansfru på landet.»

»Åh», sade Selma och skrattade, »här fins ingen länsman på lång väg — och den som finns är redan gift.»

»Det var då olyckligt! Men hvad finns här då?»

»Just ingenting i den vägen. Här finns en skollärare, ett par bruksbokhållare, en herre som lär sig landtbruk — — och så ingenting mer.»

Eva hade med sina skalkaktiga ögon fixerat henne under det hon talade.

»Är det säkert det — alls ingenting mer? — finns här inte någon veterinärläkare — eller postherre — eller handlande —?» Men vid det sista ordet slog hon armarne om Selma, som just rest sig, snurrade om med henne och utbrast jublande: »Den är det! Ser du jag visste, att jag skulle ta reda på det i en handvändning. Två kärlekshistorier på en kväll. Här tycks då luften vara riktigt fylld med erotik.»

»Erotik?» —

»Nå ja, med själsstämningar då, om det behagar dig bättre, eller med — med kärlek på ren svenska. Nå, och guvernanten?»

»Ja, hon vill fasligt gärna gifta sig», sade Selma och suckade.

»Aha, är det der skon klämmer», skrattade Eva, »jag antar att hon beständigt behöfver brefkuvert, band, nålar, tråd — hon har ingenting i förlag, hon behöfver jämt gå ned till boden och hämta det ena och det andra.»

»Usch, du är en riktig hexa.»

»Och fröken Selma Asp vill så gärna låna henne allting», fortsatte Eva muntert, »men det är hon naturligtvis för stolt att ta emot. Det är bättre att köpa i minut.»

»Jag blir riktigt ond», sade Selma. »Här sitter

jag och låter locka ur mig alla möjliga dumheter — och du själf, du säger ingenting om dig själf.»

Evas lifliga ansigte blef med ens allvarsamt. »Mig skall du aldrig nämna bland de lefvandes antal, höll jag på att säga; på mig sattes det ett harnesk, när jag föddes. Vill du låta mig helsa på din mamma i morgon? En tjock gammal fru — är hon inte? en sådan der som man ta'r om hufvudet och kallar: du lilla morsgumma!»

»O, så tokig du är — jag har aldrig hört maken.»

»Det är för det jag kommit in i värmen, utifrån regn och storm — för det jag kommit under ett tak, der det finns man och hustru och barn och förälskade flickor, som ämna gifta sig. Det är för det att här är så regelmessigt och rigtigt, alldeles som det skall vara.» Hon borrade in hufvudet i handduken, som hängde i hörnet, och som hon stod i begrepp att ta' ner från messingskroken och brast i gråt.

»Nej, Eva, det här förstår jag mig då inte alls på.»

»Hvem har sagt att du skall förstå dig på det. Du skall gå och lägga dig och vakna kry och frisk till ditt arbete i morgon, — och då skola vi gå tillsammans ner till boden och köpa mig ett par frimärken. Så der ja — god natt med dig.» Hon slog armarne om Selmas hals och kysste henne. »Det var sannt — det der skolhuset, hur är det med det? Det skulle jag väl också fråga om. Hur ligger det?»

»Ack, det ligger en half mil in i skogen. Det är rigtigt hemskt att du skall dit.»

»Är det gammalt och ruskigt?»

»Nej, det är tvärtom alldeles nybygdt, men der är så ensligt.»

»Finns der rakt inga menniskor?»

»Åhjo, bondfolk förstås.»

»Nå ja, det är ju alltid något. Godnatt med dig nu. Skall jag räkna fönsterrutorna? — Åh nej, det var inte värdt. Godnatt!»

Följande morgon medförde posten ett bref till fröken Eva Wall. — »Det var en vacker herrstil», sade prosten litet menande, när han lemnade henne det.

»Det är från min förmyndare.»

»Nå, skall ni inte läsa det?»

»Jag är inte nyfiken; det är troligen bara en lista på möblerna, som jag inte fick, när jag for.»

Men hur det var smög sig Eva snart ifrån dem upp på gästrummet, der hon väl stängde dörren, innan hon bröt brefvet. Hon satt en stund och stirrade på det innan hon läste följande:

Min kära Eva!

Jag begagnar tillfället att på detta sätt säga dig några ord, eftersom du med flit tycktes undvika att sammanträffa med mig under de sista åren i Jönköping. Detta uppförande har på det högsta sårat och förundrat mig. Har jag förtjänt det? Har jag icke samvetsgrannt uppfyllt alla rimliga anspråk gent emot dig? Jag har till och med gjort mer än de flesta andra i mitt ställe skulle ha ansett sig pligtige till. Du har fått en god uppfostran, och du har din egen envishet att skylla för att den icke är än mer lysande, men med vanlig eftergifvenhet har jag fogat mig i din nyck att utbilda dig för folkundervisningen, ehuru jag måste

bekänna att ditt skäl: »att du ville försvinna bland folket», föreföll mig temligen excentriskt. Med ditt utseende och din begåfning hade du på en annan plats kunnat göra en carrière i lifvet.

Emellertid, sedan du nu är i tillfälle att själf försörja dig, måste jag underrätta dig att jag icke vidare anser lämpligt att stå i några förbindelser med dig. Jag kan med godt samvete säga, att jag gjort hvad jag kunnat. Du har icke varit tacksam, och jag tvår mina händer för hvad som kan möta dig i framtiden. Jag har gifvit dig medel till att föra en oberoende tillvaro, du måste nu begagna dessa medel och icke vidare lita på mig. Mina affärer äro nu icke så goda som förr, och dessutom står jag i begrepp att gifta mig med ett högst aktningvärdt fruntimmer, som jag lärde känna förra sommaren i Lysekil. Hon har förmögenhet och är af en strängt respektabel familj; derföre ju mindre du påminner Jönköpings samhälle om din tillvaro, desto bättre. Det var från början ett fel, att låta dig få din uppfostran der — men mitt veka hjerta bestack mig då som så mången gång förut.

Slutligen vill jag tillägga, att det varit mig ett nöje att välja åt dig ett behagligt möblemang. Tag det med godt hjärta, på samma sätt som det gifves. Du behöfver icke skrifva och tacka. Jag önskar dig allt godt på din självfvalda bana; om din stolthet der skulle få ge med sig en smula, skulle det icke skada, men jag hoppas, att liksom jag gjort min pligt, så skall du också veta att göra din.

Din tillgifne
Eberhard Lövenstam.

Under det Eva läste detta bref, fick hennes ansigte, hvars förnämsta behag eljest låg i dess mjuka, harmoniska linier, ett hårdt och skarpt uttryck. Hon satt länge deruppe, utan att märka tidens lopp och i fullkomlig glömska af hvar hon befann sig. Ändtligen väcktes hon af att någon knackade på dörren. Då hon öppnade, möttes hon af Selmas glada och rodnande anlete. »Vill du följa med nu? Jag skall gå dit ner och hämta hem litet kryddor till baket.»

Eva såg på henne med en frånvarande blick. »Hvart skulle jag gå? Hvad menar du?» sade hon.

»Åh, du ser ju alldeles yrvaken ut! Har du sofvit?» sade Selma, en smula skamsen öfver att icke finna det intresse för hennes hemlighet, som hon väntat.

Eva förstod på ögonblicket att hon sårat henne, och hon öfvervann genast sin sinnesfrånvaro, tog Selma under armen och begaf sig med henne ner till »boden». — Det var en tung och disig höstmorgon, men för henne, som nyss sett hela sitt lif draga sig förbi som i ett panorama, föreföll det stärkande att gå der på den fuktiga landsvägen och sträfva sig fram mot en temligen omild nordanvind. Alla de mötte sågo så oberörda ut af lifvets slitningar och detta meddelade en viss känsla af frid. När vinden, som ref och slet i töckenslöjan, slutligen lyckades att få den att remna, och en sömnig höstsol kastade sitt ljus öfver de våta broräckena, tegeltaken, pilarne, som stodo och slokade vid åkanten, åkrarne med sin unga brodd, vedtrafvarne, som voro uppstaplade invid husknutarne, så var hela taflan så alldaglig att den verkade lugnande. Också

voro de båda unga flickorna muntra och lifliga, då de inträdde i den enkla handelsbutiken.

Der fanns i sanning en blandning af allt möjligt. Från glasburkarne, fyllda med trådnystan, som prydde fönstren, tygerna som fyllde hyllorna på ena väggen, garnbundtarne på den andra, glaslådan på disken till venster, som fick släppa till sitt innehåll af portmonnäer, pennor, broscher, knappar m. m. för hvarje namnsdag som firades i socknen, ända till silltunnan och såpfjärdingen fattades ingenting i detta kaos af hvarjehanda, som var inhyst i ett till det yttre så tarfligt omhölje. Det var i denna ram Selmas unga kärlek blomstrat upp, det var för den glade och frimodige handelsmannens blickar hennes ögonfransar sänkte sig öfver hennes rodnande kinder.

Herr Forsberg var frank och tillmötesgående som hans yrke fordrade, han narrade Selma att skratta med några skämtsamma anmärkningar, men Eva kunde ej bli klok på, om han lekte med henne eller om det låg allvar under skämtet, och när hon stod der och valde några småsaker åt Malla och Fanny, kom hon att tänka på, att om Selma lefvat i en annan församling, skulle hon troligen blifvit förälskad i en annan handelsman, och hon var glad att själf komma bort ifrån hvarje möjlighet till någon landsortsidyll. Hon försedde sig med ett bläckhorn, pennor och papper, och när de återkommo, gick hon tillbaka upp på sitt rum för att skrifva bref.

Hon satt en stund tveksam med papperet framför sig. Skulle hon skrifva oaktadt förbudet? Slutligen tog hon upp det bref hon fått och läste om det, lång-

samt, liksom för att inprägla dess innehåll, och för hvarje rad mörknade hennes uttryck, ända till dess hon lade det med ovilja ifrån sig och utan vidare tvekan började att skrifva fort, harmset, på ett sätt, som skulle låtit en åskådare förmoda, att månget ord skulle flyta in i detta bref, som vid lugnare öfverläggning troligen aldrig kommit att stå der. Brefvet var utan öfverskrift.

»Otacksam! Ja, kanske skulle mången med er säga så. Jag kan icke se saken på det sättet. Ni har satt en vacker skylt utanpå eländet, men vet ni, om icke denna uppfostran, som ni talar om, fördubblat — ack, mångdubblat känslan af min olycka? Ni tröstar er med att ni uppfyllt er pligt mot mig. Har ni tänkt på att det ges oförrätter, dem ingen pligtuppfyllelse någonsin kan godtgöra. Om ni insåg det, kunde jag möjligen ha medlidande med er, men ni pekar stolt på hvad ni gjort för mig och tycker att ni är en rättfärdig man. Tänk på en annan, som jag aldrig förr nämnt inför er — tänk på den rysliga scen, jag varit vittne till, den sanning jag upptäckt, den förnedring jag nödgats utstå — och säg, om ni lika käckt kan påstå att ni gjort er pligt.

Ni har rätt — vi två äro hädanefter främmande för hvarandra. Vet ni väl, att jag skulle vilja bryta sönder de möbler, ni sänder mig, hellre än att begagna dem, att jag skulle vilja bo i ett rum med en enda halmmadrass, hellre än att taga edra gåfvor, då ni ändå icke kan ge mig hvad jag trår efter — då jag för alltid skall vara dömd att gå som en utstött, då jag till och med här, der jag sitter omhuldad af ärbara menniskor, skall känna mig som en bedragerska.

Ni skall åter igen säga, att jag är öfverspänd. Kan jag hjälpa att min natur är sådan, att jag icke kan bära, utan att vrida mig under den, den börda jag fick på min del. Vet ni hvad jag lidit — ni, som behandlar den saken som ingenting — ni, som gifter er med ett »aktningsvärdt fruntimmer» och kastar en slöja öfver det förflutna? Jag skall aldrig kunna gifta mig med en aktningsvärd man, jag. Nej, nej — var icke rädd, jag skall icke tacka er — jag skall icke ens underteckna mitt namn, som jag fått liksom de andra leksakerna, hvilka skulle låta mig glömma verkligheten.»

När hon hunnit dit, böjde hon hufvudet mot bordet och brast i våldsam gråt. Hela hennes kropp skakades af snyftningar, hon grät, som man gråter i ungdomen, då det ännu förefaller som om gråten kunde hjälpa, som om olyckan kunde plånas ut med tårarne.

Slutligen lugnade hon sig, torkade sitt ansigte och stoppade brefvet i ett kuvert. Ännu flämtande efter den starka sinnesrörelse det kostat henne att uttala hvad som i åratal legat och värkt och bulnat i hennes sinne, satt hon med armen på fönsterbrädet och stirrade ut. Fönstret vette åt vedbacken, der spring-Greta gick och plockade spånor i ett kålfat, och der ladugårdspigan med ok öfver axlarne begaf sig gångstigen utför med mat åt småkreaturen. Afundades hon dessa människor, som gingo så lugna vid sitt dagsarbete? Sådan hade kanske hennes lott blifvit, om hon icke fått den uppfostran, hon nyss beklagat sig öfver? Liknade hon Greta, som enligt Johans utsago »vurti stursk», och skulle tiden också på henne ha den verkan, att det »skulle gå åf'a», som han profeterat om Greta?

Vid dessa frågor klarnade det något för henne. Hon tog brefvet och begaf sig med det direkt ned i prostens rum.

»Skulle ni vilja göra mig den tjänsten att skrifva utanskrift på ett bref», sade hon.

»Hjärtans gerna», sade han vänligt, »men jag tänker ni har vackrare stil än jag. Hvad skall jag skrifva?»

»Fabrikör Eberhard Lövenstam, Jönköping.»

Prosten såg allvarsamt på henne. »Ni gör mig väl icke delaktig i något mindre — mindre —»

»Brefvet är till min förmyndare», sade hon hastigt.

Prosten doppade pennan och skref.

»Ville ni nu vara så god och taga det med er, när ni reser till stationen nästa gång och lägga det på tågets postlåda, så skulle jag vara er så innerligt tacksam.»

»Det måtte väl inte vara något ondt i det der brefvet», sade han med en ton som skulle låta skämtsam.

»Jo», sade hon, »ärligt sagdt — nog är det ondt i det, men inte så att ni behöfver tveka att skicka af det. Der inne ligger nästan allt ondt, som jag haft både utom och inom mig, men om ni skickar af det, skall jag försöka att vända ryggen åt det alltsammans, och jag skall inte mer bedja er vara min postmästare. Ni förstår, att jag inte vill, att det der namnet skall läsas här på orten.»

Prosten runkade på hufvudet. »När ni bättre lär känna mig, skall ni ge mig ert förtroende», sade han.

»Kanhända, jag vet inte», sade Eva och suckade, »jag har aldrig varit van att ha någon förtrogen.»

Sent på kvällen följde Eva Selma ned till mejeriet

för att bli bekant med hennes mor. Ute på gården luktade det fuktig sågspån af de ofantliga ishögarne, hela förstugan var full af nya fjärdingar för smöret, uppstaplade öfver hvarandra, spridande en ånga af rått trä och lemnande blott en smal genomgång för de båda flickorna till dörren. De skulle först passera det stora ostberedningsrummet med breda hyllor kring väggarne, der ostarne lågo upplagda i symmetriska rader. Till venster om detta låg boningsrummet, der de ininträdde.

Gumman Asp hade slutat dagens bestyr och satt nu vid lampan och stickade.

»Mamma», sade Selma, »nu är du väl så trött, så att du inte orkar se upp en gång. Men här skall du få ett besök af den nya folkskolelärarinnan. Vet du, vi äro redan »du», och är det inte bra snällt af henne att allra först helsa på dig? Den allra första i hela socknen, mamma, fast det är du väl värd, ditt lilla troll.»

Selma tog gumman om hufvudet och ruskade det. Hela flickan var förvandlad. Den stilla, litet försagda tillbakadragenheten var borta. Hon var med ens munter, uppsluppen, naturlig.

Fru Asp hade tagit af sig glasögonen och betraktade Eva, sedan hon väl blifvit fri från Selmas tag. »Är det der folkskolelärarinnan», sade hon, »det kan jag väl aldrig tro. Jag har väl ögon jag också. Nu vill du lura mig, Selma, men det slipper du allt.»

»Nej, mor, det är riktigt sannt, och Eva Wall heter hon. Ack, vet du, det värker så rysligt i ryggen efter

knäckebrödsbaket i går. Sitt, Eva.» Själf kastade hon sig raklång på soffan med näsan mot taket. »Åh, hvad det känns skönt att vara hemma, rigtigt hemma, och ha sin lilla skönhet till mamma bredvid sig. Sitt i ländstolen, Eva.»

»Fröken skall inte tro att hon är så här tokig alltid», sade fru Asp, som minst af allt gjorde skäl för benämningen »skönhet», »men hon vill nu muntra upp mig litet, när hon gör sina små tittar hit. Vi äro litet goda vänner, skall jag säga.» Och fru Asp såg så småslug ut, som om hon sagt en stor kvickhet.

»Vill ni inte bli god vän med mig också», sade Eva och dolde så godt hon kunde sin rörelse, »jag tycker Selma är lycklig, som har sitt hem så nära.»

»Åh ja, det kan hon väl vara, det vill jag visst inte påstå annat. Det är godt så länge jag orkar sträfva, och än har jag då inte hört något missnöje af herrarne.»

»Missnöje», ropade Selma, »de bära dig ju på händerna. Ja, vet du, mor, ibland är jag rigtigt orolig att du umgås så mycket med herrar. Det är rigtigt farligt att släppa min skönhet så der på egen hand. Tycker du inte det, Eva?»

»Hör nu, så hon pratar», sade fru Asp småskrattande. »Du skall väl tänka på att en främmande hör på. Fröken kan ju inte ha reda på alla dina fukter.»

»Eva», ropade Selma och reste sig häftigt upp i soffan, »är här inte trefligt, och är hon inte söt der hon sitter så tjock och rund, min egen lilla mamma? Kan du neka till det? Har du ingenting godt att bjuda oss, mor?»

»Jo, minsann har jag inte det. Jag fick nyss en låda fikon skickandes ifrån boden. Deras stora höstlast hade kommit från Göteborg.»

Selma blef pionröd öfver hela ansigtet. »Var herr Forsberg själf inne med den?» sade hon.

»Nej då, han skickade pojken. Han har fått sin åkomma igen, stackare, så att han inte vill gå ut. Jag satte ut lådan i kontoret.»

Gumman gick för att hämta den, och Eva passade genast på.

»Hvad är det för en 'åkomma' herr Forsberg har, som hindrar honom att gå ut?»

»Det är bara att han får ros i näsan ibland, när han varit för mycket ute i luften», sade Selma med nedstämd ton. »Han kom hem från Göteborg i går, och nu har det väl kommit, kan jag tro.»

Eva brast i skratt. »Nå, det var då en älskare, med ros i näsan», sade hon, »och du ser så ynklig ut, när du talar om det, som om du hade det själf.»

»Ja, skratta du», sade Selma nästan gråtfärdig, »men jag skall säga dig, att det är hjärtlöst. Den plågan är lika svår som någon annan. Och fast alla andra skratta åt honom, när han går med sina hvita blyättikslappar på näsan, så skäms jag inte att tillstå, att jag tycker allra mest om honom då, när de — an - dra — håna — — ho - o - nom.» Det kom några svaga snyftningar, som hon dock genast lyckades kväfva.

»Förlåt mig, söta, älskade Selma, var för all del inte ledsen på mig, du är en ädel själ, men det föreföll mig bara litet komiskt i början.» Och med en våldsam ansträngning att hejda skrattet, då hon tänkte

sig herr Forsbergs hvitdraperade näsa, tillade hon: »Det är alldeles öfver nu, du är väl inte ond?»

»Nej, kära du, det der har jag sett och hört så mycket af, att jag börjar bli van vid det.» Men tonen lät litet stucken.

Emellertid återkom fru Asp med fikonen, och stämningen blef genast god igen.

När de båda flickorna återvände, var det kolmörkt. Plask, der var det en vattenpuss och plask, der var det en annan. Ett, tu, tre lyste det i mörkret till något hvitt, som genast försvann. Om ett par ögonblick hörde de en röst bredvid sig: »Äro damerna ute och promenera så här sent? Kanske man får lof att göra sällskap.» Det var herr Forsberg, som vågat sig ut under mörkrets hägn och i ett ögonblick befriat sig från omslagen, när han fick se de båda flickorna.

Eva hade ett kort och afvisande svar på tungan, men hon teg af undseende för Selma.

»Herr Forsberg har varit så snäll och tänkt på mamma med en present, som vi just nyss smakat på», sade Selma. »Tack, snälle herr Forsberg.»

»Ingen orsak, alldeles ingen orsak», sade herr Forsberg, »jag tänker gumman kan behöfva litet att krya upp humöret med ibland. Det var ett infamt väglag.»

»Jag skall gå förut», sade Eva, »det är värst midt på vägen. Jag tror man måste arrangera gåsmarsch utmed dikeskanten», och dermed satte hon af i spetsen för dem.

»Gåsmarsch, ha, ha, ha, fröken är rolig. Alldeles rätt ja — gåsmarsch — ha, ha, ha.»

Eva gick förut utan att svara.

»Mamma sade att herr Forsberg var klen nu igen», hörde hon Selma säga med låg röst. »Jag blef så ledsen öfver det.»

»Ack fröken Selma, jag bär det gärna, när ni» — plask, der var det en puss igen som var omöjlig att undvika, när man gick i bredd.

»Snälle herr Forsberg gå efter», sade Selma, »ni blir våt om fötterna, och så blir ni sämre.»

»Litet vatten — det frågar jag inte efter mer än som så.» Herr Forsberg gjorde troligen en gest, som icke uppfattades i mörkret.

»Ni måste vara försigtig om er», sade Selma med förvirrad röst. Eva antog att han tagit hennes hand, när de skulle gå öfver spången.

»Det tillhör en man att våga lifvet för sitt yrke», sade herr Forsberg med stor bravur.

»Så der ja», ropade Eva, som hunnit i förväg, »nu äro vi ändtligen vid grinden. Hu det var just ruskigt.»

»Jag får väl packa mina påsar och gå då», sade herr Forsberg skämtsamt. »Jag hoppas fröken behöfver frimärken i morgon också.»

Eva kväfde på nytt ett högdraget svar. »Och jag hoppas ni kommer lyckligt tillbaka i mörkret utan ledstjärna», sade hon upplifvad af situationen.

»Ingen fara, alls ingen fara. Må så godt, må så rigtigt godt», och herr Forsberg svängde på hatten och försvann.

»Tycker du inte han låter bra snäll?» sade Selma, när hon repade eld på tändstickorna för att tända ljuset uppe i gästrummet.

»Jo, särdeles snäll», sade Eva, »och jag börjar tro, att han tycker om dig också.»

»Det kan man aldrig veta», Selma suckande. »Men ett eget hem, du, det vore något det, och att få ta mamma till sig, när hon inte orkar arbeta längre. Ack, hvad jag skulle vara snäll mot honom, och så fint jag skulle ha; jag skulle sjelf väfva sådana der storrutiga röda och hvita gardiner — de se så bra ut bakom blommorna i fönstret.»

»Du har redan börjat möblera, hör jag.»

»Ja, vet du, i hvarenda vrå, ända till bordslådan i köket med träskedar och vispar. Man får väl lof att tänka på någonting, annars blir lifvet så ledsamt.»

»Ja visst, och när man är lätt om hjärtat som du, då kan man också bygga luftslott.»

»Förr, vet du», fortsatte Selma, utan att märka Evas trötta ton, »då brukade jag nöja mig med att föreställa mig, hur jag skulle göra det fint i mammas lilla vindsrum af mina besparingar på lönen, men nu —»

»Sedan du sett herr Forsberg — —»

»Ah inte precist sedan jag sett honom, för det har jag gjort i tre år, men sedan han började att bli — —»

»Litet artig mot dig —»

»Ja, det är underligt — — jag tänkte aldrig på honom förut —»

»Gjorde du inte —?»

»Nej, vet du, det gjorde jag verkligen inte, men så var det en gång nere i boden — han sa' någonting — och då gick det som en blixt.»

»Och sedan dess så möblerar du ditt hem i tan-

karne. Nå, är herr Forsberg själf med som möbel — eller --?»

»Usch, hvad du är stygg, Eva — jag tror du har gjort narr af mig hela tiden. Men det är godt för dig — du får ställa om ditt eget hem, du, kanske i morgon dag — du har inte försökt att beständigt vara hos andra, du.»

»Mitt eget hem ja», sade Eva, »men ingen människa i det mer än jag själf.»

»Har du inte din mamma att ta' till dig.»

»Nej», sade Eva och vände sig från ljuset. »Jag är inte så lycklig som du, jag.. Ja, Selma, du vet inte hvad du är lycklig. O», brast hon ut och sträckte de bara armarne upp öfver hufvudet, »om du kunde begripa hvad du är lycklig, om du förstod, hvad hvarenda dröm du drömmer om dina gardiner och dina träskedar är värd. God natt nu, Selma — det är sent», och med en frappant härmning tillade hon, när Selma var i dörren: »Må så godt — må så rigtigt godt.»

Följande dag var det bjärt solsken. Eva återkom från en promenad med de båda små flickorna, då prosten körde in på gården. Han hade varit på ett skolbesök och steg ur trillan uppe vid stallet för att icke förstöra den nykrattade gården. Det hörde nemligen till prostinnans svagheter att ha gården krattad så länge som möjligt på hösten, och i dag Lade det torkat upp tillräckligt för att sanden skulle reda sig. Han kom gående ned till verandan, der barnen stodo och väntade på honom.

»Fröken Wall», ropade han, »gå inte in nu, här är det någonting åt er. Jag for förbi stationen. Sakerna äro komna, och fraktsedlarne tog jag med mig. Allting är uppgjordt med skjuts och sådant. I afton skall alltsammans vara på ort och ställe.» Han tog sin plånbok ur fickan och letade fram fraktsedlarne.

»Då borde jag resa i eftermiddag», sade Eva helt modstulen.

»Nej, det borde ni visst inte. I morgon skall jag själf köra er dit. Skolan börjar ju inte förr än om Måndag. I eftermiddag kan det just passa bra att ni följer med till baron Örnkronas, dit gumman och jag ämna oss på visit. Ert skolhus är egentligen uppbygdt af baronen, så att det är allt i sin ordning att lärarinnan gör ett besök. Ja, här är nu listan på sakerna: En soffa, åtta stolar, en säng, en chiffonier, tre bord, två större lårar, den ena innehållande ett pianino — —»

»Hvad — hvad? Står det så — står det ett pianino», ropade Eva, afbrytande honom.

»Ja, det gör det visst, och det med särskildt föreskrift att aktas ändå.»

»Och brefvet?» sade Eva med darrande röst.

»Brefvet lade jag i lådan på tåget, som ni bad mig. Det var ju så ni ville ha det», sade prosten.

»Ja», sade hon. »Men det var kanske förhastadt; jag skulle skrifvit annorlunda, om jag hade det tillbaka nu.»

»Det går ju an att skrifva ett till. Blir det ett godt bref, så skall jag gärna ta det om hand.»

»Åh nej», sade Eva, »det är inte värdt, jag blef bara så öfverraskad. Egentligen borde hvarenda möbel ge mig ett nytt sår, men ett instrument, det är ändå nära

på en vän. Det var mer än jag väntade — det var — det var verkligen snällt.»

»Det bevisar en ovanligt öm omsorg», sade prosten litet kyligt.

Hon såg på honom förebrående och stolt. I det samma kom prostinnan ut. »Gör dig nu ledig tills i eftermiddag», sade prosten, »så fara vi till baronens; det har länge nog varit tal om, och nu är det så lämpligt att fröken Wall följer med.»

»Har du någon toalett med för ett sådant besök?» sade prostinnan.

»Jag har min svarta sidenklädning i kappsäcken, om tant tror, att den duger.»

»Duger! — — Spring då och häng upp den så att skrynklorna gå ut.»

Eva vände sig gladt om och sprang sjungande uppför trappan. Ett pianino der borta i ensamheten, det var något att sjunga för — åh, hon skulle icke komma att vantrifvas med den presenten.

»Vet du, Wilhelm», sade prostinnan, när Eva försvunnit, »den der flickan tycker jag skulle ligga som en börda på ditt samvete. Hur kunde du ta hit henne till skolan uppe i skogen?»

»Hur kan du begära att jag skulle veta? — —»

»Du måtte väl ha sett på hennes betyg att hon var för ung för den platsen», afbröt prostinnan.

»Jag har stort förtroende för unga krafter och lifliga, hängifna sinnen, som de ha när de nyss gått ut ur seminariet. Tids nog hinna vi med de' gamla, utarbetade.»

»Erfarenhet gör väl också något, skulle jag tro»,

sade prostinnan litet snäft. »Dessutom måtte du väl sett att hon gått igenom ett elementarläroverk före seminariet; då kunde du väl begripa, att hon inte skulle passa här.»

»Jag har aldrig förr hört, att du ringaktat bildning», sade prosten skrattande, »jag skulle eljest trott att det var ett plus till hennes kvalifikation.»

»Du tänker bara på din evinnerliga skola», sade prostinnan, »men jag tänker på henne, jag, stackars barn, och jag säger än en gång, du har det på ditt samvete, och jag vill just se hur du reder dig med det.»

»Hon har allt ruter i sig, hon vet godt själf hvad hon vill, och humöret är ganska friskt, tycker jag.»

»Du skulle bara sett, när hon snyftade vid min hals just här i farstu'n», sade prostinnan. »Jag tänkte genast att det skulle bli något svårt af det — men du får svara för det själf, kära Wilhelm. Jag vet nog att jag talar för döfva öron; det är alltid så med karlar, de begripa ingenting af själslifvet, och för öfrigt se de inte stort längre än näsan räcker.»

»Begripa vi ingenting af själslifvet», skrattade han, »det var just en artighet mot en prest. Så begriper du så mycket mer då, lilla gumma, och du försummar minsann inte tillfället att föra mig på rätta spåret. Så der ja, var inte fnurrig längre nu» — och dermed tog han henne om lifvet och öppnade salsdörren — »utan gif mig en smula frukost, jag är just hungrig efter resan.»

Prosten hade ett vackert ekipage, det var hans svaghet, och som han icke brukade prestgården själf,

hade hans hästar god ledighet att stå på stall och blifva både feta och morska. När de körde upp på Åkersholms stora, sandade gård, tog det sig ganska ståtligt ut. Det var skymning ute, men lampan i den rymliga vestibulen var redan tänd, och betjänten sprang lättfotad ned för den breda trappan, som ledde upp till terrassen, och öppnade vagnsdörren.

När sällskapet stigit ur, och han med tillbörlig aplomb smält igen dörren, ilade han före dem tillbaka uppför trappan och stod som ett tändt ljus vid den öppnade porten, medan de gingo in. Prosten visades åt höger, damerna åt venster, för att lägga af ytterplaggen.

»Det kan ingen neka till att det ligger ett visst behag i det der», hviskade prostinnan till Eva, när de blifvit allena i det vackra toalettrummet. »Det är ett visst något, som gör att man känner sig liksom litet uppruskad ur hvardagligheten. Man tycker sig just vara litet förmer i världen.»

»Tycker tant», sade Eva, »jag tycker alldeles tvärt om. Jag skäms aldrig så mycket som när jag går förbi en sådan der uppsträckt ung kraftfull man. Inte för det att det händt mig ofta, men när det händt, har jag känt mig så förnedrad; jag har haft så svårt att inte säga »farväl», när jag gått. Men det är ju inte comme il faut, hvarken att tacka eller att hälsa.»

»Nej, kära du, gör för all del inte det. Man skall bara låtsa, som om man inte såg dem, utan gå förbi alldeles lugn och likgiltig», och den unga prostinnan, som icke skulle kunnat gå lugn och likgiltig förbi den ruskigaste landstrykare utan att visa sin välvilja, var nu till den

grad förhårdnad, att när dörren ånyo rycktes upp framför dem af det vördnadsfulla tända ljuset, hon icke nöjde sig med att vara lugn och likgiltig, utan sträckte på sin lilla person långt mer än tillfället fordrade.

Eva hade en rosett af blandade starka färger i knuten på sitt rika hår. Den svarta sidenklädningen med sitt garnityr af svarta, glittrande perlor, smög sig mjukt kring hennes vackra växt. Hon var fullkomligt obesvärad, och det var icke utan att prostinnan kände sig en smula stolt öfver henne.

Baronen kom emot dem och presentationen försiggick både för honom och de tre damerna i salongen, friherinnan värdinnan, grefvinnan svägerskan och fröken Sigrid, baronens kusin, som var döf och begagnade lur. Man satte sig i stolar kring det runda bordet. Baronen hade genast socknens kommunala angelägenheter till hands åt prosten, friherrinnan tog en förtroligt enkel ton med prostinnan, en ton som retade Eva, der hon satt hjälplös öfverlemnad åt luren.

»Vet prostinnan, man kan bli rigtigt förvånad öfver hvilka oseder börja insmyga på landet. Hvad får jag se, när jag kommer ner i mjölkkammaren i dag. Ligger inte undermejerskan der och skurar golfvet med borste! Liksom inte våra gamla ärliga viskor skulle duga nu längre. Jag vet verkligen inte hur jag skall våga lemna ut mitt linne till byken. Rätt nu komma de nog med borstarne i tvättbunken med. Jag förstår inte hvar de få dem ifrån.»

Prostinnan fastnade handlöst på kroken. Hon hade många små illustrationer både från skurning och tvättning, hvilka icke voro fria från anspelningar på person-

ligheter, och friherrinnan visade sig äga en betydlig personkännedom inom församlingen. Grefvinnan, som var på en veckas besök, virkade ifrigt. Hon drogs inom kort in i herrarnes samtal; hon var klok och praktisk och uttryckte sig väl.

»Jag är ledsen», sade prosten muntert, »att inte grefvinnan hör till socknen. Vi skulle, trots lag och förordningar, välja in grefvinnan i både skolrådet och fattigvården, och det skulle vi alla få godt af.»

»Men hvarför väljer ni då inte in *mig*?» sade friherrinnan, som hört anmärkningen. »Tror ni inte jag förstår mig på sådant lika bra som Louise? Jag var i fattigstugan i går och fann att de alla behöfva nya täcken. Hvad säger ni — skulle vi ställa till ett notvarp i socknen, en sorts syförening, och sticka dem ett dussin? Vill lilla fröken vara med?»

»Jag måste resa till min skola i morgon, jag tror inte jag får tid sedan den börjar», sade Eva.

»Hvad var det ni sa'», sade luren, och Eva måste halfskrikande upprepa sitt svar.

»Men hvar äro då Marianne och Sixten?» sade friherrinnan, och till betjänten, som just kom med en bricka vin och frukter, sade hon i en sorts parentes med helt och hållet annan ton: »Alkvist kan gå och söka reda på fröken».

»Fröken gick ned till kvarnen. Hon hade Dover med sig.»

»Då kan Alkvist gå och säga till henne att här är främmande. Jaså, Sixten är hemma. Han hörs minsann på långt håll.»

Man hörde verkligen kraftiga, knarrande steg i

galleriet utanför salongen, portièren lyftes upp, och en man visade sig i dörröppningen. Han syntes ett ögonblick litet bländad af det starka ljusskenet och stannade några sekunder på tröskeln.

»Se här, Sixten, har du prosten och prostinnan, det är sannt, dem känner du ju, och här är vår nya folkskolelärarinna, fröken — hvad var det nu igen?»

Men Eva, som rest sig upp, stod alldeles blek vid sin stol och hörde icke hvad friherinnan sade.

»Fröken Wall», ifyllde den unge mannen obesväradt, »ehuru det i sanning var en stor öfverraskning, var den dock inte så stor att jag tappar bort ert namn.»

De sista orden sades halfhögt till Eva, i det han först helsade på henne.

»Jaså, du känner fröken», sade baronen, »det är eljest min svåger, baron Sixten Ulfklo.»

»Jag har sett baronen några gånger i Jönköping», sade Eva med lugn röst, medan färgen småningom började återvända till hennes kinder.

»Det var medan jag låg på kommendering vid Husqvarna», sade baronen i förbigående, under det han helsade på prostinnan. Han slog sig derefter ned på stolen bredvid Eva.

»Kommer ni från Köping», frågade luren på andra sidan om henne, och Eva måste luta sig ned och ropa: »Nej, från Jönköping».

»Ack, der har jag slägtingar. Kanske er familj känner dem. Ryttmästar . . .»

Men i detsamma kom fröken Marianne inrusande, åtföljd af Dover, en stor vacker rapphönshund, hvilken ifrigt hoppade omkring henne för att komma åt en skorpa,

som hon höll högt i luften. »Men, kära barn, ser du då inte att här är främmande», sade friherrinnan med en ton som skulle vara förebrående, men som motsades af ett leende. Och endast åsynen af den unga, vackra flickan kunde vara nog att tysta allt missnöje.

Hon gick fram och helsade gladt och okonstladt på prestens med denna korta, hastiga nigning, som är så vanlig vid hennes ålder. När hon vände sig mot Eva visade sig en glad öfverraskning i hennes täcka ansigte. Hon stannade framför henne, medan hunden ännu gjorde ett och annat hopp omkring henne.

»Jag vet nog, hvem fröken är», sade hon litet skälmaktigt, »jag frågade ut prosten på förhand, hvem som skulle komma i pappas nya skolhus.»

»Det är inte pappas skolhus», rättade friherrinnan från soffan.

Men Marianne ändrade sig icke. »Ser ni, man längtar allt efter unga flickor här på trakten — eller hur, morbror Sixten?» tillade hon skrattande.

»Skolhuset ligger ju knappast i trakten», sade Eva litet afböjande.

»Tror ni man räknar en halfmil för någonting här», utbrast Marianne. »Vi ha präktiga ridhästar, skall ni tro. Tycker ni om att rida? Couche, Dover, bråka inte så rysligt, gamle gosse. — Så-å-ja — gå och lägg dig.»

»Marianne, tag korgen här och bjud faster några drufvor», sade friherrinnan en smula högljudt, och Marianne, som hade fint öra för sin mors röstmodulationer, tog helt modstulen korgen från brickan och förstod att hon gjort en dumhet igen.

»Är det till skolhuset som byggdes förra sommaren,

fröken Wall blir deporterad», sade baron Sixten, i det han tog en drufklase från Mariannes korg och hviskade till henne: »ge mig en tallrik så är du snäll, — det der bygget vi brukade rida till, Åke, minns du det?»

»Ja, just det, det är färdigt nu, och det skäms inte för sig. Det är det bästa skolhuset i socknen.»

Baron Sixten satt litet vårdslöst med ena armen öfver stolskarmen halft vänd mot Eva. »Hade jag då vetat hvem som skulle komma att bo der —», men Eva höjde långsamt sina ögon mot hans ansigte, och han tystnade. Det låg i denna blick en så djup och allvarsam smärta, att han satte sig rätt på stolen och teg några ögonblick.

»Jo, det var en ryttmästar . . .», sade luren.

»De ha flyttat derifrån för länge sedan», afbröt baron Sixten ädelmodigt, »dem kan fröken Wall omöjligt känna.»

»Jag trodde att möjligen fröken Walls far tjänat vid regementet . . .»

»Nej, fröken Walls far är affärsman», skrek baron Sixten. »Jag hade nöjet att äta middag hos honom några gånger.»

Eva reste sig hastigt upp och gick fram till prostinnan, men Marianne kom efter henne och lade sin arm i hennes, i det hon hviskade:

»Skulle ni inte ha lust att gå ner i växthuset. Det är bara en trappa från galleriet, vi behöfva inte alls gå ut.»

»Ack jo, mycket gärna», sade Eva ifrigt. Hon längtade att komma bort från detta eleganta, upplysta

rum och alla dessa människor, och de båda flickorna försvunno bakom portièren.

»Galleriet» var en lång, smal sträcka, som böjde sig efter husets runda gafvel. Väggen till höger pryddes af familjens förfäder i breda ramar. Till venster var der en järnbalustrad, derifrån man såg topparne på de höga fikonträden, som stodo utefter glasväggen, och längst bort i hörnet var spiraltrappan, som ledde ned till växthuset, det vill säga det rum, dit de blommande växterna flyttades in från orangerierna.

»Åh, vet ni», pratade Marianne, »vi komma inte alls att flytta till Stockholm i år; jag skall gå och läsa för prosten här, och jag tycker också mycket mer om att vara på landet, bara här funnes några flickor. Det går väl an, så länge morbror Sixten är här, då rida vi ut hvarenda dag, men han reser nog snart hem igen, kan jag tro. Ni tycker nog att jag pratar mycket, men när man bara får prata med hundarne hela dagen, så blir man så der. Mamma säger åtminstone jämt att jag pratar för mycket.»

»Jag tycker det är roligt att höra på, jag», sade Eva vänligt, »prata så mycket ni vill, jag blir inte trött på det.»

»Så snäll ni är och så vackert ni har ert hår. När vi en gång bli ensamma, så skall ni hjälpa mig att sätta upp mitt hår på samma sätt.»

»Vi bli nog inte så mycket ensamma. Jag skall resa till min skola i morgon.»

»Ack, var nu inte tråkig, sedan ni nyss varit så snäll. Jag rider till skolan jag, hvar dag. Kan ni spela?»

»Åh ja — temligen.»

»Tänk om jag kunde få ta lektioner för er. Min guvernant spelar klent. Det skall jag föreslå. Då kunde jag få komma. Vill ni det?»

»Jag vet inte», sade Eva, »jag får nog mycket att göra.»

Marianne gjorde tvärt halt och såg forskande på henne.

»Skulle ni inte vara lika snäll som ni ser ut», sade hon skälmaktigt. »Ni sade det der så kallt.»

Eva kunde icke motstå henne.

»Söta barn, kära fröken», sade hon varmt, »ni är så vänlig mot mig, men märkte ni inte er mors ton, när hon bad er taga korgen?»

Marianne skrattade öfverdådigt. »Jaså, ni hörde det. Ja, det var bara för att hon tyckte att jag var så framfusig, dessutom kan hon aldrig hålla i med att säga nej. Jag är enda barnet, och jag kältar tills jag får.»

»Det är inte snällt gjordt», sade Eva också skrattande.

»Nej, det är det inte, naturligtvis, men eljest skulle jag inte få någonting alls, och jag tycker i alla fall så rysligt mycket om mamma, och hon blir just inte så ledsen åt mitt kält, hon är så van vid det.»

Eva runkade på hufvudet och hotade henne leende med fingret.

»Nu få vi inte vara ensamma längre», sade Marianne hviskande, när hon såg baronen komma utför trappan. »Annars är han nog treflig, men nu kunde han ha fått varit kvar deruppe.»

»Marianne, Cecile vill att du skall spela litet för de främmande», sade baron Sixten, så snart han såg dem.

»O jämmer, nu kommer min pinostund», sade den muntra flickan, i det hon sprang sin väg.

Eva vände sig hastigt mot baronen.

»Rädda mig från den der flickans vänskap», sade hon. »Ni förstår, att jag inte kan ta emot den. Hitta på någon förevändning — hindra alla hennes förslag.» Hon talade med en röst som skälfde af sinnesrörelse. »Hvad er själf beträffar», tillade hon, »så har jag ju sett, hur ädelmodig ni kan vara. Ja, vet ni, jag gick sedan och sörjde öfver, att jag inte fick tillfälle att tacka er. Jag hade aldrig trott att det kunde finnas så mycken ridderlighet . . .» hennes röst svek henne för ett ögonblick, hon hade talat så brådskande, det gick ju icke an att hon stod der ensam med honom.

»Ni öfverdrifver den ringa tjänst jag gjorde er, fröken Eva . . .»

»Fröken Wall, om jag får be.»

»Fröken Wall», rättade han med ett flygtigt leende, som sårade henne likt en pil. Hon tog några steg framåt före honom, men vände sig ånyo emot honom.

»Men kan jag lita på er nu», sade hon hastigt. »O, om ni aldrig låtsat om, att ni sett mig förr. För all del, glöm mig, tala aldrig om mig, fortfar att vara barmhertig». Hennes rörelse var så stor att tårar stego upp i hennes ögon.

»Lugna er nu, fröken Eva», sade han. »Ni kan alldeles säkert lita på mig, det borde jag väl inte behöfva försäkra er om. Jag har inte just dokumenterat

mig som en öfvermåttan rigorös person, det är nog sannt, men det finns vissa hederspunkter, som jag håller på. Jag skall inte skada er. Hvad åter det angår, att inte låtsa om er, så är det orimligt att begära. Jag tänker tvärtom besöka er i morgon dag, och taga Marianne med mig.»

»Ja», sade hon, »då återstår ingenting annat för mig än att begära mitt afsked, innan jag börjat skolan. Jag skall säga er en sak, baron Ulfklo, och det är att jag lidit nog. Jag har fattat mitt beslut. Endera skall min personlighet ingifva aktning trots min ställning i världen — eller också — med ett ord — det sätt hvarpå jag blir behandlad det betyder för mig att vara eller icke vara. Nu vet ni det.»

»Skulle jag då inte få rida till ett ställe dit jag red hvarannan dag förra sommaren?»

»Om ni kommer tillsammans med gamle baron så är ni välkommen, men aldrig ensam, aldrig tillsammans med Marianne. Jag tycker ni borde förstå det själf.»

»Det enda jag förstår är att ni gått och lefvat er in i en alldeles onödigt tragisk uppfattning. Jag trodde er om mer själfständighet och mer sundt omdöme, fröken Wall.»

»Ja, det är sannt», sade hon, »tragiskt har det varit och tragiskt kommer det att förbli. Det var inte någon lek för mig att kasta bort alla förhoppningar på att bli någonting i världen, att själfmant gå in i en ställning som har så föga anseende. Det var ett offer som ändå kunde förtjäna något erkännande — åtminstone af er.»

»Jag kan inte erkänna någonting, som utestänger mig från ert sällskap», sade han. »Jag vill träffa er — — jag har aldrig glömt er.»

Hon rodnade svagt.

»Ni har ju träffat mig nu, och jag har fått tacka er. Vi kunna ju vara ömsesidigt nöjda», sade hon.

»Ni fordrar orimligheter», sade han retligt, »och ni dömer er själf till ett lif, hvarmed ni inte i längden kan härda ut. Tänk på saken lugnt, fröken Eva...»

»Fröken Wall», rättade hon än en gång. »Det är ju bara det jag begär att ni inte besöker mig — och att ni hindrar fröken Marianne.»

»Och det begär ni i samma ögonblick jag fått den gränslösa lyckan att återse er. Det är omöjligt, fröken Eva.»

»Fröken Wall», sade hon kallt och började gå framför honom mot trappan.

»Fröken Wall, jag ber om ursäkt, nå ja — ge mig er hand då, så skall jag lofva.»

Ännu blek vände hon sig om och räckte honom handen. Han tog den och behöll den några sekunder i sin. »Det är verkligen en seger, fröken Wall», sade han; »nej se der ha vi Sigrid», han släppte handen, »jag öfverlemnar er åt henne, ni vill väl inte komma tillbaka på samma gång som jag.»

»Tack», sade Eva ännu med osäker röst.

Han sprang lätt uppför spiraltrappan till galleriet.

Eva vände om och mötte den gamla fröken. Denna lade förtroligt sin arm i hennes. De gingo några gånger fram och tillbaka mellan växterna och småpratade, det vill säga den gamla fröken pratade, och Eva upp-

muntrade henne med en kort anmärkning då och då. Hon kom småningom in på gamla minnen. »Vet ni», sade hon slutligen med en suck. »När jag såg er båda, Sixten och er menar jag, så stod en tafla för mig så lefvande ur mitt eget lif.»

»Ack, berätta den», ropade Eva i luren, »jag vet ingenting roligare än att höra sanna händelser berättas af den som upplefvat dem.»

Den gamla fröken såg småleende upp på henne. »Skall jag», sade hon litet tankfull — »det är en gammal historia, jag var ung då, yngre än ni, jag var bara sjutton år.»

»Ack», sade Eva, »få vi inte sätta oss här?»

Men hon gick sakta framåt. »Den är inte lång», sade hon, »han var ung och entusiastisk som de äro i vår slägt, han hörde till slägten på långt håll. När danska kriget bröt ut, så ville han med, det stod inte till att hindra. Innan han for, kom han hit, och just här hade vi en ensam stund. Då sade han mig alltsammans, och jag gaf honom min tro. Ja — det var bara en halftimme — han stupade i kriget — — och sedan ha de gift sig alla mina äldre bröder och systrar — och nu kommer ordningen till de unga, den här Marianne kommer snart i turen, men jag har lefvat på min halftimme jag. Ja — det är så — det är en stor skatt. Jag vet inte hvarför det kom för mig så lifligt nu, men ni har ett så tilltalande ansigte.»

Utan tvifvel var det ett vackert ansigte, som nu böjde sig ned och kysste den lilla hvita, vissnade handen, som låg på hennes arm. »Åh, barn», sade fröken Sigrid, litet skamsen och rörd. De voro nu vid foten

af spiraltrappan, och den gamla fröken beredde sig att gå upp före Eva, men när hon gått ett par steg, vände hon sig om och lutade ansigtet emot hennes kind. »Ni skall inte tro Sixten», hviskade hon, »han är inte rigtigt bra. Ni borde inte ha gifvit er ut så här ensam. Det borde inte er mamma ha tillåtit. Ja, ja, förlåt mig, man ser ett och annat, fastän man inte hör, och han är inte rigtigt bra, det är han inte, det», och hon började åter att stiga uppför trappan.

När de inträdde i salongen satt Marianne vid pianot och spelade med mera kraftig än lätt hand de sista takterna af sitt »stycke».

Grefvinnan stod och vände bladen. Hon vände sig mot Eva. »Ni spelar ju, fröken Wall», sade hon artigt, »vill ni låta oss höra en bit?»

»Ja mycket gärna», sade Eva, som var uppmjukad af frökens historia, »hvad vill grefvinnan helst höra?»

»Har ni så mycket att välja på, det bådar godt. Nå, något af Chopin då.»

Eva satte sig vid pianot och spelade utantill en af Chopins valser. Hon hade en ovanlig talang och hela scenen försatte henne i stämning; hon lyckades bättre än hon väntade.

»Vet ni, fröken Wall», sade grefvinnan, »er måste jag lägga beslag på för våra musikaftnar. Man måste begagna alla resurser för att ej alldeles domna bort på landet, och musiken är en af de bästa att hålla sinnet friskt. Ni får lof att komma till oss. Sjunger ni också?»

»Jag har bara altröst», sade Eva, »och dessutom tror jag ej att min skola — —»

»Hör nu, prosten», ropade grefvinnan, »har aldrig

den der skolan några ferier? Vi få lof att ha fröken Wall in i vårt musiksällskap.»

»Rör bara vid musik», sade prostinnan, »så går Wilhelm in på allting; han var en god bas i Upsala.»

»Jag går visst inte in på några extra skolferier», sade prosten.

»Åh, ni är en bas», inföll ifrigt grefvinnan. »Cecile, hvar har du din gamla Trollflöjt? Jag minns den sedan flicktiden.»

»Den ligger längst ned i notskåpet, troligen mossbelupen.»

Men Marianne låg redan på knä på golfvet och letade på nedre hyllan. »Hvad vill moster med Trollflöjten?» sade hon.

»Vi skola ha en trio», sade grefvinnan, »jag sjunger sopran — det blir ju alldeles förträffligt.»

Trollflöjten fanns, och hela aftonen egnades åt musik. Grefvinnan hade musikvurmars vanliga fel att icke vilja sluta. Baronen och fröken Sigrid utförde en stilla snarkduett i hvar sin ländstol, när betjänten kom och förkunnade att bordet var serveradt.

»Ja, den gamle Mozart är en hedersknyffel», sade baronen uppfarande ur sin slummer, »får jag lof att föra prostinnan till bordet?»

»Ni har kommit, och ni har segrat», sade baron Sixten till Eva, som gick vid hans arm genom galleriet till matsalen. »Ni har intagit alla till den grad, att jag kan slå vad om att faster Sigrid berättat er sin kärlekshistoria, hvartill hon utan tvifvel bifogat några upplysande ord om mig.»

»Lyckligtvis», svarade Eva småleende, »behöfver jag inte andras ögon för att se med.»

När de sutto i vagnen och rullade af hemåt i den stjärnklara natten, sade prosten till Eva, som satt baklänges: »Ni for allt den här vägen med starka fördomar för några timmar sedan?»

»Ja, det erkänner jag, men de ha flugit sin kos som agnar för vinden. Ack, hvad de voro snälla allesammans.»

»Ja, ser ni det är så här i verlden. Å ena sidan kan man möta smuts och råhet, men när man trängt igenom den skorpan, så finner man det mänskliga och tilltalande innanför, och å andra sidan kan man möta flärd, ytlighet och fördomar, men bakom den skorpan finns också det mänskliga, som aldrig förfelar sin verkan på oss. Vi skola bara inte stanna vid utanverken.»

»Och», sade Eva, »så finnes det också en skorpa, som heter last och sedeslöshet. Tror ni på det mänskligt tilltalande också der?»

»Jag tror att gudsbelätet aldrig så spårlöst utplånas, att man inte kan finna en och annan spillra af det, om man gör sig möda.» Prosten, som just tände sin cigarr, kände en liten hand som vidrörde hans med en sakta klappning.

»Det är alldeles som en ny värld här i socknen», sade Eva, »ni äro alla så snälla, och jag är så lycklig — ack, så lycklig.»

»Nå, det var då rigtigt roligt, om fröken börjar finna sig hos oss. Mina, hör du hvad fröken säger? Jaså — står det så till.» Prostinnan sof nämligen redan i vagnshörnet.

Ett par dagar senare gingo baron Sixten och grefvinnan Louise upp och ned i alléen under ett ifrigt samtal.

»Men hvarför skall du fara så snart», sade baronen. »Att Axel kommer hem i morgon — ja det är ju godt och väl — men han kunde ju komma hit och hämta dig och stanna några dagar här.»

»Kan du verkligen tänka dig, att han skulle ge sig ro med det, när han varit så länge borta. Då känner du honom bra litet. Nej, vet du, jag bereder mig på att inte få höra annat omtalas än diken och vallar och huggning och plöjning på minst fjorton dagar, och det fastän vi äro inne i djupa hösten», sade grefvinnan skrattande. »Men hvarför är min kära bror så särskildt angelägen att jag stannar? Du har i en hast blifvit så slägtkär.»

»Jag», sade han med en något förlägen min, »du vet väl att jag alltid hållit af dig.»

»Nå ja — så mycket som du kan hålla af», sade hon halft skämtande. »Men du kan ju följa med mig. Gör det Sixten. Din egendom är temligen van att sköta sig själf och dessutom — — den här tiden på året. Kom och jaga harar på den första snön.»

»Den första snön dröjer än», sade baronen och slog med en suck med käppen upp en sten i luften.

»Nå, kommer du?»

»Nej», sade han.

»Är det något som oroar dig», sade hon vänligt och med ett bekymmer i sina kloka ögon, »har du råkat ut för någon ledsamhet?»

»Nej», sade han lätt, »jag har inte råkat ut för

något nytt, sedan du hjälpte mig sist — men det är verkligen något som oroar mig. Louise, kommer du ihåg att jag flera gånger sagt, att du borde vara en man i stället för en kvinna?»

»Jag anser detta inte precist för så stor artighet som du gör», sade hon småleende, »men hvad är det nu för manlig egenskap du har behof af?»

»Nej», sade baronen litet förtretad, »jag kan inte tala, medan du är vid det der lynnet. Jag kan inte tala allvarsamt, medan du skrattar.»

»Nå, som du vill», sade hon litet stött, »men eljest så — — hör du, Sixten, för att nu tala om något annat. Kunde vi inte få litet musik i kväll? Är det långt till det der skolhuset?»

»En half mil, vill jag minnas», sade han och tittade i luften efter en skata, som flög upp från ett träd.

»Låtsas inte en så stor likgiltighet, Sixten», sade hon i en hast allvarsam, »mig bedrar du inte.»

»Ack, de fruntimmerna», sade han, »tror du verkligen att jag — —»

»Jag tror att det vore bäst att du följde med mig till Riddersholm», sade hon. »Du har ju sett riktigt mjältsjuk ut de här dagarne.»

»Nå ja, landet kan ju förefalla litet långtrådigt emellanåt.»

»Men hvarför far du inte ut på en tripp, det är ju ingenting, som hindrar dig? — — Se der springer Marianne. Vet du, hon spelar horribelt. Hon borde verkligen ta lektioner för den der lilla lärarinnan, det vill säga, sedan du rest. Till jul bjuder jag dig inte till oss. Då skall jag hämta henne till Riddersholm

under hela ferietiden. En sådan talang kan man inte låta sitta obegagnad i en folkskola.»

»Hör du, Louise», sade baron Sixten, »vill du komma in här i paviljongen, så få vi språka ostörda en stund.»

»Det är just inte årstid för paviljonger nu; ingen stör oss här, tycker jag.»

»Men jag *kan* inte tala här, hör du», sade han retligt och häftigt, i det han öppnade dörren. Hon gick in och satte sig på en af rörsofforna.

»Nå, här har du mig. Hvad vill du mig nu egentligen», men hennes röst lät orolig under den lätta ton hon antagit.

Baron Sixten började gå upp och ned, sneddande golfvet med långa steg. Han teg fortfarande i synbar strid med sig själf. Höstsolen sken in genom de smala, höga rundbågsfönstren och aftecknade trädens glesa blad och kvistar på golfvet. Skuggorna dansade på nedre kanten af grefvinnans bruna sidenklädning, som i solljuset lyste som guld. Hon satt litet bakåtlutad och teg. Under den sinnesrörelse som visade sig i de båda syskonens drag, blef deras likhet ännu mer påfallande än vanligt. De voro båda af en ädel typ, men hennes ansigte hade mera karaktär och kraft än hans, som i sin regelbundna skönhet hade ett hvardagsuttryck af slapphet, hvilket endast vid vissa tillfällen gaf vika för en sporadisk energi.

»Nå, Sixten, hur blir det?»

Han slutade sin marsch och kom fram och satte sig bredvid henne.

»Ser du», sade han, »saken är att jag är i val

och kval mellan tvänne pligter, och det blir alltid en konflikt, som du vet.»

»Naturligtvis», sade hon småleende. »Sådana fall utgöra författares förtjusning.»

»Skämta inte nu — —»

»Begriper du inte, att mitt skämt bara är en mask», afbröt hon häftigt. »Säg då rent ut — är det något nytt — är det något med fröken Wall?»

»Nej», sade han, »det är att jag, som du vet är så fördomsfri, ändå anser mig vara skyldig dig någonting, Louise. Jag kan inte låta dig rusa fram med förbundna ögon — och på samma gång har jag en pligt mot henne. Skulle du inte vilja afstå från att vidare se henne. Jag vill inte, att du skall bjuda henne till ditt hus.»

»Då är det något», sade hon och slog sakta med foten emot golfvet.

»Jag skulle helst vilja låta dig själf afgöra om du kan bjuda henne eller inte», sade han, i det han reste sig upp och på nytt började sin promenad, »— om jag vore alldeles säker om att du kunde tiga som en karl — —»

»Om du hade ett hem och en ung fru, skulle du då bjuda henne själf?» sade hon.

»Jag vet inte», sade han, i det han gjorde en sväng och gick ifrån henne, »men hvad jag vet är, att jag godt kunde göra henne till min hustru. Hvad jag själf gör, det kan jag stå för. Det är något helt annat att utsätta sina fruntimmer för någonting obehagligt — för att begagna ett lindrigt ord.»

»Du talar i gåtor. Hör nu, Sixten, kom hit och

sätt dig hos mig och upphör med den der promenaden, som bara irriterar mig. Hvad är det, tala rent ut, du måtte väl veta, att jag inte är en pratsjuk fjolla.»

»Men det är en hederssak, Louise», sade han, i det han satte sig bredvid henne.

»Jag betraktar den redan så», sade hon, »och jag tror att jag förutom hedern också har en smula hjärta.»

Hennes röst var nu alldeles förändrad. Han tog hennes hand och sade: »Tack, Louise». Men han satt likväl tyst några ögonblick. »Det är ingen behaglig berättelse, det bereder jag dig på», började han ändtligen. »Det var något öfver tre år sedan, när jag låg vid Huskvarna. Du förstår att jag och kamraterna ofta promenerade in till Jönköping, der vi också gjorde åtskilliga bekantskaper, voro med på supéer, baler och andra tillställningar. Vi umgingos i flera familjer och af en händelse kommo vi också med på afslutningen i elementarläroverket för flickor.»

»Af en händelse — —»

»Nå ja — af nyfikenhet då, att se hvad staden hade att bjuda på för nästa vinter. Der såg jag första gången fröken Wall, och jag liksom de andra frapperades af hennes skönhet. Vi skaffade oss reda på hvar hon bodde — hon var inackorderad hos en gammal adlig och fattig enkefru — vi samlades utanför det lilla huset vid stadens utkant om kvällen och gåfvo henne en serenad.»

»Nå så långt är ju allt väl, så vida du inte sjöng tenor.»

»Nej, var lugn, jag var bara åhörare, men jag

skickade in en bukett, som hon kastade ut genom fönstret.»

»Gjorde hon? Det var kanske litet — litet —»

»Nå ja — jag medger det — men det var ju också oförskämdt af oss. Vi skulle kanske inte gjort det, om vi inte fått höra, att hon var dotter på sidolinien till en adelsman, som slagit sig på affärer, hade stora fabriker och ansågs rik, men som inte ville erkänna henne.»

»Ädelt i sanning — — jag menar af er.»

»Ja — det är nu så — jag berättar enkla fakta. Det var emellertid en känd sak af hela staden, utom af henne själf. Hon kallade honom farbror och trodde att hennes far var död. Emellertid försvann hon strax efter examen, och jag började umgås med fabrikören.»

»Just likt dig», mumlade grefvinnan.

»Vill du att jag skall fortsätta», sade baron Sixten, hvars bleka kind färgades af en svag rodnad.

Hon nickade.

»Hon var borta ett år. Mot vårsidan anförtrodde mig fabrikören en gång, då han varit i ett gladt lag och inte var så riktigt på sin vakt, att han väntade henne hem. Det var första gången han talade om henne. Hon hade varit vid musikkonservatoriet i Leipzig för att utbildas till artist, han funderade på att adoptera henne och taga henne till sig — det var bara en sak, som afhöll honom — en mystisk sak, som jag inte kunde få reda på.» Baronen började sno sina mustascher.

»Vill du att jag skall hjälpa dig», sade grefvinnan,

»du drack litet mer med honom, och så skaffade du dig en inbjudning — —»

»Alldeles ja» — sade han — »till följande kväll för mig och mina tre kamrater på hans villa utanför staden. Vi skulle höra henne spela och bedöma, om hon hade utsigter att bli en stor konstnär. Kanhända ångrade han det, när han väl sagt det, men det låtsade vi naturligtvis inte om.»

Baronen lutade sig tillbaka några ögonblick och teg. — Grefvinnan hjälpte honom icke längre i väg. Han satt med halfslutna ögon.

»Det var en ljus, mild vårafton», sade han slutligen med en viss förändring i rösten. »Villan låg förtjusande, du vet hur vackert der nere är. Värden, som i början var litet generad, tinade snart upp vid några buteljer champagne. Ett par herrar från staden voro närvarande, och stämningen blef snart munter. Jag väntade bara på att hon skulle komma. Vår kommendering var redan slut, och vi hade dröjt en dag öfver enkom för detta tillfälle. Jag hade sagt till om en vagn ut till villan för att direkte köra mig till nattsnälltåget. Jag skulle vara uppe vid mötet kvällen derpå. Jag började bli otålig och gaf värden en vink om hans löfte.

»Hon vill inte gärna», sade han, »hon kom med tåget på morgonen. Hon skyller på, att hon är trött. Hon är emellertid härute.»

Vi började ansätta honom från alla håll, och slutligen gick han ut för att hämta henne.

Det dröjde en stund, men han kom verkligen tillbaka med henne. Vi stego alla upp och helsade. Det

syntes på henne att hon gråtit, och det började göra mig ondt om henne. Du vet att tårar alltid pinat mig.»

»Ja, jag vet», sade grefvinnan liksom otålig öfver afbrottet, »fortsätt.»

»'Här är min lilla protégé', sade fabrikören litet besväradt, 'fröken Wall', och derpå följde presentationen. Ehuru hon kämpade att bibehålla sitt lugn, tror jag inte att hon hörde våra namn, som han hastigt repade upp. 'Vill du spela en bit för herrarne nu, så gör du mig en glädje. Låt oss höra hvad Tyskarne gjort af dig på en vinter.' Hon gick tyst fram till pianot och slog upp det. Situationen började förefalla mig obehaglig. Att sitta och spela så der för oss utan ett ord, liksom en speldosa, som man skrufvar upp! Jag gick fram till henne. 'Tillåter ni, att jag vänder bladen åt er', sade jag.

'Tack', sade hon, 'jag spelar helst utan noter.'

Pianot stod vändt så, att vi hade henne framför oss. Hon var hänförande vacker. I början satt hon med nedslagna ögon, men när hon kom in i musiken glömde hon oss snart, och jag skall aldrig förgäta den häpna och förskräckta min hon fick, då hennes sista accord följdes af en dundrande applåd. Hon steg upp och ville gå igen, men vi bådo henne enträget om mer musik. En af kamraterna sjöng en vacker tenor, han hade hoppats att få sjunga med henne och hade noter med. De togos fram, och hon förleddes att stanna. Vi började samtala. Värden ville nödvändigt visa några nya anläggningar i parken. Min vagn hade kommit, men fastän jag redan tagit afsked, förleddes jag att stanna, då de öfriga gingo nedåt parken, och jag såg

henne ensam gå ut på altanen. Nå, du anmärker ingenting.»

»Nej», sade grefvinnan, »jag ser henne för mig.»

»Vi pratade en stund om hvarjehanda, du har sett hur själfull och intagande hon är, när hon talar. Men hon var mycket allvarsam. Hastigt syntes hon förskräckt. Hon drog sig närmare mig, jag förstod inte hvarför.

'Ser ni den der kvinnan', sade hon sakta, 'nej, se inte dit just nu, vänta litet, der invid häcken. Det är dumt, men jag är så rädd för henne. Man ser henne öfverallt, och hon stirrar så hemskt och ser så underlig ut. Jag såg henne ofta, innan jag reste. Jag brukade möta henne på den tysta gatan, der jag bodde och ibland följde hon mig — jag var alltid förskräckligt rädd. Den första jag såg på perrongen i dag var hon. Jag tyckte det var hemskt. — Man har sagt mig, att det är en mycket dålig kvinna, och jag känner som om jag vore i närheten af en orm, när hon går efter mig. Hvad kan hon vilja här? Hon ser ju inte alldeles ut som en tiggerska.'

En dålig kvinna! — ja, jag visste hvem hon var; det var stadens dåliga kvinna.»

»Hvem — hvad menar du?» sade grefvinnan hastigt.

»En sådan, som man inte talar om», sade baron Sixten, med en axelryckning.

»'Vill ni inte gå in', sade jag, 'aftonluften börjar kännas sval.'

'Jo, kanske', sade hon tankfullt. 'Jag känner mig ängslig.' Hon gick före mig in i salongen, ställde sig vid pianot och började bläddra i noterna. Jag sade

något om musiken. 'Musiken, ja', sade hon, 'den har jag sagt farväl till i kväll, jag menar såsom yrke. Jag har länge tvekat, om jag älskade den nog för att välja den till lefnadskall, men nu tror jag, att jag kommit till klarhet om den saken. När jag hörde den der häftiga applåden nyss, då förstod jag, att den banan inte var för mig — nej, nej — penningar och applåder det kan jag inte lefva för, jag älskar inte musiken nog för att gifva den mitt lif.'

Herrarne kommo emellertid upp ifrån parken, och hon stod just i begrepp att draga sig tillbaka, sedan hon tagit afsked af dem, då der hördes skrik och buller i trappan. Dörren rycktes häftigt upp, och kvinnan från häcken rusade in med ett par tjänare i hack och häl efter sig. Allt det följande gick så fort och var så förvirradt, att jag knappast har någon redig bild af det. Hon talade häftigt och ursinnigt.»

Baron Sixten höll upp ett ögonblick.

»Men hvad ville hon då?» sade grefvinnan. »Hvad sade hon?»

»Hvad hon ville? hon ville helsa på sitt barn, som hon sökt i ett år, och som de ville hindra henne från att träffa. Hvad hon sade — ja, det var en ström af ord, förbannelser öfver fabrikören, som hon tycktes hata, uttryck af ömhet för sin dotter, anklagelser mot fabrikören, hvilken alldeles förlorat fattningen och bara ropade: 'för bort henne', beskrifningar på hur hon också varit ung och skön och oskyldig, innan han ledde henne i förderfvet, allt i ett förfärande virrvarr. Fröken Wall hade, blek af fasa, tryckt sig tätt intill väggen. Alla stodo som förstenade.» Baron Sixten drog upp näs-

duken och torkade sig öfver pannan. »Jag vet inte hur jag bar mig åt», fortsatte han lugnare, »jag såg för mig detta likbleka, dödsskrämda flickansigte. — Jag gick till kvinnan, som var drucken, och hviskade några ord till henne, i det jag visade henne min plånbok. Hon följde mig på ögonblicket — jag satte henne i min vagn och for med henne till staden — lemnade henne någonstädes — hotade att mörda henne, om hon någonsin mer visade sig för den unga damen, gaf henne penningar, for till stationen och kom i tid till mötet —»

Grefvinnan såg på honom med fuktiga ögon.

»Sixten», sade hon, »du har dina fel — det är skada, stor skada, du har eljest ansatser som —»

Baronen reste sig och började ånyo promenera. »Der har du historien. Gör nu som du vill», sade han.

»Hörde du ingenting om henne sedan?»

»Jo, en kamrat skref att händelsen spred sig som en löpeld genom staden; man pratade nu oförtäckt om hvad man förut blott hviskat. Fröken Wall flyttade samma afton till sin gamla bostad, fabrikören förlorade lusten att adoptera henne, när hon inte längre ville bli en musikalisk storhet. Hon gick in vid folkskoleseminariet och visade sig sällan ute.»

»Och du har aldrig återsett henne.»

»Nej, inte förr än här. Men du begriper, att man inte kan upplefva något sådant tillsammans med en ung, vacker flicka, utan att tänka på henne. Om hon inte varit så olycklig förut — — men det är detsamma», tillade han hastigt med en kastning på hufvudet. »Hur tänker *du* nu göra?»

Grefvinnan satt tyst några ögonblick. Skuggorna

af blad och kvistar dansade på golfvet som förut, man hörde svagt forsens brusande och det taktmessiga ljudet af vattenhjulen nedanför parken.

»Hvad jag tänker göra», sade hon och såg hastigt upp — »ja — kanske ingenting — — Jag tror att vi gå in igen, Sixten.»

Hon reste sig, och han öppnade dörren för henne. De gingo tysta på sandgången upp emot huset. Hon stannade några ögonblick, innan de nådde trappan; hennes tankfulla uttryck försvann. »Jag tror inte att jag förlorar min ställning i samhället äfven om det blefve kändt, att jag trampat på en af dess fördomar», sade hon småleende, »eller hvad tror du?»

Han tog ridderligt hennes hand och kysste den. »Du har dina fel, Louise», sade han, »det är skada, stor skada, eljest har du verkligen ansatser som —»

Hon hotade honom med fingret, lade sin arm i hans och derefter gingo de i bästa förstånd uppför den breda trappan till terrassen.

Eva var redan hemmastadd med sin skola. Barnen, som i början varit uppfinningsrika i all slags odygd, började att bli intresserade för sina ämnen, och hon själf var öfverraskad af att finna, med hvilket lif och lust hon skötte sina lektioner. Hon började hålla af dessa okonstlade ungdomar, som med vidöppna ögon lyssnade till hvad hon sade. Hon ville tillämpa en ny, frisk, lefvande pedagogik, en sådan som hon drömt om, när hon studerat och tusen gånger varit utttråkad af en torr, systematiserande, andefattig metodik.

Hon ville begagna barnens fantasi så väl som deras minne, deras öron, ögon, förnuft och alla sinnen, deras hjärtan, deras känslor, med ett ord hela deras personlighet. Hon ville uppfostra dem för lifvet lika mycket som för examen, och hon ville framför allt i en innerlig växelverkan med dessa unga, naiva individer behålla sig själf frisk och lifskraftig. Detta var hennes stolta dröm, detta var den idé, som höll henne uppe, under det hösten långsamt skred framåt, och hon ensam vid sin lampa hörde regnet forsa mot rutan, och stormen hvina i skogen, medan hon noggrannt och omsorgsfullt beredde sig till följande dags lektioner. När hon arbetat nog med böckerna, slagit upp ur engelska och tyska hjälpredor och ansåg sig »väl laddad», som hon skämtsamt uttryckte det, då slogs pianot upp och löpningar och sonater, etyder och variationer kunde höras af de få, som knagglade vägen fram till långt in på natten. Hon hade två rum för egen del och ett litet kök. På andra sidan om en förstuga låg den stora, luftiga skolsalen och bakom den en så kallad stuga, ett stort rum med spisel, som beboddes af en arbetskarl med sin hustru. Det var ett gammalt par, hvars barn redan flugit ur boet, och af gumman Johanna fick Eva den hjälp hon behöfde för sin ekonomi. De hade, med kokboken på bordet framför sig, långa öfverläggningar om hur det eller det skulle tillredas och ställde i och för åtskilliga frestande beskrifningar på kakor och bakverk, stora förhoppningar på våren, då äggen skulle bli billigare.

Det var ett arbetsamt stilleben, och Eva trifdes godt med det, bara hon kunde låta bli att tänka på

att detta var bara den första hösten — sedan skulle det komma två — tre — fem — tio — alldeles likadana. Då kom en ödslighet öfver henne ända till förtviflan. Hjärtat började då storma inom henne och begära någonting annat, ungdomslifvet rörde på sig och ropade på ombyte, och hon brukade gå ut och slå sig ned på träsoffan framför gumman Johanna och utbrista: »Hu, jag kom att tänka på framtiden, Johanna, och jag blef så ängslig; jag står aldrig ut — nej det gör jag inte — att lefva tio år på det här sättet — kanske tjugo.» Gumman stannade sitt spinrockshjul och tog af sig glasögonen: »Kära fröken», sade hon, »tänk aldrig på det. Det sörjer vår Herre för. Det var inte lönt att si mer än en dag om sender. Det är nog att hvar dag har sin plåga, det är ett riktigt sannt ord, för vi står rakt inte ut med mer. Sir fröken, man har ingen kraft på förhand, den får vi bara lite pö om pö, efter som vi behöfver den.»

Småningom gjorde sig Eva bekant med bondfolket i granskapet. På sina långa promenader tittade hon in än här, än der, och på de flesta ställen var hon välkommen; men det fanns ändå dagar, särdeles de söndagar, då vädret icke tillät henne att gå till kyrkan, som föreföllo henne olidligt långa och dystra. Det var så tråkigt, der hon just nu satt uppkrupen på knä i ländstolen, hängande framstupa öfver karmen, med båda armbågarne på fönsterbrädet och ansigtet stödt mot flatsidan af händerna, att bara se denna eviga backe, der snön låg här och der i fördjupningarne, och der tufvorna stucko upp bara och mörka — och vägen, som vred sig in i skogen, och ladan der borta vid skogsbrynet

och snöplogen, som stod lutad mot väggen och ännu icke varit begagnad. Ingen människa att tala vid, bara tyst, tyst, tyst — förutom det dofva mumlet af Johannas stämma. Gumman hade af välvilja slagit sig ned i sängkammaren och satt nu och läste högt för sig själf i psalmboken på ett entonigt, sjungande sätt. Det var så dammadt och putsadt och fint, så att det sken af allting — åh — det var olidligt. — Ingen kom — hvem skulle också komma? Hon tänkte på baron Sixten, som hon förbjudit att helsa på, och som lydt henne så punktligt. Hvad det var onödigt det der förbudet — riktigt att göra sig löjlig — han hade minsann ingen tanke på henne. Men hvad var det? Syntes icke någon der längst borta mellan åkerlapparne — någon som gick fort? — Åh, det är Selma. Eva kastade på sig hatt och schal och sprang emot henne.

»Du kan inte tänka, hvad du är välkommen», ropade hon på långt håll, »jag trodde jag skulle leds ihjäl — nu ska' vi ha kaffe och riktigt trefligt. Ack, så hyggligt af dig. Du kan inte tro, hvad jag satt och var olustig. Välkommen. Hur kom du på en så god idé?»

»Jo, prostens voro bjudna bort till middagen, och så fort jag fick ge folket mat, så gaf jag mig af. Jag har längtat så rysligt hit. Jag har sådana bekymmer. Du får lof att råda mig.»

»Söta du, tala inte om bekymmer genast. Låt mig nu vara glad en stund. Sedan ska' vi tala om bekymmer hela kvällen, men nu ska' vi vara lite muntra först.»

»Hvarför kom du inte fram till kyrkan?»

»Nej, jag fick ingen att åka med, och vet du att gå både bort och hem, det är nästan långt. Du stannar väl till kvällen — jag skall be Jonas följa dig öfver skogen.»

»Nej, söta du, inte en minut längre än till åtta, vi har ju brygden i otta i morgon. Julen är nog bra, när den väl kommer, men o! så man får släpa förut. Söta du, så vackert du har här inne, det är ju så att man kan bli riktigt yr i mössan bara att se på. Nej, Jonas behöfver inte följa mig, Forsberg skulle vänta på mig nere vid Vikhyttan.»

»Forsberg — nå jag gratulerar, inte 'herr' längre. Johanna, söta älskade Johanna, bli inte ledsen att du får göra upp eld igen, men vi få lof att ha kaffe, riktigt godt kaffe — jag har främmande, Johanna. Tag af dig, Selma och kryp upp här. O! så snällt att du kom. Nå, hvad är det nu för bekymmer?»

De båda flickorna suto uppkrupna midt emot hvarandra i hvar sitt soffhörn. Det började redan mörkna. Johanna kom in och frågade, om hon ej skulle elda i kakelugnen. Jo, det förhöjde trefnaden, och så kaffet på det lilla ovala bordet, och så började det förtroliga småpratet med det upprepade: »Nå, hvad är det nu för bekymmer?»

»Ack, kära Eva, det är riktiga, stora bekymmer, må du tro. Du känner ju Malvina Malmström?»

»Mjölnarens dotter här ofvanför Vikhyttan. Ja, jag har gifvit henne litet undervisning i knyppling.»

»Det kan jag nog tro. Hon skall utbilda sig för-

stås till en fin dam. Kan du tänka dig, att hon på vilkor vill ha Forsberg.»

»Men snälla du, hvarför säger du 'Forsberg'? Har han inte något förnamn?» Och så skrattade de båda två alldeles öfverdådigt.

»Ack jo — men det är så fult. Han heter detsamma som gubben här.»

»Jonas, det är ju ypperligt. Du kallar honom naturligtvis John.» Och så skrattade de på nytt. »Nå, hvad gör det, om hon vill ha John — du ursäktar väl — han tycker ju om dig.»

»Ja, men ser du, nu kommer det svåra. Jo — hu — det går så ovant än — John hyr lokalen af hennes far — och om han nu inte —»

»Aha, så mister han lokalen — jag fattar hela den rysliga intrigen. — Men kan inte John — det går märkvärdigt lätt — det riktigt glider öfver tungan — kan inte John hyra sig en annan?»

»Hör du, Eva, jag vet aldrig om du talar allvarsamt, och det är så tråkigt.»

»Hör du, Selma, när man gått i två månader alldeles ensam, så blir man verkligen fallen för litet öfverdåd, när tillfälle erbjuder sig. Det får du förlåta. Jag menar nog allvarsamt ändå, fast jag för ögonblicket är litet uppspelt.»

»Ja, kära du, skratta då, så mycket du vill. Det finns ingen så passande lokal, alldeles invid kyrkan och en korsväg till. Och om han hyr en annan, så tar mjölnaren genast dit en annan handelsman i sin, och det blir en farlig konkurrent, förstår du.»

»Nog kan du väl motstå det?» sade Eva.

»Äsch, hvad du är stygg. Om handeln, förstår du väl.»

»Men kan han inte få sig en handelsbod i någon annan församling?» sade Eva eftertänksamt.

»Men då träffas vi ju inte, och så får han se andra, och hvem vet hur det då går.»

»Är du inte säkrare på honom än så?»

»Kära du, nog måtte du väl veta, att karlar inte äro så mycket att lita på. Det finns många foglar i skogen, men det är inte så godt att hålla dem fast.»

»Och derför tycker du, att när man väl fått en i handen, så får man lof att knipa till. Men, kära Selma, är du riktigt säker på, att du älskar herr Forsberg?»

»Tror du inte, att jag skulle bli snäll mot honom?»

»Jo, det förstås, det tror jag nog, men ändå — att älska!»

»Nog kan jag se hans fel, alltid.»

»Gör du — — till exempel?»

»Jo», sade Selma litet dröjande, »nog vore det bra, om han inte vore så strittig.»

»Strittig?!!!» Och de båda flickorna började skratta ohejdadt. De voro i den uppsluppna sinnesstämning, då den minsta anledning orsakar ett skratt, som trotsar all kontroll.

»Strittig — hvad i all världen menar du», frustade Eva slutligen fram.

»Jag menar, om han inte hoppade så mycket innanför disken och gjorde en så stor rundel med armen, när han räcker fram paketen; men det är ju bara småsaker, han är en lika bra karl för det.»

»Ja, det är han visst, men tycker du till exempel om att — att — kyssa honom.»

»Åh, fy — så du talar.» Selma blef pionröd och vände sig bort.

»Jag är lugn, Selma», sade Eva patetiskt, »jag fruktade verkligen, att rodnaden inte hörde till symptomerna i din idyll — men nu tror jag att du älskar honom. Nå, hur skola vi nu bära oss åt med Malvina?»

»Jo, skolläraren nere vid kyrkan, herr Petterson, är pin kär i henne.»

Det drog ögonblickligen en skugga öfver Evas panna. Hvarför skulle det sticka henne, att skolläraren var kär i mjölnarens dotter? Det var ju alldeles i sin ordning — samma samhällsgrad ungefär — och lika barn leka bäst, brukade Johanna säga.

»Hon har varit så vänlig mot honom förut, men nu, sedan hon kastat sin håg på John, börjar hon tycka att skolläraren är för simpel.»

Eva teg en stund. »Jaså», sade hon slutligen, »hon tycker, att herr Forsberg är ett gentilare parti. Nå, hur skola vi nu hjälpa den saken?»

»Vill du inte berömma herr Petterson litet för henne.»

»Är herr Petterson en bra karl då?»

»Ja, det kan jag då tryggt försäkra. Han är förstås inte en sådan der romanhjälte, som de skrifva om i böcker, men man får allt tänka både till höger och venster i lifvet. Det är inte som när de bara *skrifva* om det. Herr Petterson är en riktigt snäll människa.»

»Jag får väl se hvad jag kan göra», sade Eva, »men kan du inte stanna här i natt?»

»Tycker du det, jag skall flå två harar, innan jag går och lägger mig.»

»Hu då, ett sådant rysligt otrefligt ord. Kan du inte hellre säga: 'skala'.»

»Skala harar!», och nu brast skrattet löst igen och varade ända tills Johanna kom med kaffet.

»Hvarför skall det nödvändigt ske i afton?»

»Jo, vi ska' ha middag i morgon. Harárne kom från Åkersholm till present med kyrkskjutsen i morse. Du vet väl, att der är stor jagt.»

Det var som om med ens allt löje och all munterhet blifvit bortstrukna från Evas ansigte.

»Är det», sade hon. »Hur skulle jag kunna veta det?»

»De kunde ju ha jagat häromkring, tänkte jag. Jag var nere i potatiskällaren tidigt i går morse, och då såg jag dem rida förbi allesammans. Det såg riktigt ståtligt ut. De satte in sina hästar, när de kommo upp till skogen vid Ulfshyttan.»

»Hvilka var det då?»

»Åh, det var ett par löjtnanter, och baron Ulfklo, och baron på Åkersholm själf, och länsagronomen Eckerman, och jägmästar Lindvall, det var en hel hop.»

»Är det för dem ni skola ha middag i morgon?»

»Nej då, det är för uppbördsnämnden, men vi få nog lof att ha fint ändå, skall du tro.»

De hade flyttat sig fram till brasan, som var nära utbrunnen, och som kastade ett svagt rödt skimmer öfver deras unga ansigten, men de skrattade icke mera. Samtalet gick icke längre så lätt och lustigt, och när de skiljdes åt i mörkret nere vid stora landsvägen,

hade Eva ingen munter anmärkning tillhands. Hon gick tyst hemåt med hufvudet fullt af tankar.

»Fröken, fröken, titta ut ett tag, ska' fröken få si», ropade Johanna följande dag, då Eva satt vid en af pulpeterna och rättade skrifböcker, under det barnen hade sin frukostrast.

»Hvad är det?» sade Eva och såg upp.

»Kom hit till fönstret», sade Johanna ifrigt hviskande. Hon stod och höll upp förklädessnibben; hon hade förklädet fullt med ullkardor, hvilka hon icke gifvit sig tid att lägga ifrån sig, »det är två ryttare, kom hit, fröken.»

Eva gick fram till fönstret med klappande hjärta.

»Den ena är baron på Åkersholm», fortsatte Johanna, »och den andra är länsagromen?»

»Hvad säger du», sade Eva småleende och lugnad. Hon såg två herrar till häst framför den släta planen nedanför backsluttningen. De talade ifrigt, pekade med sina ridspön härs och tvärs, ja, den längste lutade sig fram och ritade med pekfingret i handen under lifliga och öfvertygande åtbörder.

»Den der herrn kan då aldrig si en jordlapp, utan att han ska' karfva i den», sade Johanna med en viss missaktning. »Se'n han kom hit, ska' alla skolungar lära sig att så skog. Han har varit i hvarenda skola, och fröken kan slå sig i backen på, att han kommer hit också.»

»Du tycks inte gilla det arbetet.»

»Arbete, det vet jag visst, liksom inte skogen växte af sig själf.»

»Bor han här i socknen?»

»Nej då, han bor långt härifrån. Han kunde väl vända hit koxet, han ser inte så värst oskaplig ut.»

Men Johanna fick icke fröjda sig åt hans åsyn, han vände envist ryggen till, och Eva, som också blifvit litet nyfiken, såg endast en kraftigt byggd man med en viss bestämd hållning på hufvudet, och som att döma af hans rörelser tycktes tala med den lifligaste öfvertygelse. Efter några ögonblick redo de båda herrarne långsamt bort, och Eva gick med en suck tillbaka till sina skrifböcker.

När kvarten slog, steg hon upp och ringde, och när hon såg barnen komma inströmmande friska, lifliga och rödkindade, fick hon en känsla af vek ömhet för dem. De voro hennes — hit hörde hon — eljest ingenstädes i världen. Selma, ja hon passade icke rigtigt för henne; de der båda herrarne, som hon nyss sett, hon fick nästan ett hat mot dem, de hade hela tiden vändt henne ryggen, men hon passade ju icke heller för dem. Men dessa barn, som icke kände henne, som sågo upp till henne med tillgifvenhet och beundran — de voro de enda hon egde i världen. Hon började lektionen med en plötslig rörelse, som hon hade svårt att bemästra.

Följande dag lyste en klar vintersol. Rimfrosten satt som mattslipadt silfver och glänste i träden, det frusna gräset knastrade under fötterna. Luften var frisk och litet tjock; domherrarne slogo sig sällskapligt ned utanför ladudörrarne eller sutto rödbröstade och uppurrade och napprade på trädkvistarne. De sutto

som små klot här och der bland det hvita och liknade mer röda frukter än någonting lefvande och rörligt. Det var icke vinterns döda stämning, då allting sofver under ett utjämnande hvitt täcke, der fanns föga snö, men så mycket mer glittrande, lätta iskristaller, och i den hvita ramen låg sjön ännu icke tillfrusen och blänkte himmelsblå.

Det fanns öfver skolhuset på backen en aningsfull vårkänsla, ännu innan vintern riktigt gjort sitt inträde, och det kände Eva, der hon i en upprymd, ungdomsfrisk stämning, en sådan som helt omotiveradt kommit med luften, gick och ställde i ordning i skolsalen. Barnen hade gått hem till middagsmålet förutom ett par tre, som hade lång väg och nu värmde sitt medförda förråd ute i stugan hos Johanna.

Plötsligt hörde hon hofslag mot den frusna marken. Det klack till i henne med en obeskriflig känsla af lycka. Utan att tänka på hvad hon gjorde, endast följande dagens och stämningens oreflekterade glädtighet, sprang hon ut på trappan. Hästen trafvade i detsamma upp på gården. Han dansade med ett par skickligt åstadkomna språng fram till henne. Ryttaren böjde sig ned och räckte henne handen, hon var tvungen att gå ett steg utför trappan och fatta den. Blodet steg henne åt hufvudet af en blandad känsla af blygsel och glädje. Det såg ju alldeles ut som om han varit väntad, och med fantasiens blixtsnabba operationsförmåga såg hon, medan ryttaren lätt höjde sig i sadeln och hoppade af, en syn. Hon tyckte att bakom henne reste sig ett slott, att hon stod som nu på trappan — att den der mannen med den smidiga figuren, förhöjd

af den tätt åtsittande mörka jagtrocken, sprang upp för trappan och omfamnade henne, så att hon höll på att mista andan; och att hon sedan gick ned och klappade hästen och kallade honom — — —

»Hvad jag är glad att finna er hemma, fröken Eva — ja, afbryt mig inte nu igen — nu är ju ingen här, ingen som kan ondgöras, mer än ni och jag — och vi äro ju vänner — inte sannt?»

Han stod med tygeln och ridspöet i den ena handen, medan han än en gång räckte henne den andra.

Hon hade knappt fått igen andan efter det der imaginära famntaget, och det låg väl något i hennes uttryck, som gjorde honom djärf. Under det en tanke flög igenom hans hufvud om hvad ensamheten är för en mästare i att göra kvinnor spaka, sade han med komisk hjälplöshet: »Har ni ingen tjänsteande, manlig eller kvinlig, som för några minuter kan ta hand om min häst?»

»Jag tror att gårdskarlen är hemma», sade hon och sprang hastigt in och ropade på Jonas, som lemnade sin vällingskål och kom ut. Det var hon som några veckor förut varit så afvisande — det kom hon ihåg, först då de sutto derinne i soffan bakom det ovala bordet. Men nu var det ju för sent att antaga en förnärmad ton, nu var det bara att så godt sig göra lät hålla god min och småningom plocka upp några spillror af den krossade värdigheten.

»Nå, hur lefver ni här, fröken Eva?» sade han med ett uttryck af deltagande i rösten, som med ens rörde en vek sträng i hennes inre. »Hvad sysselsätter ni er med?»

»Så ni frågar», sade hon med ett bemödande att vara munter, »jag arbetar från morgon till kväll.»

»Men hvad tänker ni på», sade han med ett grand lägre röst, »hvad drömmer ni om?»

Hennes känsliga natur kände sig på ögonblicket stucken, och han, som kunde läsa hvarje intryck i hennes talande ansigte, förstod att han begått en dumhet.

»Man har inte tid att tänka och drömma, när man är folkskolelärarinna. Det är ett privilegium som blott är förbehållet åt sysslolösa kvinnor, kvinnor i högre samhällsställning — — åt edra likar, herr baron.»

»Menar ni sysslolösa som jag», sade han skrattande, »för öfrigt erkänner jag ingen annan likhet eller olikhet än intelligensens. Samhällsställning — bah — de tiderna äro förbi.»

»Vi ska' kanske inte tala om det, herr baron», sade hon.

»Men vet ni, hvad jag tänkt på under två månader?» fortsatte han med en röst, som var på en gång lätt, glad, vänlig och menande. »Jag har tänkt på en stackars ung flicka, som skulle sätta sig in i nya förhållanden, för att kämpa sig fram i världen allena — en modig, ensam, ung flicka, henne har jag tänkt på, och det fick jag väl?»

Deltagande, nästan ömhet, smekande tonfall — hon hade aldrig trott att han kunde vara sådan. Hon svarade icke.

»Och för hvarje gång jag haft någon glädje — man har det ju ibland, eget nog — så har jag önskat,

att jag kunde skicka den hit på luftens väg om inte annat — men ni var ju så sträng, så hemskt sträng — så alldeles omotiveradt sträng.» Han skrattade, och hon skrattade med, fastän med fuktiga ögon. Hur ofta hade icke hon under de ensliga höstaftnarne tänkt att ingen på jorden brydde sig om henne.

»Har ni inte varit på Åkersholm sedan?»

»Nej, fröken Marianne har varit här en gång, men sedan har jag inte sett någon derifrån.»

»Jag har inte velat fråga efter er, allt för den der lustiga stränghetens skull. Ni vet således inte, att Marianne haft messling, stora flickan.»

»Nej — jag vet ingenting. Men à propos den der strängheten, så har den inte afhållit er från att komma hit.»

»Jo, i två månader och tio dagar, längre stannar aldrig någon förmaning i mitt minne. Ni får lof att förnya den. Det är för att höra den upprepas, som jag kommit.»

Han såg på henne med sina strålande, ljusbruna ögon och ett halft leende, som klädde honom väl. Han tog det så lätt och skämtsamt, att det var henne omöjligt att vara allvarlig och pedantisk utan att göra sig löjlig.

»Nå, tycker ni inte att jag bor vackert?» sade hon.

»Jo, visst, och så är det en så stor tillfredsställelse att veta, att det är jag som ställt till det så här trefligt åt er. Ja, det är säkert det. Åke ville inte bestå lärarinnan mer än ett rum och kök; det var jag som utverkade att det blef två.»

»Är det sannt?» sade hon.

»Sannt — ja parole d'honneur. Men tillåter ni en en profan fråga. Har ni ätit middag?»

»Nej», sade hon småleende, »jag äter inte, förrän jag slutat med barnen för dagen, det vill säga klockan fem.»

»Det var engelskt med besked. Och bedröfligt sedan, jag är glupskt hungrig och skulle med glädje anmält mig som er gäst. Ni skall veta, att de andra nu sitta vid en splendid frukost vid Åkersholm. Vi ha jagat sedan klockan åtta på morgonen.»

»Då får ni skynda er dit», sade hon och steg upp. »Min ekonomi lämpar sig inte för gäster, allra minst för gäster, som äro glupskt hungriga.»

Hon gick före honom ut, och han måste motvilligt följa henne.

»Ni skall ha ett byte från jagten», sade han, »och en bok, det var den glädjen jag ville ha med mig i dag. Paul Heyses nyutkomna noveller. Här har ni första häftet.»

»Tack», sade hon och rodnade, »jag vet inte om — — det är bara början — —»

»Ja visst är det bara början, men allting måste ju ha en början — man kan inte börja med slutet, hur gärna man än ville —»

Hon afbröt honom. »Men ingenting från jagten, hör ni det —»

Han kastade sig upp på hästen. »Jo», ropade han, »ett byte, om det också skall kosta mig — —» han svängde med den befjädrade hatten. Hästen, som var orolig, gjorde ett språng och galopperade i starkt traf bort med honom. Eva vände om in. Hon

kände ett obehag, som hon icke kunde öfvervinna. Hon nästan skämdes vid tanken på att träffa Johanna, och när barnen åter kommo, var det med ett underligt, oklart medvetande om skuld, hon började lektionen. Men på samma gång genomfors hon midt uppe i aritmetiken då och då af en hastig ilning af glädje.

»Hvad var det för en spelevinker, som var här hos fröken?» sade Johanna, i det hon lade servietten på bordet för middagsdukningen.

Eva hade nyss kommit in från skolsalen och stod och tände lampan.

»Det var baron Ulfklo», sade hon.

»Jaså, han på Hällinge; det var fasligt artigt af honom att komma hit på visit.»

»Ja, det var det», sade Eva kort, »jag har känt honom från Jönköpingstiden.»

Johanna teg en stund, medan hon satte fram porslinet. »Jonas fick en blank krona för han höll i hästen», sade hon slutligen.

»Det var ju hederligt.»

»Åh ja, det kan väl så tyckas, men vet fröken, jag tyckte just den var lik de der trettio silfverpengarne, som förrådde oskyldigt blod.»

»Jag tror», sade Eva högdraget, »att jag kan sköta både baronen och mig själf, utan att du behöfver befatta dig med den saken. Har du maten färdig, så tag in den.»

»Han kanske inte är så lätt att sköta, han, som fröken tror, efter hvad dåm säger», muttrade gumman, i det hon gick.

Morgonen derpå märkte Eva, att hennes klädning

började bli nött i kanterna; hon tog en annan, en rödbrun med smala svarta ränder. Färgen passade väl till hennes hy, snitten var modern, drägten i sin helhet icke alldeles lämplig för folkskolan.

»Har fröken gjort sig så fin i dag», sade Johanna litet menande, när hon kom med kaffebrickan.

Eva rodnade och kände det grufligt pinsamt att höra det uttalas så der i tydliga ord, hvad hon i hast hade uppgjort med sig själf som en enkel nödvändighet; den andra klädningen behöfde ju verkligen lagas. Gumman kunde dock icke motstå flickans skönhet, hon blidkades och sade på Evas hastiga: »Min andra var trasig», ett belåtet: »Ja, det är då intet ondt i att fiffa upp sig en smula. Man känner sig just litet modigare, när man är fin, man aktar sig liksom litet mera själf». Men det dröjde icke många minuter, förr än hon kom in från köket med ett helt annat uttryck.

»Här har kommit två harar från Åkersholm. Är det meningen att *vi* ska ha dåm?» sade hon, med tonvigt på vi.

»Jag förmodar det», sade Eva utan att se upp, »om de blifvit skickade hit så — —»

»Är det frökens mening att di ska *ätas?*» fortsatte hon i litet högre diskant och med tonvigt på ätas.

Nu började Eva skratta. »Jag kan väl inte tro, att du kan stoppa upp djur, eljest ville jag nog helst ha dem, en i hvardera hörnet på en hylla», sade hon.

»Då får fröken också laga dåm själf», sade Johanna med en röst, som darrade af både vrede och rörelse. »Jag har aldrig förr lagat till förgift åt någon

människa, och jag gör det inte nu på gamla dagar heller.» Dermed gick hon ut.

Eva kom ut i skolrummet, ståtlig, vacker och elegant med en högröd fläck på hvardera kinden och någonting i rösten som skrämde barnen. Lektionen var dyster. För första gången voro barnen ouppmärksamma, för första gången ritade de gubbar på sina taflor och nöpo hvarandra i armarne, när de kommo åt.

Middagen dukades och åts under tystnad. Eva försökte gifva ett par tillsägelser med vanlig ton, men rösten ville icke komma fram. Hon satte sig vid pianot, men hon kunde icke spela, hon slog upp en bok, men hon kunde icke läsa, hela saken var, att hon visste att han skulle komma, att hon var nervös och ängslig både för sin egen del och för Johannas. Alltsammans var så pinsamt och så lyckligt, att ändå i denna ödsliga vrå vänta någon, en ung, vacker, bildad man, som brydde sig om henne. Hon slog sig ned i soffan i en halft ångestfull stämning, hon satt der och drömde och lyssnade, när Johanna plötsligt slog upp dörren.

»Fröken», sade hon, »det är en tiggerska härute, som jag omöjligt är människa att bli af med. Hon vill partu träffa fröken, hon är så envis som en igel —»

Men Eva, som rest sig upp, föll dödsblek tillbaka i soffan. Hon hade ögonblickligt förlorat medvetandet. Johanna sprang fram. Alldeles rådlös och yr i mössan gjorde hon dock instinktmässigt, hvad som var det förnuftigaste. Hon lade upp henne rak lång i soffan och började gnida och ruska henne, till dess Eva småningom kom till sig igen; det hela varade bara några sekunder.

»Fröken kan ju skrämma slag på en människa», sade Johanna i den ömmaste ton, medan hon oupphörligt gned och gnodde hennes händer, »nog vet väl fröken, att vi ä' två handfasta människor både Jonas och jag, så inte behöfver väl fröken vara — —»

»Ack, Johanna, jag är rädd — rädd till döds. Jag går i en beständig skrämsel, natt och dag. Släpp aldrig in någon tiggerska till mig, då dör jag. Ha bort henne — — jag kan inte se henne.» Hon var nära att svimna igen.

»Söta min lilla fröken — söta hjärtegrynet mitt, förlåt mig att jag var stygg nyss. Vi ska visst ha bort henne — strax —» Johanna talade som till ett lindebarn, det var icke långt ifrån att hon börjat smacka med tungan. »Men hon är inte det ringaste farlig, stackars kräk, hon har legat på lazarettet och ska' hem till sitt igen, hon är inte mer än aderton år, fattig usling.»

Eva reste sig hastigt. »Ack, jag skall gå ut till henne, jag skall ge henne någonting. Johanna», och hon slog häftigt armarne om gumman, »— jag är så lycklig, är det riktigt säkert, att hon bara är aderton år?»

»Nej men fröken», sade Johanna, lika förskräckt öfver detta plötsliga utbrott af glädje, »ta nu sitt förnuft till fånga, sätt sig lite igen, mitt lilla gryn, annars dimper fröken för mig på vägen. Flickan springer inte bort.»

Men Eva ville nödvändigt ut i köket, ville nödvändigt ge henne någonting, denna unga lidande varelse, som kanske var ensam som hon själf.

»Jag vet rakt inte, om jag törs komma fram med

hvad jag har på hjärtat», sade Johanna litet senare; hon var nu idel solsken och visade vid allt hvad hon företog en viss klumpig ömhet och hänsyn, »men det är så, att di har ett litet kaffekalas nere vid Vikhyttan på Anna-dagen för gamla mor, förstås. Di skickade båd med ungarne i dag — men när nu fröken är så här skral, så vet jag inte — —»

»Jo, gå för all del, Johanna. Det är inte den ringaste fara med mig nu», sade Eva ifrigt och lättad. Hon hjälpte gumman att knyta silkesschaletten och kände sig som befriad från en börda, när hon väl såg henne på väg nedåt byn.

Det hade börjat att snöa. Flingorna flögo tätt, stilla och ljudlöst, så att inom några minuter såg hela landskapet öfvertäckt ut, icke med snöns vanliga hvithet, utan derför att lagret ännu låg tunnt, med en viss gråaktig skiftning, som gjorde det hela dystert. Det var något i det der jämna, tysta fallandet, som verkade ödsligt. Eva stod några ögonblick kvar på förstugubron och såg på det. Hon fick ett så starkt vemodigt intryck, att hon aldrig förr erfarit något liknande. Hon frös, och när hon kom in, gick hon själf och eldade. Men fastän rummet blef ljust, kunde hon ej öfvervinna den känsla af ofrid och ängslan, som gripit henne. Hon satte sig på en låg stol framför brasan och lyssnade efter hofslag. Men det var och förblef alldeles tyst, endast barrvedens muntra knäppningar och frasandet af lågan, när den träffade något kådigt ställe hördes i rummet.

Medan hon satt, försvann småningom hela omgifningen för henne. Hon tänkte på Leipzig, på afslut-

ningen i konservatoriet, på den caprice hon spelat, hvars melodi hon sakta började att gnola. Ännu sittande på stolen grep hon eldgaffeln och rörde i brasan — hon höll den kvar i lågorna och började se figurer allt efter som de fladdrade, slutligen sträckte hon sig så mycket hon förmådde upp emot skrifbordet och krafsade med hjälp af linealen till sig almanackan.

»Två månader och tio dagar», sade hon för sig själf, »jag undrar om det är så.»

Hon slog upp och började räkna — »Oktober tre veckor och två dagar — November fyra veckor och två dagar — December en — fyra — åtta, tio — —» hon satt med hufvudet nedböjdt öfver boken och hela brasans glödande värme öfver sig, »— tio ja —», hon såg småleende upp men skrek till i detsamma, ty der stod han lång och rak invid henne.

»Jag tänkte just banna er, för att ni har för mycket mod», sade han mildt, »och nu ser jag, att ni är så lättskrämd.»

»Hur kom ni hit», sade hon och reste sig upp, »jag har inte hört det ringaste.»

»Jag band min häst nedanför backen, och så gick jag in oförhindrad af alla lås och riglar — —»

»Och af alla betänkligheter», sade hon allvarsamt. Hon förblef stående med händerna bakom sig stödda mot skrifbordet.

»Nej, inte utan alla betänkligheter», sade han, »men som jag reser i morgon, ansåg jag det som en ohöflighet att inte säga er farväl. Vill ni inte tillåta mig att spela värd? Var så god och sitt ned, fröken Eva.»

Han vände ledigt om stolen, så att den kom mot lampan och pekade småleende på soffan.

Hon gick tyst öfver golfvet och satte sig. Han slog sig ned på stolen midt emot.

»Det är inte klokt af er att låta alla dörrar stå olästa. Jag blir riktigt orolig, att någonting kan hända er», sade han.

»Jag brukar inte ha det så, men det är i alla fall inte farligt, hit kommer ingen.»

»Men ni skall stänga dem, när det börjar skymma», sade han, »lofva mig det.»

Hon hade icke varit föremål för några ömma omsorger, och han hade en stor förmåga att slå an de känsligaste strängarne i hennes inre. Hon stretade emot att bli rörd. Det hjälpte ej — hon blef det.

»Här har ni andra häftet», sade han, i det han drog fram det ur fickan och lade det på bordet. »Har ni läst det första? Han är en romantiker, Heyse.»

Det var så hyggligt af honom att icke begära något svar, medan hon var så der dum. Nu hade hon redan öfvervunnit det.

»Jag tycker om romantik, när det ej är för mycket», sade hon. »Jag tror inte det är så skadligt att föreställa sig roliga saker, om de också inte finnas till. Man kan ju gärna få förgylla upp verkligheten med litet fantasispel.»

»Men», sade han med låg röst, »det vore bättre om verkligheten gaf oss det otroliga — — och det kan den.»

Hon rodnade häftigt till. Förargad på sig själf

deröfver svarade hon på ett visst nonchalant sätt, som hon i själfva verket afskydde: »Det otroliga blir inte länge otroligt. Äfven det öfvergår snart till slentrian, man blir ju van vid all ting — —»

»Aha — fröken Eva, ni tycks ha mera erfarenhet än jag själf och vara större pessimist än jag.»

»Nej», sade hon ifrigt, »jag vill bara påstå, att en lugn och stilla enformighet, utan något otroligt alls, kanske är det allra bästa...»

»Utan retelser, utan äggelser och lockelser, utan lif — så att man somnar in med det evigt enahanda till hufvudkudde — hvad ni litet förstår lifvet, hvad ni litet vet hvad det gömmer på.» Hans bruna ögon fäste sig på henne med en glöd, som hon aldrig förr sett.

Hon slog ned sina egna. »Den jämna pligtuppfyllelsen är också ett lif», sade hon sakta, »och det kanske gör en lyckligast i längden.»

»Tyst», sade han häftigt, i det han drog sin stol närmare hennes, »tala inte så der, ni vet att ni ljuger till och med inför er själf. Ni, som är så ung och så skön, skulle ni tvina bort här utan att smaka lifvet? Det gör mig ursinnig att tänka på. Jag kan inte veta er sitta här, fröken Eva — —»

»Herr baron», sade hon och reste sig, »jag tyckte jag hörde er häst gnägga.»

»Åh nej», sade han med ett öfverlägset litet leende, »det tyckte ni inte. Men om det gör er lugnare, så kunna vi ju skicka dit er tjänsteande från i går —»

»Jonas är nere i byn —»

»Än hans gumma då?»

»Hon är på kaffekalas.»

Han satt alldeles tyst. Det hade flugit en lätt rodnad öfver hans ansigte, men nu var han blek igen. »Jaså», sade han, liksom han tänkt på något helt annat, »ja, då kunna vi ju inte hjälpa det.» Och liksom han velat hindra henne att svara, kastade han sig brådskande in på ett annat ämne. Han började tala om sina resor och om sin barndom. Han talade okonstladt om hur han blifvit uppfostrad, om barnsliga tankar och intryck, om sina iakttagelser från den tiden, som de upptäckte att de haft likadana, kännt och erfarit på samma sätt, Eva drogs med, skrattade och lefde om igen månget äfventyr från skoltiden. De pratade som två kamrater om lärares egendomligheter, om de ämnen de funnit svårast, om examenskänslor och sådant, och det var först när klockans slag påminde henne om det, som Eva upptäckte att en hel timme förflutit, utan att hon märkt det.

»Jag tror, att jag nu måste bereda mig till lektionerna i morgon», sade hon, när klockan upphört att slå.

»Det vill med andra ord säga att ni kör af mig», sade han med ömklig ton.

»Ja», sade hon och reste sig, »det betyder verkligen något sådant.» Hon var i sitt inre glad, att icke Johanna hunnit tillbaka.

Han satt fortfarande kvar, med en förströdd min, som om han återigen tänkt på något annat.

»Och nu hör jag bestämdt att er häst gnäggar», sade hon, »han tycks vara klokare än ni.»

Han reste sig långsamt och vände ryggen emot

henne, medan han stod och fubblade med sina handskar, som han kastat på bordet. Slutligen vände han sig häftigt om. »Jaså, vi skola skiljas nu», sade han.

»Jag skall taga lampan och lysa er», sade hon. Hon sträckte ut handen för att lyfta den, men han lade sin hand på hennes. »Åh nej, låt bli det», sade han, »den blåser bara ut i stormen; den lyser tillräckligt, om ni öppnar dörren.» Han kastade en lång blå krage, som legat på stolen vid dörren, öfver axlarne. »Jaså, vi ska' skiljas nu», upprepade han åter på ett frånvarande sätt. »Vet ni hvad jag tänkte på, när jag red hit i mörkret?» utbrast han derefter lifligt. »Jag tänkte på en fransk konung, som också red som jag i skogen, och när han såg ett ljus tindra, så visste han, att han red mot sin lycka. Vill ni komma ut i farstun och stänga dörren efter mig, så att jag hör det?»

Han gick före henne ut. »Farväl», sade han och sträckte ut handen emot henne.

»Farväl», sade hon och gaf honom sin. Men han släppte den icke. Han drog ett häftigt tag, så att hon kom intill honom. »Eva», sade han hastigt och sakta och slog armen om henne. Hon vred sig lös och tryckte sig tätt intill väggen. Ljusskenet inifrån föll öfver henne, och han såg samma dödsskrämda uttryck, som han sett en gång förr i hennes ansigte. »Jag är ensam», andades hon fram.

Det var det bästa ord hon kunde ha hittat på. »Kom in», sade han, »några sekunder bara, vi få inte skiljas så här. Ni måste höra mig.» Han tog båda hennes händer och drog henne tillbaka in i rummet.

»Om jag har förolämpat er —», började han.

Men nu hade hon återfått kraft och mod. »*Om*», sade hon bittert, — — »ni tvekar om det var en förolämpning. Ack nej, det var det inte. Ni känner ju allt sammans. Man behöfver inte ha någon hänsyn med en sådan som mig.»

»Håll», ropade han blek af vrede, »det finns vissa slag af skymf, som jag inte kan tåla ens af en kvinna. Ni vet att ni nu ljög, fröken Wall. Om någonting skulle ha återhållit mig, så vore det just hvad jag vet om er.» Han eggade upp sig till en oerhörd grad af raseri, kanske framkalladt af att han låtit öfverrumpla sig emot sin vilja. »Vi ha i afton talat om uppfostran, vet ni hur kvinnorna uppfostrat mig?» sade han, och orden jagade fram öfver hans läppar. Han blef sällan vred, men när han blef det, hade han icke långt efter ursinnet. »Åh jo, det skall inte bli långt — ni kan väl höra det. Det var en kusin till mig hemma hos oss, när jag var femton år. Tror ni att hon kunde låta bli mig? Nej — hon hade tusen uppfinningar för att komma åt mig. Än skulle hon känna om jag var varm om händerna, än skulle hon lära mig små konster med snören på fingrarne, och då var det hon som skulle böja mina händer rätt, hon nöjde sig inte med att bara visa mig hur hon gjorde — — nej visst inte, och jag minns hvad jag kände vid allt det der. Det var hon, min dygdädla kusin, som lade grunden. Sedan kom kadettbalerna. Då fingo vi pojkar se halfklädda kvinnor och sluta dem i våra armar. Kanske ni vet hvad halfklädda kvinnor betyder? Ja, jag ber om ursäkt, det är bara fakta jag berättar, fastän de låta illa, när de uttalas. Sådant der skall man se, men inte

nämna. Och vi sågo allt hvad vi förmådde, vill jag lofva. Sedan blef jag gymnastiklärare i en flickskola. I skydd af sin ungdom och sin oskuld voro de så naivt närgångna, att man kunde häpna åt det. — Sedan — men jag skall förskona er. Men gör er blott en liten smula möda med att studera kvinnorna, fröken Wall. Betrakta dem öfver allt der det finns män och kvinnor tillsammans, ni skall blott sällan se ett ärligt, öppet, lugnt kamratskap. Ni skall för det mesta upptäcka dessa små mystiska knep, hvari de äro så uppfinningsrika, detta koketteri, som icke skonar ens den gifte mannen. Åh, dessa dygdemönster, som på alla upptänkliga vis locka oss att taga initiativet, och som sedan kasta handsken i ansigtet på oss. Det vore ursäktligt, om de inte visste hvad de gjorde, men de veta det, och det är — det är — — Och så ni — ni själf —»

»Jag?» sade hon.

»Ni, ja — just ni», han talade fortfarande häftigt, och hans bruna ögon glänste af harm. »Hvarför bär ni i dag denna drägt med sin varma, röda färg, som så skönt sticker af mot er hy? Åh, fröken Wall, den passar inte för folkskolan. Det var för att ni visste, att jag skulle komma och ändå, fröken Eva — ändå frågar ni inte efter mig, mer än om jag vore det här ridspöet, som jag hvilket ögonblick jag vill kan bryta sönder och kasta ifrån mig.»

»Ni är för sträng», sade hon sakta.

»Visst inte, jag bara kännnr dessa kvinnor, dessa unga, menlösa flickor, som taga sig tusen friheter, af hvilka en enda skulle vara nog att jaga deras kammar-

jungfrur på porten. Hvad jag hatar dem, hvad jag skulle vilja säga dem rent ut hvad de egentligen äro.»

»Ni går för långt, herr baron.»

»Ja, jag medger det. Förlåt mig. Men ser ni, det är dem jag har att tacka för, att jag förgått mig mot en af de få kvinnor, som jag har aktning för. Och ni skall inte förlåta mig, ni.»

»Jag skall försöka att glömma», sade hon. De stodo båda midt i rummet upprörda och allvarsamma.

»Ack», utbrast han med ny ifver, »det der 'försöka'. Kan ni inte vara ädelmodig för en gång? Kan ni inte med ens dra ett streck öfver en öfverilning och med ens utplåna den? Räck mig er hand, fröken Wall, och tag emot min afbön, och låt det så vara godt. Se inte så der dyster ut. Jag får kanske inte se er så snart, och jag skall inte bära med mig minnet af en sådan blick. Ärligt — vill ni alldeles förskjuta mig?»

»Nej», sade hon sakta. »Men vi skola bara inte träffas så här.»

»Så-å — ändå bara till hälften. Men vet ni hvad som skall komma att hända? Jo, efter några dagar skall ni mot er vilja längta efter mig, som efter en god vän, som kunde förkorta en ensam stund för er.» Han hade alldeles öfvergått från den förra häftigt upprörda tonen till den lätta, skämtsamma, som han vanligen begagnade. Han drog på sig handskarne, och Eva var honom tacksam för att han hade takt nog att upptaga tråden der den blifvit afsliten. »Jag reser till Stockholm på ett par dagar. Är det något jag kan uträtta åt er? Jag kan ju skicka det till er per posto», sade han.

»Jag har verkligen en lista på några småsaker —», sade hon litet tvekande. Hon behöfde åtskilligt för sina julklappar till prestgården, och det var svårt att få bud. Hon var själf förvånad öfver, att hon icke var mer uppskakad, än att hon kunde bli glad åt detta tillfälle att få hem hvad hon behöfde för sina små arbeten. »Men det blir ju bara besvär för er.»

Han skrattade. »Den der dygdädla kusinen, som nu är gift, har lyckligtvis en mani att springa i bodar. Jag lemnar listan åt henne, och hon uträttar det i en handvändning.»

»Nå ja, efter ni är så god — —» Hon tog fram listan ur skrifbordslådan och kände med det samma, att det kommit något kallt och främmande emellan dem, som smärtade henne. Det var samma erfarenhet som alltid inträder efter starka brytningar, då man uttalat sig glödande och öppenhjärtigt om ting, som man icke vanligen berör. Det är, som om sådana utbrott skulle hämna sig sedan stämningen, som framkallade dem väl är förbi.

När hon stängt porten efter honom och kom in i rummet, som genom en lätt doft af cigarr ännu påminde om honom, erfor hon en känsla af förödmjukelse och misstämning, som hon fåfängt försökte att förjaga genom att fördjupa sig i skolböckerna. Hon tyckte sig icke mer vara samma flicka; hon hade stått ansigte mot ansigte med verkligheten i en vidrig skepnad, och inom henne hade insmugit sig något osundt, något motbjudande, som hon måste uppkalla all sin kraft för att värja sig emot. När hon ändtligen lade bort böckerna och gick in och satte sig i mörkret i det inre rummet,

kände hon motvilja för sig själf och hela världen, svaghet, värnlöshet och på samma gång lust att sitta der och drömma. Ack, hvad hade hon för kraft? Hennes principer, hennes förra afsky, hvad var allt detta väl för ett skydd, när frestelsen trängde in på henne själf? Och hon kunde icke glömma det der ögonblicket — — Plötsligt kom der en isande tanke som med ens undanträngde alla andra: hon hade det i blodet — hon kunde aldrig värja sig emot det. Allt hvad hon häftigast afskydde, det just var henne medfödt. Hon hade flytt från det yttre — kunde hon också fly från det inre? Åh, denna kvinna, som gifvit henne lifvet — och denne man, som nu var gift med sin aktningsvärda hustru — hvilket gift hade de icke ingjutit i hennes natur! Hon var dömd till undergång, hon var dömd att förgås — — och — — och — var icke undergången ljuf? — Det just var det förfärliga — deri låg det.

Ute föll snön fortfarande tätt och jämt. Stenarnes och buskarnes konturer blefvo mjuka och runda, hela marken var bugtigt hvit, hela luften var full af hvita, stora flingor. Hon satt ännu på pallen nedanför fönstret, med händerna knäppta om knäet och stirrade ut i snöfallet, när Johanna kom tillbaka. Gumman hade mycket att berätta från byn. Jan Ols hade varit full kvällen förut och slagit sönder en fönsterruta, nämdemans Klara skulle till länsmans och stryka, fastän hennes skadade finger inte var läkt, med mera af samma slag.

»Johanna», sade Eva plötsligt, »har du alltid varit en ärbar kvinna?»

»Hur i all världen faller fröken på så'nt? Ser jag ut som någe annat, jag?»

»Svara mig ändå, Johanna. Ack, jag är så olycklig. Säg, om du alltid har varit det.»

»Ja, fröken, det kan jag ärligt säga, om det också vore mitt sista ord.»

»Men du har kanske aldrig varit frestad.»

»Herre Gud, så fröken kan prata. När en får komma ut som en fjorton års jänta och tjäna hos bättre folk, då kan en väl begripa, att en inte kan gå fri för frestelser.»

Eva smålog litet.

»Bättre folk», sade hon.

»Ja, jag säger som sanningen är, jag», sade Johanna. »Men jag tog Gud i hågen och tänkte att Han nog hjälper den, som vill hålla sig till Honom. Och inte har Han låtit mig komma på skam här till dags.»

»Men det är något som skrämmer mig — hu ja», sade Eva och ryste till. »En ung flicka kan inte vara så ensam som jag», snyftade hon fram.

Johanna stannade upp midt i bäddningen. Hon stod och höll filten utsträckt framför sig. »Vet fröken, det står på ett ställe, att ett lam inte kan gå genom ett törnsnår utan att få några taggar i ullen. Det är nog så det — men det är i alla fall bäst att hålla sig kavat. Man får inte ge sig i första rappet. Och så är det ett godt medel att spotta efter 'den lede', så kommer han inte igen.» Och Johanna vände sig hastigt mot dörren och spottade.

»Usch, Johanna, hvad gör du?»

»Ja, fröken må tro det eller inte, men bra är det», sade Johanna, som redan stod framstupa öfver sängen och stoppade ned filten kring kanterna.

»Tror du verkligen, att Gud hjälper i all ting», sade Eva, när Johanna kom tillbaka med vattenkarafinen.

»Det går väl an att fresta på, ifall en kan göra någonting af egen förmåga», sade Johanna litet snäft. »Jag tror inte en kan dra ett enda andedrag, jag, utan att Han hjälper till, mycket mindre annat.»

»Jag skulle vara lycklig, om jag kunde tro det», sade Eva och suckade.

»*Om*», sade Johanna. »Hur i alla tider kan fröken reda sig *utan* att tro det.»

»Ja, det vet jag inte.»

»Nej, jag kan tro det. Men det är just det en får lof att veta, för rätt nu kan det vara för sent.»

Eva svarade icke.

Johanna gick tyst och pysslade i rummet. Hon kom sig icke för att gå. Hon hade något på hjärtat. »Får jag släppa ned gardinen? Det kan väl vara nog tittadt på snögloppet nu, tycker jag», sade hon.

»Ja, kanhända.»

Men hon stod ännu kvar och skrufvade. »Jag är bara af simpelt folk», sade hon slutligen, »men nog vet jag, att jag har en fader i himmelen. Det vore godt om fröken kunde minna sig på, att hon har en der också. Ingen behöfver vara ensam, som litar på det.»

Det var något så vänligt i hennes ton, att Eva sträckte upp handen emot henne och sade: »Tack, Johanna!»

»Och så ska' väl fröken muntra upp kuraget litet. Fröken ska' väl till prestgål'n öfver jul.»

»Ja, själfva helgdagarne. Sedan få de huset fullt af resande.»

»Ja ja, det är ändå något. God natt, fröken!»

»God natt, Johanna!»

»Det ser ut som om fröken Wall förde en förnäm korrespondens», sade guvernanten, när hon tredje dag jul kom tillbaka från boden, der hon hämtat posten. »Här är ett paket med stort adligt sigill — kanhända friherrligt», tillade hon spetsigt. Eva, som satt vid frukostbordet med familjen, blef blossande röd. Hon tog emot det stora paketet och bröt det, medan de andra voro upptagna af tidningar, bref och kaffe.

»Åh, tant», utropade hon, sedan hon läst ett tunnt bref, som låg ofvanpå en bundt noter; »tant, du kan aldrig tänka dig hvad det är. Det är bref från grefvinnan, som jag träffade på Åkersholm. Hon vill att jag skall komma dit.»

»Till Åkersholm?»

»Nej, till Riddersvik. De skicka och hämta mig i öfvermorgon. Der skall bli en stor musiktillställning. En tysk artist, som är på väg till Stockholm för att ge konserter, skall komma, och hon vill att jag skall ackompagnera. Åh, tant — hur skall det gå till?»

»Här är verkligen ett bjudningskort till dig och mig också», sade prosten. »Själfva ståten måtte bli om fredag.»

»Kort», sade prostinnan, »då måtte det bli riktigt extra. Får jag se det?» Sedan hon en stund betraktat det, sade hon: »Jaså, man skall ha tryckta biljetter

för att komma in på landet också nu för tiden. Det är väl för att spara på att skrifva några vänliga ord, det.»

»Du tycks inte vara trakterad af bjudningen, Mina», skrattade prosten.

»Jag! Den är inte alls hvarken åt dig eller mig. Om du kunde skicka din strupe i en låda, så vore den precist lika välkommen som du och jag tillsammans.»

»Nej, men hör en sådan ettrig liten hustru jag har», sade prosten och omfamnade henne. De hade just rest sig från bordet.

»Men du skall naturligtvis resa», sade hon med något blidkad ton.

»Hvarför 'naturligtvis'?» sade han och höll henne fast.

»Åh, prester äro alltid så svaga för aristokratien», sade hon; »det hänger med ståndet.»

»Jag tror du blir riktigt impertinent. Jag är alldeles för beskedlig äkta man, märker jag. Men nu skall du med, du också — till straff.»

»Jag, tycker du det! Min svarta klädning, när det blir så der stort?»

»Hvem har sagt att det blir så stort? Det står ju på kortet att det skall 'göras litet musik'; det blir ingen bal, förstår du.»

»Göras musik; kan man tänka sig något osmakligare! Göra korf — det kan passa ihop, men musik! Jag tycker du borde skicka kort, när du kallar dina sockenrotar också, och underrätta om att det skall 'göras litet bibelförklaring'.»

»Nå, hur är det med din svarta klädning?» sade prosten med en ton, som med ens afbröt samtalstråden.

»Den gjordes för nio år sedan», sade prostinnan, som rodnat litet, då hon märkte att hon gått för långt i ifvern.

»Än tants grå då, den måtte väl vara bättre», sade Eva.

»Och du själf, hvad tänker du ha?»

»Utom min svarta sidenklädning, så har jag ingenting annat, än den jag hade på afslutningen i Leipzig; men det är tre år sedan, hvem vet hur den passar nu.»

»Hurudan är den då?»

»Den är ljusröd, riktigt matt skärt.»

»Men hvad för tyg?»

»Den är af siden — det vill säga kanske taft», sade Eva liksom urskuldande. »Man fick det så billigt derute, och de klädde sig så eleganta; det var riktig fest den dagen, och jag skulle spela solo.»

»Det blir väl första gången i Sverige, som en folkskolelärarinna uppträder i rosenrödt siden», sade guvernanten.

»Det blir kanske heller ingen der, som har så godt minne för mitt yrke som fröken Lidén», sade Eva stucken.

»Så der ja, käbbla inte nu, flickor», sade prostinnan, »utan hjälp mig i stället att duka af bordet. Det svalkar humöret.» De började alla springa om hvarandra med tallrikar och koppar, och om ett ögonblick var bordet tomt.

»Jag undrar om noterna äro svåra», sade Eva och ställde sig att bläddra i boken. »Det var bra snällt, att jag får komma en dag förut, så att vi hinna spela

igenom det. Jag får lof att resa hem i dag, tant, jag måste öfva hela dygnet.»

»Om du är riktigt snäll, skall du få taga Selma med dig. I fall klädningen behöfver ändras något, så kan hon hjälpa dig. Bara hon kommer igen tills i morgon kväll, så är jag nöjd.»

»O, så förtjusande i så präktigt slädföre! Selma, du, vi få åka tillsammans hem till mig. Få vi sätta på oss genast, tant? Tack, lilla allra raraste tant.»

»Tacka inte mig, tacka de resande som inte kommo.»

Det blef ett par muntra dagar i skolhuset. Der syddes, pratades och skrattades, och om icke Eva då och då midt i munterheten hastigt erinrat sig »det der ögonblicket», skulle hon varit fullkomligt lycklig. Men minnet af det hade sugit sig fast i hennes medvetande som en igel. Det förgiftade allt, det förföljde henne som en mara, till hälften med kval, till hälften med lust. Ibland om nätterna föreföll det henne som om det fanns inom henne en svart punkt, som småningom skulle utbreda sitt mörker öfver hela hennes inre lif, eller som om hon blifvit angripen af en rost, som dag efter dag skulle gripa omkring sig och förlama all hennes viljekraft, all hennes självständighet. Hon kunde icke förjaga detta minne, det knöt sig tillsammans med andra föreställningar, hon kämpade, hon brottades med det, till dess det brände i hennes hjärna, och ändå var det der — bäst som hon andades några drag af befrielse, så dök det upp igen, alltid med hans bild, alltid med detta sakta uttalade 'Eva'. »Äro alla människor sådana», kved hon, »eller är det bara jag

som blifvit förderfvad redan innan jag kom i min linda? Ingen annan behöfver lida så här. Anar han hur ondt han gjort mig?» Derefter kom hågkomsten af, hur god han varit, hur han varit den ende, som tänkt på henne och sökt upp henne, och sist och kanske också först hur intagande han var, hur väl han förstod att vara både glad, öm, vänlig och omhuldande, allt hvad hon just nu behöfde. Hon tyckte sig söfd som af ett opiat — om hon icke vaknade skulle det döda henne, så kändes det. Hon längtade att se människor, mycket folk, mycket buller. Att bara gå och tänka på detsamma och detsamma, det pinade ihjäl henne. Derför var den här bjudningen en så stor lycka.

Hela gästvåningen på Riddersvik var upplåten åt långväga resande. Rum efter rum var upplyst med ljus på toaletterna, och ändå svängde den ena slädan efter den andra upp på gården med människor från det närmaste grannskapet. Grupper började samlas i salongerna, och som der var mycket slägtingar, som sammanträffade från olika håll, var stämningen fullkomligt befriad från all stelhet. Det saknades väl icke små anmärkningar för hvarje nytt sällskap, som infann sig, men de voro af det oskadligaste slag och gåfvo vanligen blott anledning till en noggrann undersökning af några slägtled, som vredo sig in i en labyrint af lysande namn.

Baron Sixten, som helt och hållet oväntad infunnit sig i sista stunden, och som skämtat ett ögonblick med grefvinnan Louise öfver hennes misslyckade försök att handla bakom hans rygg, till dess han lyckats för-

jaga den allvarsamma min hans ankomst framkallat, var nu i full fart med att presentera, sammanföra, känna igen och med det mest obesvärade stirrande icke känna igen, när så föll sig lägligt: allt saker hvari han var mästare, när han var vid det lynnet. Andra gånger kunde han deremot stå vid en dörrpost utan att yttra ett ord; han hade vetat att göra sig oberoende; han hade ett sätt att afklippa folks undran och förfrågningar, som gjorde att han med ens blef lemnad i fred. Men i afton var han briljant, kanhända med en liten anstrykning af nervositet. Under tiden stod Eva hjärtängslig i ett af gästrummen och tråcklade fast en spets, som lossnat på prostinnans klädning. Prosten gick otålig fram och tillbaka, ty så van han än var att vänta på sin fru, kunde hans ifriga natur aldrig riktigt förlika sig med det.

»Söta tant, nu är du då färdig och så näpen som någonsin en ung prostinna kan vara. Nu få vi väl gå ner, innan alla människor äro komna.»

»Men jag skulle väl ändå ha litet eau de cologne på min näsduk», invände prostinnan ifrigt och letade på alla möjliga stolar, der ingenting låg. Hon var fullkomligt yr i mössan.

»Här har du», sade Eva och stänkte öfver henne en dusch ur sin flaska. »Få vi gå nu?»

När de kommo ned i paradvåningen, möttes de af en varm, doftande luft, mättad af ångorna från gula jasminer och hyacinter, som bland gröna bladväxter prydde hörnen. Rummen voro möblerade med gammaldags tung och gedigen komfort, med undantag af ett par kabinett, der grefvinnan Louise infört nutidens lät-

tare fantasistil. Eva, som kände en viss oro öfver sin något för pretentiösa drägt, ehuruväl den blifvit gillad af grefvinnan och genom hennes försorg förhöjd med ett par kamelior i håret, var glad att så fort som möjligt få draga sig undan i ett hörn, der hon dock snart uppsöktes af den österrikiske artisten, som började ett lifligt samtal på tyska. Han var eld och lågor, hade rest öfverallt, sett allt och förstod att väcka motsägelser; han hade sydlänningens lätthet att konversera och var förtjust att finna någon, som ledigt talade hans eget språk. Eva var mycket intresserad och var honom i sitt inre tacksam. Han var för henne en räddning undan tystnaden och öfvergifvenheten i detta stora sällskap, der hon icke kände någon.

Men der kommo ju Åkersholmarne, och Marianne, som genast upptäckte henne, ryckte friherrinnan i klädningen och hviskade gladt. Hon skulle ha velat springa till Eva direkt, men måste längre in och helsa först. Inom några ögonblick var hon dock tillbaka som ett yrväder, liflig och innerlig liksom första gången.

»Ack, hvad jag är glad att ni är här», började hon genast, »jag såg er strax jag kom in. Hvad är det för en herre ni talar vid? Så intressant han ser ut och ett så artistiskt hår sedan.»

»Herr von Wisch», presenterade Eva.

»Ah, men jag talar så illa tyska», skrattade Marianne; »franska kan jag då, åtminstone så pass som man lär sig af en bonne och Plœts grammatik i kompani.» Hon skrattade muntert, och herr von Wisch var förtjust att få blanda språken om hvarandra, hvilket han gjorde med verklig virtuositet.

»Så mycket vackra fruntimmer här finns», sade Eva, »tycker ni inte det?»

»Och ståtliga herrar — svenskarne äro ett präktigt folk», utbrast Marianne i varm fosterlandskänsla.

Betjänterna började springa med brickor för förfriskningar, samtalen blefvo mer högljudda, man hörde sorl och glam från alla håll.

Grefvinnan Louise kom fram till gruppen i hörnet.

»Tycker ni det är skäl att börja nu?» sade hon till artisten.

»Jag får utbedja mig att början sker med något annat nummer, jag skulle ej vilja afbryta den här något högljudda munterheten — jag menar högljudda för att musik skall kunna taga sig ut», sade han.

»Naturligtvis», sade grefvinnan småleende. »Jag har fått en bas till ett à quatre mains, det skall tjäna till ingångsmarsch och ackompagnemang till placeringsbullret ... Öfverste», ropade hon till en herre, »vill ni föra gamla grefvinnan i soffan der till blå salongen; vi få höra litet musik att börja med, och sedan vill väl ungdomen ha ett par danser åtminstone.»

»Ack, ja, moster Louise, låt oss ändtligen få det!» sade Marianne.

»Hur tror ni det går för mig?» sade Eva orolig till artisten.

»Det har ju gått förträffligt både i går och förut i dag», sade han. »Nu får ni inte svika mig, kom ihåg det.»

Han sade det skämtsamt, men Eva märkte med förskräckelse, att det var strängt allvar. Han hade ju ett stort rykte att häfda, och han ville icke förlora

något af sin nimbus för en liten ackompagnatris' skull. Han skulle ju till hufvudstaden och skörda pengar och beundran, och tidningsnotisen om denna soiré skulle icke så litet höja hans aktier.

Par efter par började gå genom rummet till blå salongen, derifrån redan uvertyrens toner kallade. Artisten försvann, smidigt glidande fram mellan gästerna, som i dörren började trängas. En ung löjtnant bockade sig för Marianne och förde bort henne. Eva stod ensam. Hvarje par, som passerade, kastade en undrande blick på henne, som stod der allena: der kom baron Sixten med en ung dam under armen. Hon visste icke förut att han var der, han hade kommit så i sista ögonblicket. Nu stod det för henne igen, det der »Eva», nu med tiodubbel blygsel, när hon såg honom leende och obesvärad med en af sina likar. Ack, att hon hade kunnat springa bort från det alltsammans! Hela hennes lif, hela hennes olycka dök i ett ögonblick upp ur mörkret. Hvarför hade hon glömt det, hvarför var hon här der hon icke passade, bara för att ge sin talang till en leksak åt dessa främmande människor, som skulle vända sig bort ifrån henne, ifall de vetat hvem hon var?

Nu stod han der litet hindrad, innan han kunde föra sin dam igenom dörren. Plötsligt vände han på hufvudet och såg henne. Eva märkte att han rodnade, men han helsade icke. De kunde snart komma in; han böjde sig ned och talade med sin dam, och så voro de borta.

De promenerande började glesna. Eva hörde uvertyrens toner i marschtakt, hörde hur stolar skötos och

jämkades, hur det hviskades. Hon skulle ju uppträda, en ingen hade tänkt på henne. Hur skulle hon komma in, och hvart hade prostens tagit vägen?

Hon hade gått fram i dörröppningen. Hela salen var fyld af åhörare. Skulle hon tränga sig fram bland dem alla — hon ensam?

Hon stod der tveksam, då hon hastigt hörde baron Sixtens röst bakom sig. Han hade gått en omväg genom blå salongen och stod nu bredvid henne.

»Är det inte meningen att ni skall spela, fröken Eva?» sade han.

»Jo, det är meningen — ett hemskt svårt stycke.»

»Och ni står här bakom hela sällskapet. Hur skall man få rätt på er?»

»Hur skulle jag kunna gå in? Det skulle ju väcka uppseende.»

»Ja, det lär ni svårligen kunna förhindra», sade han leende och såg på henne. Hon var strålande vacker i sin blekt rosafärgade drägt och med de röda kameliorna i det mörka håret. »Men vill ni inte ta min arm, så kanske ni blir lugnare? Der står en stol längst fram, troligen afsedd för er.»

»O, jag är så orolig!»

»Ni vore inte normal annars», sade han, »det hör till ert lynne att vara orolig. Kom nu! Ju längre ni dröjer, desto värre blir det.»

Hon lade sin hand på hans arm. »Ni är god, som hjälper mig», sade hon.

»God», sade han, »jag är ju här endast för er skull», tillade han sakta, medan de gingo mellan stolraderna, ända fram till den tomma stolen invid pia-

not. Der bockade han sig och drog sig tillbaka. I samma ögonblick slutade uvertyren med några kraftiga ackord.

Artisten gick fram och tog sin viol ur lådan. Han for några gånger med fingrarne genom det yfviga håret, slängde det med en knyck af hufvudet tillbaka från pannan, strök med sin fina, rödhörnade näsduk öfver stråken, satte violen under hakan och knäppte litet på strängarne, samt gaf ändtligen Eva en vink. Hon steg fram och satte sig vid pianot. Hela rummet dansade för henne; det var icke egentligen att hon var så rädd för musiken, men hon hade lidit mycket under den sista tiden, och hela den närvarande situationen plågade henne. Hennes falska ställning till baron Sixten, som han genom sin hviskning ånyo framkallat, ja, hela den falska ställningen i hennes inre till henne själf visade sig så tydligt för henne, när hon satt och hastigt vände bladen för att få upp den rätta sidan, att hon icke kunde häjda en nervös skakning, som kom hennes händer att skälfva.

»Var lugn, fröken, eljest kan jag icke börja», hviskade artisten i hennes öra. »Jag skall stämma litet, medan ni sansar er.»

I detsamma kom Eva att slå upp ögonen. Öfver nothäftet såg hon stödt mot dörrposten midt emot ett hufvud, hufvudet af en man, som hon icke sett förut. Det var egentligen icke ett vackert ansigte, men det var ett klokt ansigte med ett godt uttryck. Han stod och såg ut öfver den fyllda salongen med ett nästan likgiltigt lugn, icke någon blaserad likgiltighet, men som om han stått der och tänkt på någonting annat

och för öfrigt känt sig alldeles trygg och oberoende i medvetandet om att vara lika så god som någon annan. Det var en viss säkerhet i hans blick och i de massiva, tvärhuggna axlarna, det var något käckt i hufvudets upprätta hållning, som Eva tyckte sig ha sett förut, och så var det något så vänligt i ögonen. Det strömmade öfver till henne från detta ansigte, som icke betraktade henne, en kraft och en säkerhet, som plötsligt förjagade hennes förra nervositet. Hon hann icke mer än hastigt känna detta inflytande af en självständig personlighet, innan artisten böjde sig fram och hviskade: »Så der ja», och hon slog an och var med ens inne i musiken.

Att den följdes med andlös tystnad, att herr von Wisch visade sig öfverträffa alla förväntningar och att Eva, ehuru hon lyckats förträffligt, dock fick föga af loforden, det faller af sig själft. Ett ackompagnemang blir sällan erkändt. Hon satt kvar bakom sitt nothäfte, medan man utgöt sin förtjusning för artisten och sin tacksamhet mot grefvinnan, som beredt en så utsökt konstnjutning ute på landsbygden. Hon var själf djupt gripen af ett så öfverväldigande violspel, och hon märkte knappast, att i den allmänna rörelsen en herre kommit och ställt sig bakom hennes stol, förr än hon hörde hans röst invid sig.

»Skulle jag få besvära er med att ackompagnera en liten bit; mitt namn är Eckerman?» sade han med en bugning. »Det var meningen, att jag skulle kommit på förhand, men jag blef hindrad. Efter hvad jag nyss hörde af er, tror jag dock att vi kunna våga oss ut på tu man hand utan för stora dissonanser.» Han skrat-

tade på ett vänligt och godmodigt sätt, medan han satte ett nothäfte framför henne.

»Schumann!» sade hon. »Det är svårt att sjunga Schumann.»

»Det kan nog så vara, men han är min favorit», sade han; »jag har blifvit så trött på det evigt norska.»

»Men sällskapet förstår kanske det bättre», sade hon. Saken var, att hon icke tilltrodde den der store, bredaxlade herrn, som nyss stått så lugn och oberörd stödd mot dörrposten, om att sjunga en kompositör så full af finesser som Schumann.

»Kanske ni då tillåter mig att få sjunga specielt för er», sade han och bockade sig med ett skämtsamt leende, som om han gjort gyckel med sin egen artighet. Han hade något så gladt och obesväradt i sitt väsen, att Eva tyckte, att han var en riktigt treflig människa.

Emellertid hade sällskapets tacksamhetssorl tystnat, man väntade på nästa nummer.

Eva spelade preludiet, och det var med en vacker, hög baryton sångaren började Schumanns härliga melodi till Heines sång: »Im wunderschönen monath Maj».

Under det Eva spelade denna hymn åt våren och kärleken och följde denna starka och lugna röst, som på ett förträffligt sätt tolkade så väl kompositörens som skaldens mening, var det som om en stor förändring försiggått med henne. Det var som om ett fönster öppnats till ett trångt, kvaft och kvalmigt rum, som om himmelens fria och rena luft, som om hafvets friska och stärkande vindar med ens dragit in och sopat bort det osunda och förtärande, som förut funnits der.

För hennes ytterligt känsliga och mottagliga sinne behöfdes det blott ett aldrig så litet stöd för att upprättelsen skulle kunna försiggå, och innan sången slutade, erfor hon en djup undran öfver att det var hon själf, som under de sista veckorna lefvat i så underliga drömmar. Nu tyckte hon, att hon var sig själf igen, hade fast mark under fötterna, och aldrig skulle hon kunna upphöra att känna tacksamhet mot honom, som alldeles omedvetet åstadkommit det, nej aldrig. Men hvem var han? Hon hade sett honom förr. Jo — i detsamma hon såg upp, han stod halft vänd ifrån henne, såg hon det; det var han, som for omkring och sådde skog hvar han kom åt — det var länsagronomen.

»Vi ska' låta dem prata litet», sade han, »så ska' vi väl ge dem en norrbagge, det hjälps väl inte med mindre. Det här det var dem för högt och obegripligt. Men hvad tyckte ni?»

»Ni sjöng den så rent», sade hon enkelt.

»Nå, det är då väl första vilkoret om man skall sjunga, det var ett knappt beröm.»

Hon menade icke så, men hon kunde ju icke taga honom ur sin missuppfattning. »Och så fint», tillade hon.

»Det kommer sig af att jag hörde Lange sjunga den der nere i Köpenhamn. Men jag älskar dessutom den sången.»

»Den är så egen», sade hon, »den har ju inte något slut.»

»Har den inte», sade han på en gång allvarsam, »som jag uppfattar den, så är just det dess största

förtjänst. Den har verkligen intet hörbart slut — — det är ju en sång till våren och kärleken — — den slutar i det oändliga.»

Hon rodnade svagt. Det var någonting så stärkande och trofast också i det der.

»Anser ni ögonblicket lämpligt att presentera Kierulf nu», sade han småleende.

Han sjöng ett par norska sånger, som väckte bifall. När han slutat, öfverraskades sällskapet af kvartettsång uppe från galleriet, och derefter var musikafdelningen slut.

»Det var ju underligt att någonting kunde afslutas, utan att 'Mitt hjertas drottning' kom på tapeten. Hon skall ju eljest hänga med öfverallt», sade agronomen skrattande, i det han bjöd Eva armen för att föra ut henne i salongen.

Men nu kom grefvinnan. »Ack, mitt söta barn, så förträffligt ni spelar», sade hon, »kom nu, skall jag presentera er, det är så många, som önska tacka er.» Inom få ögonblick var Eva midt inne i kretsen af herrar och damer, öfverhopad med artiga tacksägelser, omfamnad af Marianne, serverad glace af baron Sixten och använd som tolk vid konversation med artisten.

Så snart tonerna af en vals ljödo från salen, kom baron Sixten och bjöd henne armen.

»Men jag är inte säker, om jag kan», sade Eva, »ni skall veta, att jag inte dansat sedan jag var barn.»

»Lita på mig», sade han, »jag skall veta att föra er genom större svårigheter än så.» Det låg något allvarsamt öfver honom, som klädde honom. Ett par valsade ut framför dem. »Jag är glad att ni är här»,

sade han, i det han lade armen om hennes lif och förde henne ut i hvirfveln.

Det var första gången Eva var i ett så elegant sällskap. Det upplysta rummet, de glada ansigtena, de ljusa toiletterna, den lifliga musiken, blommorna, sorlet, allt förenade sig att gifva denna stämning, som för ett ungt sinne är så hänförande. Att så der sväfva bort, förd af en kraftig arm, sjelf vacker och elegant, det bidrog att höja hennes lifsandar likaväl som hennes skönhet, och när de hvilade pratade de muntert och ogeneradt, han allt mera hänförd, hon allt mera lugn, men på samma gång glad, ju mera hon kände sig vara situationen vuxen.

Men i dörröppningen in till salongen stod grefvinnan Louise tillsammans med den lille tjocke öfversten och betraktade dansen. »Hör ni, öfverste», afbröt hon hastigt ett ordflöde om en riksdagskandidatur, som blifvit öfverklagad, »hur är det med kommenderingen till Carlsborg i år. Hvem har ni ämnat inom regementet?»

»Jag skref till Reutercrona, men han var inte mycket trakterad. Han är upp öfver öronen inne i sitt landtbruk. Hvad skulle det intressera er, min nådiga?»

»Mycket», sade grefvinnan och lade sin fina, juvelprydda hand på öfverstens arm, »mer än ni kan ana. Om det är möjligt, så byt ut Reutercrona mot Sixten.»

»Han skulle inte begära bättre, men Sixten har ju haft kommendering. Jag tviflar på, att han är hågad.»

»Nej», sade grefvinnan och hennes blick hvilade ett ögonblick på paret, som nu stannade vid sa-

lens andra sida, »kanske inte just nu. Men desto heldre — —»

Öfverstens blick följde riktningen af grefvinnans. »Ah», sade han, »hvem är hon?»

»Hon är folkskolelärarinna i en grannsocken», sade grefvinnan hastigt.

»Hm», sade öfversten med ett sorts brummande, »jag skall se till — jag skall göra hvad jag kan — lita på det.»

Grefvinnan stod tyst några ögonblick. »Ni tror väl inte, att det är bara af omsorg för Sixten», sade hon slutligen. »Det är fullkomligt lika mycket för hennes skull. Hon är mycket intagande och har något verkligt comme il faut, men Sixten har inte visat någon böjelse för allvarsamma förbindelser.»

»I så fall», inföll öfversten, »om det bara är *det* ni fruktar, så torde min inblandning vara öfverflödig. Jag trodde, att ni ville stäfja den nya tidens bruk att unga vildhjärnor införa i familjerna — hm — Andra förbindelser få mina officerare sköta på egen hand — dem lägger jag mig inte i.»

»Andra förbindelser», sade grefvinnan högdraget. »Tror ni verkligen att jag skulle inbjudit en person, af hvilken jag behöft frukta något sådant.»

»Då förstår jag er inte alls», sade öfversten.

»Man kan ju önska att bespara de unga människorna ett ömsesidigt lidande.»

Öfversten log klippskt. »Med en liten fruktan för äktenskap i bakgrunden. Åh, grefvinna, bedrag er inte själf. Ni är inte fullt så modern, som ni inbillar er.»

»Ett giftermål med en ung, vacker och älskvärd

flicka vore väl inte så farligt», sade hon. »Men det är en förälskelse utan resultat jag fruktar.»

Öfversten drog upp ögonbrynen, prässade ihop läpparne, bockade sig — och teg.

Grefvinnan fann för sent, att hon råkat hufvudstupa in i en inbiten fördom. Var spelet ohjälpligt förloradt? Hon försökte hastigt en ny fint, sedan hon med en vink uppmanat musiken att fortsätta.

»Hvad edra flickor blifvit vackra, öfverste», sade hon, då en af dem dansade förbi.

»Åh ja, inte så illa — ungdomen naturligtvis», sade den gamle militären ännu mulen.

»Tänk om en af dem», grefvinnan lade än en gång sin fina hand på hans arm, »skulle bli skickad ut allena, fader- och moderlös, att kämpa sig fram genom lifvet, ung och skön — tänk om en fara hotade henne, och der stod en gammal tvärvigg till öfverste och såg på med kallt blod, fastän han bara behöfde öppna sin mun —»

»De kvinnorna», utbrast den gamle mannen», »hvem kan värja sig för kvinnorna. Ni har segrat, min nådiga. Man kan ha varmt blod kring hjärtat, fastän det inte är alldeles så blått som ert.»

»Tack», sade grefvinnan skrattande, »snärta till mig bra, jag förtjänar det, och jag kan ju inte mer än göra afbön.»

Nu var valsen slut. Eva gick förbi dem vid baron Sixtens arm.

»Vet ni», sade hon och såg leende upp i hans ansigte, »i afton har jag för första gången förstått hvad ordet »nöje» betyder. Allt det här är någonting riktigt förtrollande.»

»Ja», sade han, »jag medger att här i afton finnes det, som är förtrollande.»

Det kom ett par herrar och bådo honom presentera dem. Eva blef i en hast engagerad för alla de återstående danserna.

Medan supén dukades, samlades sällskapet i kotterier i smårummen. Eva och Marianne hade slagit sig ned i en soffa i grefvinnans skrifrum för att få vara ensamma, men det dröjde ej länge, förr än rummet fylldes af åtskilliga herrar och damer, hvilka inom några ögonblick började ett lifligt meningsutbyte. Man talade om teatern, om senaste pjäsen och om den nya jullitteraturen. Samtalet blef en smula ifrigt, och omdömen och kritiserande anmärkningar korsade hvarandra oförskräckt.

»Ja, det der Stockholm», sade slutligen öfversten, »det är inte mycken glädje med att komma dit numera. Packet håller på att få öfvertaget, det har man för all den moderna kurtisen för »folket». Man behöfver bara gå på gatan, så märker man det. Tror någon att om man möter en murarslusk på trottoaren, att han har vett att gå ur vägen för en. Nej, visst inte. Så kalladt folkvett, det finns inte längre.»

Det var inom Eva något, som sårades af dessa ord. Innan hon hunnit betänka sig, hade hon redan svarat.

»Men har inte en sådan murarearbetare betalat trottoaren kanske dyrare än den rike herrn, som han möter», sade hon.

»Hvad behagas!» ropade öfversten, »hvad tusan menar fröken?»

»Han har ju betalat stadsutskylderna af sin knappa

arbetsförtjänst, derför tycker han kanske att han inte behöfver vika för någon», sade hon med låg, men något upprörd röst.

»Jaså, fröken är af den ullen», sade öfversten uppbrusande. »Fröken tycker inte att rang har något att betyda här i världen.»

»Jo», sade Eva med bultande tinningar, »när det gäller förmanskap, men inte i allmänhet människa mot människa. Kanske att jag misstar mig», tillade hon, »men jag tycker det är orättvist att man alltid skall vika, derför att man är fattig.»

»Eller derför att man är ung», sade öfversten med illa bekämpad häftighet.

»O nej», sade Eva och hörde sin röst med förskräckelse, ty det hade i hast blifvit dödstyst i rummet, »ungdomen bör ju alltid böja sig — såvida den inte händelsevis — — skulle ha rätt. Det vill säga», hon kände hur hon började trassla in sig, »man bör ju hålla på det som är rätt.»

»Då lär väl ungdomen aldrig komma att böja sig, den tror aldrig att den har orätt, och det är just en af nutidens präktiga företeelser, att man föraktar allt gammalt, folk lika väl som bruk och moral.» Öfversten hade blifvit eldröd.

»Jag menar det inte alls så», sade Eva med litet mera säker röst, »jag menar bara att det minsta barn har en sorts rätt äfven det...»

»Ja, rätt att tyrannisera ett helt hus», sade skrattande en herre längst ned vid dörren.

»Det finns ingen, som inte har rätt till vår ridderlighet», sade baron Sixten, som nyss kommit in och

stod och stödde händerna mot en stolskarm, under det han vägde fram och tillbaka med stolen.

Evas ögon mötte hans, men hvad han sagt förfelade alldeles sin verkan, hon hade något annat i sitt hjärta.

»Jag tror att vi misstaga oss, om vi tro att det är den rätten fröken menar», hördes nu en röst, och herr Eckerman steg fram i dörröppningen till angränsande rum. Han såg upphettad ut, så att Eva tänkte: »se så, nu kommer han att förgå sig, och så blir den sista villan värre än den första.»

»Jag föreställer mig att fröken menar den rätt till aktning, som människa har emot människa utan afseende på stånd eller vilkor. Och det måste vi ju medge, att den rätten blifvit så kränkt, att det nästan försvunnit ur allmänna medvetandet, att den ens existerar.»

På samma gång Eva var glad åt den oväntade hjälpen, märkte hon väl, att under den temligen behärskade rösten glödde en lidelse, som kom henne att i hvart ögonblick frukta ett utbrott, hvilket bland alla dessa konventionella människor skulle blifva högst plågsamt.

»Man behöfver minsann inte frukta, att folk inte skaffar sig rätt nu för tiden», sade öfversten. »Nu tutas det i packet från alla väderstreck om deras rättigheter.»

»Och ändå finns det tusenden, som inte ha någon aning om den rätt de äga. Om de visste af den, så skulle den kunskapen höja dem ur eländet.»

»Det är ju bäst att herrn gör sitt till för att upp-

lysa dem då. Vi få väl se hvart det bär, när pöbeln kommer till styret. Man börjar att sopa bort Gud, äktenskap, sedlighet, tukt och lydnad, vi äro på god väg, vill jag lofva.»

»Nej», sade herr Eckerman, »jag vill inte sopa bort hvarken Gud, äktenskap, sedlighet, tukt eller lydnad, men jag vill reformer på alla möjliga områden, och först och främst vill jag slopa sådana ord som pack och pöbel.»

»Slopa då först sjelfva saken», sade öfversten med hetsig röst.

»Ja, der slog ni just hufvudet på spiken, herr öfverste, det är hvad jag ville. Jag ville ha kroppsarbetare men intet pack.»

»Åh ja — det går nog. Får ni och ert parti hållas, så blir det väl vi, som få bli packet till sist.» Öfversten var ursinnig, han bolmade som ett tékök.

»Jag har intet parti», sade herr Eckerman, och efter ett ögonblicks tvekan tillade han: »Jag är inte nog trög för att nöja mig med en stillastående konservatism, men jag har å andra sidan nog sans och sundt förnuft att inte kunna omfatta alla yrande omstörtningsplaner. Sådana människor kunna inte bilda något parti. Partierna fordra ytterligheter. Det är derför vi äro enstöringar, som få nöja oss med att så troget vi förmå arbeta i det tysta.»

»Och der i tysthet sprida era visa reformplaner», muttrade öfversten, »då tror jag, att jag tycker mer om skrikhalsarne. De äro åtminstone ärliga och säga rent ut hvad de mena.»

Herr Eckerman teg ett ögonblick.

»Kanhända», sade han. »Ja, jag tror att jag ger er rätt i det. Det vore också mer efter min böjelse. Derför är det nog inte utan en sorts försakelse man måste förbli i visst fall passiv. Det kostar på, det känns ofta bittert, ty det är ju mycket mer lifvande, noblare, större att stå midt i striden och sjunga ut sin hjärtans mening. Men hvarför kunna vi inte gå in på en mängd nya sträfvanden, hvarför kunna vi inte med lust och lif sluta oss till de radikala? Jo derför att vi också beräkna människornas lidelser och egennytta såsom ingripande faktorer i reformernas konsekvenser.»

»Nå, det var då ändtligen ett förnuftigt ord», sade öfversten. »Men för att nu inte stanna vid bara fraser, vill ni på god svenska, enkelt och praktiskt säga oss en af edra utmärkta reformer.»

Herr Eckerman smålog.

»Om vi då skulle ta en, som är minst farlig såsom brännämne», sade han, »så kunna vi ju gripa till undervisningsväsendet. Ni måste medge, att det är ett skummande på ytan, ett hum om mångahanda, som på samma gång det pinar ut ungdomens krafter genom ett 'för mycket', tar bort håg och verkligt intresse för vetande genom ett 'för litet'.»

»Hur ville ni ha det då?» sade en kapten, som satt bakåtlutad i soffan och sträckte benen långt fram på golfvet.

»Jag vill ha det bredt, långsamt och grundligt, så att man verkligen äger hvad man lärt. Ingenting som brådmognar, ty det hämnar sig på karaktären. Men inte heller ett intresselöst plugg. Bokstafven är inte

så oskadlig, som man tror. Den har en olycklig förmåga att döda.»

»Nå ja, det der var ju temligen beskedligt», sade öfversten en smula lugnare. »Är det inte värre så...»

»Åh jo, det kan allt vara värre. Jag är så kättersk, att jag anser förmögenheten vara den allra sämsta grund för landets representation. Jag går så långt att jag inte skulle ha något emot om den gamla ståndsrepresentationen infördes ånyo, med den skillnad att man kunde ha sju, åtta stånd i stället för fyra. Ett stånd för industriidkare, ett för kroppsarbetare och så vidare.»

»Och ett stånd för busarne», sade baron Sixten med låg, men tydlig röst.

Herr Eckerman såg upp och betraktade honom med en fast och lugn blick. »Ja, ni har rätt», sade han också med låg röst, »åtminstone en representant för busarne», men medan det öfriga sällskapet skrattade, fick hans ansigte ett allyarsamt, nästan strängt uttryck.

Det var just i grefvens tid en betjänt syntes i dörren och med hög röst ropade: »serveradt!» Sällskapet, som setat häpet och förstummadt, reste sig med stor känsla af lättnad. Herrarne bjödo armen åt damerna. Öfversten sammanträffade i yttre rummet med grefvinnan. »Jo, den der lilla fröken skola vi väl se till att kväsa», sade han, »ni kan vara säker om att Sixten skall få kommenderingen.»

Eva och Marianne gingo arm i arm bredvid herr Eckerman. Det låg öfver hela hans väsen en tung och

mörk förstämning. Han hade icke baron Sixtens förmåga att tala om allvarsamma saker på ett lätt sätt.

»Herr Eckerman», sade Marianne, som gick honom närmast, »ni kan inte tro hvad jag håller med er.»

»Gör ni?» sade han utan att se på henne. Han såg rätt för sig, som om han icke märkte hvar han var.

»Jag har alltid tyckt om er», fortsatte hon, »men o, hvad jag tycker om er i afton. Jag satt hela tiden och önskade att säga något riktigt förskräckligt, men jag kunde inte hitta på någonting. De sågo alla så häpna ut. O, det var komiskt.»

Det ljusnade till öfver hans ansigte, en liten glimt, som genast slocknade. Det var allvar och sorg för honom, det han nyss talat om, och intrycket kunde icke jagas bort af en ung flickas bifall.

När de kommit in i matsalen vände han sig till Eva. »Ja, det skall kanske aldrig bli annorlunda», sade han, »ett lass välter åt ena eller andra sidan. Lycka är, att det inte är alldeles hopplöst ändå.»

Det var något i tonen, som med ens påminde Eva om gamla Johanna der hemma. Hon visste icke, hvari det låg, men det var något beslägtadt, och hon fick en brinnande lust att göra honom en fråga. Men de blefvo skiljda af människor, som trängde sig fram till borden och af betjänter, som sprungo fram och tillbaka med nya rätter och nya viner. Det dröjde länge innan hon kom honom nära igen, men slutligen kom han af sig själf.

»Får jag inte servera er litet af den här omeletten?» sade han. Hon tackade och räckte fram sin tallrik. De började samtala.

»Törs jag göra er en fråga, utan att ni anser mig besynnerlig?» sade hon.

»Ni kan ju försöka på», sade han godmodigt.

»Det är bara» — började hon, men då hon fann hur svåra inledningsorden voro afbröt hon sig hastigt. »Ni föreföll mig nyss så lik någon som jag känner», sade hon.

»Hvem då?»

»Åh», sade hon och rodnade.

»Ni vill inte säga det. Det är en ful karl kanske.»

»Nej», sade Eva förvirrad, »det var min gamla städerska derhemma.»

Han skrattade till, medan Eva kände hur blodet brände ända upp i pannan.

»Var det dragen, eller uttrycket, eller rösten?» sade han.

»Skämta inte», sade Eva. »Det var ingenting af allt det der. Det var — det var lugnet.»

»Så-å», sade han, »ja det är nog möjligt det.»

»Det var derför jag ville fråga er något — men det är så svårt. Det passar kanske inte här.»

»Det var besynnerligt», sade han. »Ni gör mig nyfiken. Men försök nu ändå — jag ser väl inte så farlig ut, hoppas jag.»

»O, nej det är inte derför — men — nåja — jag ville bara veta —»

»Nå —»

»Herr Eckerman, tror ni på Gud?» sade hon hastigt och sakta.

Hans ansigte mörknade. »Skall det vara något slags omvändelseförsök!» sade han misslynt.

»Ack nej», sade Eva, »det är bara en enkel fråga, malplacerad kanhända, men jag träffar er ju troligen aldrig mer. Kan ni inte ta den enkelt som den är gjord?»

»Jo visst», sade han och hans ansigte ljusnade i ett vackert och vänligt leende. »Om ni vill veta det», sade han, »så tror jag verkligen fullt och fast på Gud, som något lefvande och närvarande.»

»Och det fast alla människor nu —»

»Alla människor — ja det betyder för mig mindre än intet. Jag står eller faller för mig själf.»

»Förlåt att jag gör er ännu en fråga», sade Eva blygt.

»Gärna, så många ni vill.»

»Hur har ni kommit till en sådan öfvertygelse?»

»Jo», sade han, »det skall jag säga er. När jag alldeles af mig själf kom att tänka på sådana saker, så fann jag att jag hade en hel värld inom mig, som jag förut inte haft någon aning om. Ser ni, om den världen har jag aldrig funnit ett ord annat än på ett enda ställe. Det är underligt, människorna förstå inte själfva hvad som finns inom dem. Nu vet ni det», tillade han småleende. »För öfrigt hade ni inte behöft vara så rädd att göra mig den der frågan. Sådana samtal tycker jag om, när de falla sig naturligt. Det pratas i mitt tycke mycket nog om det som ingenting är.»

Det kom någon och vinkade honom bort till herrarne, och Eva stod en stund allena. Medan hon långsamt åt sin champignonomelett, hade hon en förnimmelse af att hela det glada, pratande, utpyntade säll-

skapet försvann, blef till små, små prickar, och att hon stod allena på en klippa, alldeles lugn och stark och på ett underligt sätt frigjord. Hon hade en rent andlig erfarenhet, som med ens strömmade öfver henne. Hennes ögon öppnades för en förut oanad vidd, för en storhet, som uppslukade allt litet, för en styrka, som utträngde all svaghet. Förnimmelsen, alldeles klar och tydlig, varade blott ett par minuter; hon visste icke om den lemnade henne lika fattig som förut, hon märkte blott att de små punkterna svällde ut till människor igen, att glas blixtrade och att ansigten smålogo, att folk trängdes och att en röst bredvid henne sade: »Jag har nyss fått en ledsam underrättelse, fröken Eva, jag måste lemna den här trakten på ett år.»

»Åh», sade hon, men hvad hon talade eller hvem som stod bredvid henne visste hon knappast, »hvarför det?»

»Öfversten har nyss underrättat mig om, att jag skall kommenderas till Carlsborg. Det är hårdt — eller hur?»

»Jag vet inte», sade Eva ännu lika frånvarande.

»Hvem skulle veta det, om inte ni?» sade han i en dämpad ton. »Under det året skall ni kanske glömma mig.»

»Nej, jag skall inte glömma er», sade Eva, ännu halft omedveten om hvad hon sade. Och hastigt återkommande till sig själf, tillade hon på måfå och med förvirrad röst, »hvarför skulle jag glömma er?»

»Ni ser ut som om ni gick i sömnen», sade han, »se här, drick ett glas med mig, så att ni vaknar. Skål, fröken Eva, på att vi båda ha godt minne.» Han

klingade med henne. »Jag vet att mitt inte skall svika.» Han vände sig om och satte glaset ifrån sig. När han åter vände sig emot henne, hade hans ansigte ett allvarsamt drag, som ej var hans vanliga. »Det är underligt att nödgas resa. Jag har en egen känsla af att jag bör vara i er närhet, det tycks nästan falla af sig själf, att jag skall ha en viss omsorg om er.»

»Jag tror att jag får börja att lita på mig själf», sade Eva med ett matt leende, »jag har för första gången i afton insett, att man kan få kraft till det.»

»Det är det andra, ni berättar mig, att ni erfarit för första gången i afton. Kanske att det också finns ett tredje, och det är möjligen det vigtigaste», sade han med en smula bitterhet i tonen.

Hon rodnade svagt. »Om jag skulle säga er, att jag i afton kännt tacksamhet mot er, så vore det åtminstone inte första gången», sade hon undvikande.

»Har ni ingenting vänligare att säga mig, då jag nu inte får se er på så lång tid?»

När han stod så der som en bönfallande framför henne, så fick hon med ens en kraftig påminnelse om allt hvad han varit för henne, att det egentligen var honom hon hade att tacka för denna aftons glädje. Hon tänkte på hur aktningsfullt, hur artigt han behandlat henne här bland alla hans likar, hur hans uppförande hade lyft henne till jämnhöjd med dem alla, och följande en hastig vekhetskänsla sträckte hon ut handen emot honom och sade: »Jag skall sakna er mycket, baron Sixten».

Han tryckte hennes hand med en mening, som kom henne att ångra sina ord. Man började lemna

matsalen, och prosten kom till hennes glädje fram till Eva och bjöd henne armen.

»Jag tror att ni alldeles afsatt edra gamla vänner i afton, fröken Eva», sade han.

»Eller också ha mina gamla vänner glömt mig», sade Eva. »Ni har inte sett glad ut, hur kommer det till?»

»Åh, jag trifves bäst i hvardagslaget derhemma», sade han, »stora tillställningar äro inte egentligen för mig.»

»Jag skulle önska att jag finge åka hem med er nu i afton», sade Eva, »jag tror också att jag har fått nog.»

»Ja, vill ni det, så ha vi plats.»

»Jag törs väl inte föreslå grefvinnan det. Hon har erbjudit mig att bli skjutsad direkte hem.»

Morgonen derpå voro herrarne frånvarande vid frukosten. De hade ridit ut för att se ett koppel nya jagthundar borta vid skogvaktarbostället. Eva tyckte sig märka en viss oro hos grefvinnan att få henne i väg. »Hon behöfver mig icke längre», tänkte Eva med bitterhet, då hon stod uppe i gästrummet och packade in sin klädning och lät de vissnade kameliorna göra sällskap ned i kofferten. Hennes ansigte visade spår af denna sinnesstämning. Hon var en smula blek efter nattens vaka, och hennes skönhet hade något visst rörande, som väckte en känsla af samvetskval hos grefvinnan, när hon kom in för att se efter att »fröken Wall var riktigt väl klädd för resan i det friska vintervädret».

Grefvinnan Louise hade ett allt för ädelmodigt sinne för att ej känna sig obehagligt berörd af medvetandet att hafva konspirerat mot denna ensamma, unga varelse, om det ock varit i den bästa afsigt. När Eva reste sig upp från sin nedlutade ställning öfver kofferten, fann hon grefvinnans blick med ett eget uttryck häftad på sig.

»Fröken Wall», sade hon, »jag far till Stockholm på ett par dagar i Påsk för att höra långfredagskonserten. Har ni lust att följa med?»

Eva rodnade till. »Jag har aldrig varit i Stockholm, och aldrig hört Skapelsen!» utropade hon.

»Då är det afgjordt», sade grefvinnan. »Jag skrifver, när ni skall möta mig vid stationen. Ni kan ju hjälpa mig litet med mina våruppköp. Jag tar inte min kammarjungfru med mig.» Men som om hon kännt ett nytt samvetskval öfver de sista orden, tog hon Eva i famn och sade hastigt, nästan som om hon blifvit öfverrumplad af sina egna ord. »Ni har alltid en vän i mig, fröken Wall, hvad än framtiden kan ha att ge er, lita alltid på det.»

Det var en öppen släde med två dansande hästar, slädnät och livréklädd kusk, som väntade utanför. När Eva väl svängt af gården, der ingen stod på trappan — hon kunde icke hjälpa att hon trots bjällrornas stolta pingel tyckte att hon kröp ut en bakväg — kom hon att tänka på, att kusken kunde behöfva den präktiga björnskinnsfällen lika väl som hon själf. Det var icke utan, att hon tvekade ett ögonblick i vetskapen om att det icke var förnämt att bedja honom sitta ned

bredvid sig. Men hennes sunda förnuft vann seger, och hon bad honom stanna och sätta sig inuti släden. Karlen antog tacksamt tillbudet. Medan han fubblade med fällen, kom en man gående en afväg upp till stora landsvägen. »Kör nu», sade Eva hastigt. Men hon såg, hur herr Eckerman svängde med käppen till en slags honnör, hon föreställde sig att han smålog på det der sättet, som klädde honom så väl, och hon tänkte själf med ett leende på sin ömtåliga fåfänga, som fordrat en liten strid för den enklaste handling af välvilja. Den var försvunnen nu, hon blef med ens glad och varm, lycklig och god, hon njöt af den härliga körturen och hörde med tålamod på kuskens berättelser om hur han fått rheumatism förra vintern af att stå bakpå släden i ett rasande yrväder. När han tystnade och hon fick tänka ostörd, kom det för henne att hon nu och alltid varit så ömtålig om sin värdighet, så lätt sårad. Var icke detta lumpet? Om hon verkligen hade en värdighet, så kunde den ju icke taga skada af andras bemötande — — — om hon hade en värdighet ja — det var frågan.

Skolhuset låg så vänligt i solskenet och hälsade henne välkommen hem. Johanna var mycket nyfiken på festen och gjorde sina lustiga kommentarier till ett och annat. Hon hade gjort hvad hon kunnat för att det skulle se trefligt ut, när fröken kom.

Det var med en underlig känsla af frid Eva gick till sängs den dagen. Hennes tankar hade fått en helt annan riktning, än de på länge haft. Skulle det finnas — ack, skulle det verkligen finnas en annan källa till sinnets renhet och skönhet, som hon så mycket älskade,

än det naturliga lifvets källa, och skulle hon dricka ur den, och få ro?

Man var i början af Mars. Det var ett mildt och soligt vårväder, med smältande snödropp från taken och dåligt före på landsvägen. Eva hade af nämndemansmor blifvit bjuden på kyrkskjuts, ty det var söndag. Nu kom hon ut ur kyrkan. Hon hade gått ned från orgelläktaren, der hon hade sin plats, litet tidigare än de andra, för att hinna hämta sina ytterplagg i prestgården, der hon på morgonen lämnat dem kvar.

Den ljumma, glada, lifvande vårluften slog henne till mötes. Solen glittrade och glänste öfver fälten, der snön ännu låg hvit. Det kändes som om något nytt rest sig inom Eva, ett kraf på munterhet och glädje, öfverdåd och uppsluppenhet, ovanligt för henne. Hon smålog åt det själf — det var den förrädiska våren, som sträfvade att kasta af istäcket och bundenheten både i naturen och människohjärtat.

Ute på kyrkbacken stodo som vanligt de enspända kärrorna och den stora friherrliga landaun. Inga hästar voro ännu försatta — — jo — der stod verkligen en sadlad ridhäst, som hölls af en betjänt.

Eva hade ju ingen anledning att få hjärtklappning. Den kunde ju tillhöra hvem som helst, men hon fick det.

Hon gick allén ned till prestgården. Familjen hade icke ännu kommit ur kyrkan, upplystes hon af köksan, som ensam huserade i det helgdagsstädade köket. »Om fröken är så god och stiger in i salen.»

Hon följde anvisningen, steg in och såg baron Sixten i dörren till förmaket.

»Åh, är baron här», sade hon mycket gladt och obesväradt. »Det ser ut som om ingen annan återkommit från kyrkan.»

»Jag har inte varit i kyrkan», sade han, »jag red hit i den förhoppningen att träffa er.»

»Jag trodde att ni var långt härifrån», sade Eva. »Sist vi träffades sade ni ju . . .»

»Ja, men det blef uppskjutet, eller egentligen var det inte förr än nu. Om jag inte hade haft lyckan med mig, som jag nu märker att jag har, så hade jag fortsatt ridten.»

»Så-å», sade Eva skrattande, »nå då var det ju väl, att ni hade lyckan med er.»

I det här ögonblicket var hon mycket fallen för att vara flickglad och kokett. Det hade gått två långa månader utan den ringaste omväxling, och hon kände sig som en utsluppen fågel.

Dessutom var hon ju inom prestgårdsmurarnes skyddande hägn, här kunde hon ha rättighet att vara som andra.

»Är det någonting, hvarmed jag kan vara till tjänst?» tillade hon med litet humor i rösten.

»Ja-så. Det behagar er att gäckas i dag», sade han. »Nå ja — det är inte illa. Det bevisar bara att ni känner er makt.»

»En ny angenäm erfarenhet», sade hon fortfarande skrattande. Hon stod och drog af sig handskarne, som voro trånga.

»Skall jag hjälpa er?» sade han.

»Jag märker att ni inte unnar mig att vara glad»,

sade hon med en lindrig dragning på ögonbrynen. »Så der ja — nu gick det.» Hon lade handsken på bordet.

»Får jag ta den», sade han.

»Nej, jag ber. Ni vet inte hvilka svårigheter vi ha att få någonting användbart här ute på landet. Dessutom passar den er inte.» Hvad hade det kommit åt henne. Uppsluppen och obesvärad som trots någon af hans likar. Det var ett nytt behag, som blott eggade honom ännu mer.

Och hon själf — ja — hon hade för ögonblicket icke lust att lägga band på sig. Det var gladt och roligt att marssolen sken in genom fönstren, att hon på morgonen hört den första lärkan, och att hon var ung och vacker och kunde bestå sig att skämta en smula med en intagande man, som beundrade henne. Folkskolan — bah — det var ju fridag i dag.

»Ni följer Louise till Stockholm i nästa vecka, eller hur?» sade han.

»Ja, det gör jag.»

»Jag skulle ha lust att vara med om den resan.»

»Låter det sig inte göra?» sade hon och såg småleende på honom.

»Om jag visste att ni önskade det, skulle jag riskera några dagars arrest. . Men hvem kommer under fund med er.»

»Är det en nyhet för er att kvinnan är en gåta», sade hon. »Det trodde jag var så allmänt erkändt — — —»

»Vill ni inte vara allvarsam, fröken Eva?»

»Så der — när jag är allvarsam, då skämtar ni, och när jag skämtar . . .»

»När jag reser», afbröt han, »då är jag allvarsam.»

»Då förbjuder jag er att tala i dag», sade hon. »Jag vill vara glad på den första vårdagen.»

»Är det så säkert, att hvad jag säger skulle förstöra er glädje.»

»Ja», sade hon, »alldeles säkert.»

Hon såg på en hastig färgskiftning, att han blef sårad, men hon var obarmhertig.

»Det är jag som bestämmer hvad jag vill höra», sade hon med en viss komisk höghet — »och det finns vissa saker, som jag alls inte vill höra.»

»Aldrig?» sade han.

»Ack, hvilket ord ni begagnar, baron Sixten. Det förstör ju genast vårstämningen. Har ni inte hört att man aldrig skall säga aldrig?»

»Tack, fröken Eva, det der var då åtminstone ett medgifvande. Är min yttranderätt bara en tidsfråga . . .»

»Bara en tidsfråga. Sådan dåraktig sammansättning! Som om inte tidsfrågor vore de farligaste saker, som finnas till. Nej, nej, baron Ulfklo, vi lemna ingenting åt tiden.»

»Jag begär ju ingenting bättre än att få begagna ögonblicket», sade han.

»Ock, jag minns någon som sade, 'låt honom få ordet och du är förlorad'», sade hon skrattande, »derför aktar jag mig.»

»Man kommer ingen vart med er i dag, fröken Eva.»

»Nej, ni sade ju nyss att jag kände min makt. De mäktige böja sig inte.»

»Nå ja», sade han till hälften stucken och till hälften äggad, »efter det tycks göra er så stort nöje att föra spiran — —»

»Åh, visst inte», sade hon — »tala om det behagar er», hon såg på honom med en utmanande blick, »jag skall lyssna ytterst tålmodigt.»

Hur var det möjligt för honom. Han kunde icke komma till rätta med henne.

»Det gör er också ett nöje att vara grym», sade han.

»Eller klok», sade hon. »Man kan vara klok på många sätt. Så der ja, nu äro de här alle sammans. Det var roligt att jag fick träffa er, baron Ulfklo. Lycklig resa. Jag skall följa med kyrkvärdens hem. Det går inte för mig att bibehålla skenet länge», tillade hon muntert skrattande. »Jag stiger upp i en pinnkärra.» Hon gick ifrån honom med lätta steg. Det var hon som hade vunnit, och han kände sig nästan till mods, som när magistern strukit ett kors öfver hans första kria.

»Här är bref från Eva!» ropade Selma, der hon stod bakom ryggen på prostinnan, medan denna öppnade packen med bref och tidningar, »får jag det, ack, får jag det, jag är så rysligt nyfiken.»

»Ja, det är allt jag med», sade prostinnan, »i synnerhet på att få veta, om hon lyckats få tyg lika med proflappen. Du kan gärna läsa högt.»

»Jag vet just inte om det går an», sade Selma

och bröt brefvet. »Jo, hon har fått lika tyg, en stuf på fem alnar, bara det nu räcker. Det är det hon vill veta.»

»Det får väl lof att räcka. Nå, hvad skrifver hon mer. Har hon roligt?»

»Det tror jag det», Selma var djupt inne i brefvet.

»Kan du inte läsa högt, det är väl inga hemligheter.»

»Här kommer något roligt!» ropade Selma till, »hör nu: Andra aftonen voro vi på dramatiska teatern. Du kan icke föreställa dig hur underligt det är att vara bland så mycket folk och icke känna en enda. Utomlands förefaller detta helt naturligt, men när man hör svenska talas på alla håll och ser idel främlingar gör det ett så besynnerligt intryck. Grefvinnan satte en glittrande fjäril i mitt hår (hon har nu en vurm för att pryda håret) och hängde en hvit krage med svandunsbräm öfver mina axlar, när vi skulle fara. Jag påstod att det var för lysande för mig, och ville icke ha det, men hon svarade mig litet kort, att när jag satt bredvid henne, så behöfde jag icke ha några bekymmer om den saken. Jag fick då lugna mig med att ingen kände mig. Vi suto på första raden och många människor hälsade på grefvinnan. Hon väckte riktigt uppseende genom sin närvaro tycktes det, ty en mängd kikare riktades mot vår loge, och jag satt och skämdes för min öfverdrifna toalett. Men hvad var det då emot sedan, när jag upptäckte en bekant nere på parkett. Det var herr Eckerman. Han kom litet sent, men han såg oss genast och helsade. Hvad skall han tänka om mig, som spökar ut mig på det sättet? Jag önskade jag kunnat sjunka

genom golfvet. Inte fick jag heller något tillfälle att förklara mig. Han stod visserligen nere och väntade på oss och hjälpte oss i vagnen, men jag fick icke säga ett ord. Det der är det enda tråkiga jag haft, eljest har allt varit så förtjusande. Jag tycker jag skall arbeta med dubbel kraft, när jag kommer hem, ty nu har jag så mycket att tänka på och att minnas. Skrif nu med omgående, om jag skall köpa stufbiten eller icke. Vi resa hem om Lördag, och aldrig kan jag nog tacka grefvinnan för den här resan. Och Skapelsen du, — jag går och har lärkarian i öronen från morgon till kväll. Ack, så mycket skönt det finns i lifvet. Helsa din John» — här stannade Selma plötsligt.

»Hvad var det?» sade prostinnan.

»Det var bara litet dumheter på slutet», sade Selma och stoppade brefvet i fickan.

»John — hvad är det för en John?»

»Det är bara min syklump», sade Selma, »hon kallar den så.»

Eva hade funderat hit och dit hur hon skulle kunna hjälpa Selma, och få Malvina Malmströms olämpliga tycke för herr Forsberg in i en annan strömfåra. Hon hade slutligen tänkt ut en plan, som hon med ungdomlig ifver satte i verket, så snart våren började göra samfärdseln lätt och angenäm. Hon bildade ett litet sångsällskap. Som herr Forsberg lyckligtvis var alldeles renons på hvarje egenskap, som kunde göra honom användbar i de sköna konsternas tjänst, var han icke med, men skolläraren herr Petterson hade en

vacker bas, och Malvina hade en hög och klar sopran. Ett par döttrar till en landtpatron och ett par bokhållare på ett bruk i granskapet fullbordade den lilla kören, och sällskapet samlades hvar fjortonde dag skiftesvis hos Malmströms och hos Eva. Dessa musikaliska öfningar, egentligen afsedda att bilda en stamkör för kyrkosången och att kunna gifva en och annan liten musikalisk soaré i skolhuset framme vid kyrkan för något välgörande ändamål, roade alla deltagarne, och medan de fortgingo under sommarens lopp, märkte Eva till sin glädje att herr Petterson för hvarje gång följde Malvina hem, oaktadt Vikhyttan låg åt alldeles motsatt håll till hans skolhus.

Eget nog började herr Forsberg vid samma tid visa sig snäf emot Eva, när hon någon gång var inne i boden. Han kastade fram en och annan vink om det angenäma sällskapslif, som fördes i det nya skolhuset, om »musikens ljufva föreningsband» och mera sådant, men att han för sin del ansåg, att hvar och en bör sköta sitt kall. Det kan ju visserligen anses simpelt, visst folk estimerade bara boken, men det finns också sådana, som förstå den kommerciela branschen och för resten kan en ann vara lika så god som en ann, efter hans lilla begrepp om saker och ting. »Behagar inte fröken Wall något mera? — litet biskuit i blecklådor att bjuda fröken Malmström och skollärar Petterson på, verkligen äkta engelsk vara.»

När Eva så vände stegen åt prestgården, möttes hon af Selma, som förgäfves bjöd till att dölja hur svullna och rödgråtna hennes ögon voro. »Hade Eva varit nere i boden? Herr Forsberg hade visst mycket

handel nu för tiden. För sin del visste inte Selma mycket om den saken. Hon gick inte dit numera, hon hade så mycket att göra, och husan var så ifrig att få springa dit, för det nya biträdets skull förstås. För sin del ville Selma visst inte hindra henne. Hon ville inte stå i vägen för någon människa, hvad på henne ankom.» Närmare kom icke Eva, men hvad hon märkte var att »John» var alldeles försvunnen ur Selmas ordförråd.

En söndagseftermiddag då Eva var ute och promenerade, mötte hon herr Forsberg på Vikhyttevägen, men han gick henne hastigt förbi och tycktes alls icke hågad för något meningsutbyte. Senare på kvällen kom Johanna och ställde sig helt ifrig att speja ut genom Evas fönster.

»Hvad ser du efter, Johanna?»

»Jo, jag måtte rakt springa in och titta efter om jag såg rätt. Går inte den der mjölnarjäntan på landsvägen med en karlslok på hvardera sidan om sig. Nu går då skammen på torra landet. Var hennes far annat än dräng på min tid kanhända, och nu ska den tossan gå och kråma sig som annat bättre folk. Hon gör inte annat än sitter och virkar om dagarne, och hjälper inte till i huset ett skapande grand. Men gå och svansa med karlar, det kan hon. Jag gitter inte si'et.»

»Malvina är ju en rätt söt flicka.»

»Åh, jag tänker att om di der herrarne visste hvad jag vet, så vore di inte så heta på gröten, hvarken Petterson eller Forsberg.»

»Hvad vet du då?»

»Joho, jag vet att mjölnar Malmström är färdig att slå vantarne i bordet. Han har gått i kauktion för svåger sin för många tusen, och ett odugligt kräk har han haft till hustru, så det har gått hafsigt till i huset jämt och samt. Det vet jag det. Och i förrgår var det herrar här, som skref opp allting, och handelsboden den ska' bjudas ut på auktion. Det fick jag höra af svärmodern hans, men ingen har ett nys om det än så länge.»

Johanna gick ut och stängde dörren med ett visst eftertryck, ett tecken till hennes rättmätiga indignation. Några ögonblick derefter gick hon nedför backen med mjölkflaskan, och det syntes till och med på hennes gång, att hon bar på en sedlig harm. Till sin stora förnöjelse mötte hon herr Forsberg just vid afvägen ned till kvarnen, och hon var icke sen att öppna grinden för honom.

»Jaså, Jan Ersmor är ute och promenerar i det vackra vädret på aftonkulan», sade herr Forsberg, som aldrig försummade att vara artig äfven mot den ringaste kund. »Hur står det till med hälsan och kärleken så här på kvällskvisten?»

»Åh jo, tackar som frågar, det larfvar af, som vanligt. Herr Forsberg kommer ner ifrån kvarnen, ser jag.»

Herr Forsberg rodnade. »Ja, jag har litet affärer med herr Malmström», sade han.

»Kan nog tänka det. Det har varit godt om affärer der på sista tiden. Herrn tänker väl komma öfver handelslokalen för godt pris, kan jag tro.»

»Handelslokalen?» sade herr Forsberg alldeles handfallen.

»Ja, var det inte den affären herrn haft i tankarne? Att det skulle gå så för Malmströms, det kunde en då ha sett för länge se'n. En larpa till hustru stjälper snart ett stort hus, och äpplet faller minsann inte långt ifrån trädet. Nej, herr Forsberg, se sig han väl före, en arbetsam kvinna är en mans rikedom.»

»Ska' verkligen handelslokalen säljas», sade herr Forsberg, som hade svårt att hämta sig från sin öfverraskning.

»Jaha, det ska den. Om di får ett bra bud me'samma, så kanske den slipper gå på auktion. Jag tänkte, jag kunde göra herr Forsberg en liten handräckning med att nämna om det, för alla de gånger jag fått borga hos herrn för mina smulor, när jag hade det svårare än nu. Det ska förstås inte vara kunnigt, så sätt inte mig i sticket, så mycket herrn vet.»

Johanna och herr Forsberg skildes som de bästa vänner. Han gick landsvägen framåt, och Johanna gick ned till byn för att hämta mjölken.

När hon kom tillbaka, såg hon en annan herre stå och peta upp jorden med sin käpp nedanför inhägnaden, som omslöt skolhuset. Han såg henne icke förr än hon slängde igen grinden efter sig, då han hastigt såg upp. Han lyfte på den hvita halmhatten och gick ett par steg emot henne.

»Hör ni till skolhuset deruppe?» frågade han.

»Ja, gör jag så.»

»Är skollärarinnan hemma?»

»Ja, nog var hon hemma för en smula se'n.»

»Hvad heter hon?»

»Hon heter fröken Wall.»

»Vill ni hälsa henne, att hon är god och har barnen samlade i morgon klockan fyra, gossarne menar jag. Vi ska' undersöka, om skogsplanteringen se'n i våras har gått till.»

»Den som jägmästarn gjorde?»

»Ja, jägmästarn är bortrest, och jag har lofvat att göra det i hans ställe. God afton.»

Det var med stor belåtenhet Johanna framförde denna hälsning till Eva.

»Nu ska en då ändtligen få se en riktigt regal människa här», sade hon. »Di der andra, som varit här och galit i sommar, det vet jag visst — hvad är det för folk. Det är inte folk, som passar min fröken, det är säkert det. Men si den här, det är annat manér, det. Han vet att lyfta på hatten för en fattig stackare, han.»

Eva gladde sig åt detta tillfälle att träffa herr Eckerman, och en och annan tanke flög under förmiddagens lektioner bort till raden af klädningar i garderoben. Hur skulle hon kunna förtaga det intryck hon säkert gjort på honom såsom en fåfäng fjolla genom sina toaletter båda på musik-soarén och spektaklet? Skulle hon inte alls klä' om sig? Kanske det vore bäst.

Men här mötte hon en stark opposition hos Johanna. »Hvad ska kläderna vara till då? — sitta och klä väggen i garderoben — det vet jag visst. Den här skall fröken ta och dermed jämt.»

Eva skrattade och satte lydigt på sig den randiga sitsklädningen, som hon låtit göra i Stockholm. Den

var både smakfull och enkel. Och så var den bruna sommarhatten så alldeles i stil med den.

Pojkarne stodo redan och väntade i grupper utanför huset, och Eva såg bakom blommorna i fönstret, när herr Eckerman kom upp på gården. Han hade en lätt och hurtig gång, samma självständiga hållning, som hon först lagt märke till, och ett gladt och muntert sätt, när han klappade en och annan gosse på hufvudet och sade några ord till dem. Derefter gick han fram till bron, der Johanna mötte honom.

»Skulle jag kunna få träffa fröken — — — hur var det?» frågade han.

»Wall», svarade Johanna; »jo, det går visst an.»

»Jaså, han kom inte ens ihåg hvad hon hette», tänkte Eva, som hört allt sammans. Hon öppnade ond och sårad dörren och gick ut.

Men om hon visade sig med förtrytelsens rodnad på sitt ansigte, så hade hon allt skäl att vara tillfredsstäld med det intryck hennes ankomst gjorde.

Herr Eckerman skyndade emot henne med ett ansigte, som lyste af glädje.

»Hvilken öfverraskning!» utropade han, när han fattade hennes hand, som han icke släppte. »Nu kan jag prisa min lyckliga stjärna. Hur kommer det sig att ni är här? Men det är detsamma hur. Det är nog, att ni verkligen står här framför mig lifslefvande. Men det är sannt, ni vet ju ingenting om alla de listiga planer, jag gjorde upp i Stockholm i våras för att få träffa er.»

»Nej, det vet jag inte», sade Eva blygt, »men det är i alla fall roligt att se er igen.»

Han var så glad och naturlig, att all förlägenhet försvann från deras möte.

»Om jag nu vore af med alla de här pojkarne och fick slå mig ned på bänken här», sade han, »men kanske ni stannar, tills vi stökat undan skogsarbetet.»

»Ja, det gör jag», sade Eva förvånad.

»Nå, då är det bäst att gripa sig an med det genast. Men jag borde väl ändå träffa fröken Wall, innan vi ge oss af.»

»Fröken Wall?»

»Ja, folkskolelärarinnan — höfligheten fordrar väl ändå — — —»

Under hela detta möte hade Johanna stått i bakgrunden inne i farstu'n, der hennes ansigte troget afspeglade hvad som föregick ute på bron. Hon smålog med den ytterligaste förtjusning, hon nickade på hufvudet, och hon mumlade sakta: »Jo-jo — så der ska det vara», men nu kunde hon icke hejda sig längre. Hon steg fram och ropade högt och ljudeligt: »Hjärtandes, vet inte herrn att det der är fröken Wall?» Men förskräckt öfver sitt tilltag rusade hon tillbaka in och slog igen dörren efter sig.

Herr Eckerman betraktade Eva ett ögonblick tyst, medan en djup rodnad långsamt steg upp på hennes kinder.

»Är ni lärarinnan?» sade han, »det var då hvad jag minst kunde ana.»

»Jag vet att ni nu skall anse mig både fåfäng och dåraktig», sade Eva hastigt och harmset. »Men om ni visste hur det kom till —»

Han afbröt henne.

»Vet ni, att den här öfverraskningen var nästan bättre än den första», sade han med en godhet i rösten, som lugnade henne. »Ni får inte vara ledsen på mig för misstaget. Jag frågade någon på Riddersvik hvad ni hette, och han svarade att ni var en ung slägting till grefvinnan, och när jag så såg er i Stockholm i hennes loge — — — men det der är ju ingenting väsentligt. Hufvudsaken är, att ni nu följer med till skogen. Gör ni inte?»

»Jo, om jag inte är till hinder. Det skulle vara roligt att se hur det går till.»

»Nå, då ge vi oss i väg. Ställ upp era gossar på två led. Den som bäst hittar får gå i spetsen.»

Det var en solig dag i början af September. Luften var sval och hög. De gingo öfver små afmäjade åkerlappar, der hässjorna ännu stodo kvar, behängda med ärtor eller klöfver, så krökte vägen bakom ladugårdshusen till en bondgård, förbi halmdösarne och redskapslidren, och derpå vände den inåt skogen. Slutligen kom man till en fri plats, der skogssådden försiggått förra våren. Barnen ställdes äfven nu upp i två långa rader med sina små hackor på axlarne. Herr Eckerman började att kommendera, ett steg i sender framåt. Eva satt litet afsides på en kullfallen trädstam. I början följde hon deras arbete med intresse, men snart började hon drömma. Det kom en för underlig stillhet och ro öfver henne. Kunde det vara den der kraftiga rösten, hvilken hon då och då hörde, som äfven nu verkade stärkande på henne? Hvad behöfde man bry sig om hela världen, när man

som hon fick krypa undan i ensamheten, ha sin verksamhet, sin uppgift långt från alla människor. Hvarför begära mer? — Men det var icke alltid, hon kände sig så trygg som nu. Hon lutade sig bakåt mot en stor sten och blundade. En och annan svag flägt for öfver hennes ansigte. Hon öfverlemnade sig med en känsla af lycka åt behaget att höra de der korta kommandoorden än nära, än längre bort, efter som han gick fram utefter raderna. Hon tyckte, att hon skulle kunna glömma all sorg och oro och somna trygg, om han vakade. Ack, hon var dåraktig med alla dessa drömmar och tankar, som kommo i tid och otid.

Hon visste icke hur länge hon setat der, när hon väcktes af herr Eckermans utrop: »Nu är det gjordt, fröken Wall. Nu kunna vi ge de här ungdomarne permission. Tack, gossar, ni ha varit riktigt snälla», tillade han. »Nästa vår tänker jag att ni sår skog kring edra stugor litet hvar, det skall ni se blir trefligt. Jag skall komma och se efter hvem som lyckats bäst, det kan ni lita på. Se här ska ni få för besväret.» Han tog upp sin börs och gaf dem hvar sin tioöring. »Nu får ni gå.»

Han kom och slog sig ned bredvid Eva. Men pojkarne kunde icke känna sig belåtna, förr än de tackat ordentligt. De kommo fram till dem, gjorde sina tölpiga bugningar och togo dem i hand, honom först och sedan henne. Eva var litet generad. Hon reste sig upp och ville gå på samma gång, men han sade småleende: »Vill ni inte tillåta mig att hvila ett ögonblick, det är ju så vackert här», och för att icke synas tillgjord och konventionell satte hon sig igen.

Men när gossarne, lemnat dem, var hon ändå en smula besvärad att sitta der med en ung man på en trädstam midt i skogen. Om någon kom vägen fram? Hvad skulle man tänka?

Det hade med ens blifvit så tyst efter det föregående stojet och kommenderandet. Herr Eckerman var varm, tog af sig halmhatten, som han torkade inuti kanten med sin näsduk, och tycktes helt och hållet ogenerad.

»Kommer ni ihåg hvad ni frågade mig om sist vi träffades», sade han slutligen. »Jag har tänkt på det många gånger sedan.»

»Det har jag också gjort», sade Eva allvarsamt, »men det är kanske inte skäl att tala om det nu.»

»Ni har förlorat intresset för saken», sade han litet kyligt. »Om så är, så förlåt att jag häntydde på det. Men jag har tänkt, att om jag skulle träffa er en gång till i lifvet, så skulle jag bra gerna vilja tala litet ordentligt med er.»

Eva smålog. »Sådana der saker måste komma så der som de gjorde då och alldeles öfverrumpla en — omöjliga att återhålla — icke genom ett beslut att tala om dem.»

»Ni har kanske rätt, men det är skada. Det är så sällan man kan tala med en människa, och efter vi nu en gång brutit isen, så tycker jag, vi gärna kunde fortsätta.»

»Om någon skulle önska det, så vore det väl jag», sade Eva. »Jag som går här i veckotal utan någon enda bildad varelse att meddela mig med. Och i en så här stor ensamhet kommer det så många tankar.»

»Men ni läser väl en hel hop», sade herr Eckermann, i det han med en pennknif, som han tagit upp ur fickan, toppade sin cigarr.

»Åh ja, visst läser jag, men ni förstår, det är inte så lätt att få böcker här ute på landet. Jag försöker naturligtvis att något följa med min tid i alla fall.»

»Genom tidningar», sade han.

»Ja, och en och annan tidskrift, som jag lånar af en bokhållare vid Stenhamra. Men det är just inte alltid så vederkvickande saker man får fatt i. Härom dagen läste jag ett referat från ett kvinnomöte — — herr Eckerman, det är besynnerligt alltsammans.»

»Så der ja», sade han på sitt godmodiga sätt, medan han tände cigarren, »nu äro vi ändtligen på väg till ett samtal.» Han kastade bort stickan och trampade på den. »Hvad är det nu då, som är besynnerligt?»

»Kan ni säga mig», sade hon, »hur det kommer till att man nu vill resonera bort odödlighetsbegreppet? Är det någon vinst med det?»

Han reste sig upp och hon gjorde så med; de började sakta gå vägen genom skogen. Han teg några ögonblick.

»Jo, det skall jag säga er», sade han och stannade hastigt framför henne. Hon såg att han var så djupt intresserad af svaret, att han nästan glömde att det var hon som frågade. »Det kommer sig af att man vill undvika ansvarsskyldigheten. I allt det der ligger i bottnen erkännandet af skuld.»

»Men», fortsatte Eva, »det låter bra ädelt det der, som somliga påstå, att man kan lefva och dö bara på

den förhoppningen, att de idéer man förfäktat skola bära frukt för andra generationer och skaffa dem ett bättre lif på jorden. Det är ju bra osjälfviskt.»

Han smålog åter på sitt godmodiga sätt.

»Vet ni, uppriktigt sagdt, så är jag ingen vän af det osjälfviska i sådana saker. Själf är en ganska vigtig faktor, när det gäller vara eller icke vara.»

Han gick åter några ögonblick tyst. Solskenet föll i långa strimmor in mellan trädens stammar och öfver den barrbeströdda vägen, der myrorna ifrigt kröpo fram och åter. Då och då prasslade det till mellan kvistar och torra löf, mellan ormbunkar och snår med röda lysande svampar.

»Idéer», började han åter, »ja visst, ja. — Visst behöfs det människor som kämpa för idéer, det nekar ingen. Men om idéerna gripa oss, så att de uppsluka den der syndabocken själf, personligheten, då bli de en vagga för fanatismen. Och antag nu att man kunde lefva och dö på den hopplösa tron, att idéerna skulle blifva till gagn för en hop människor, som jag aldrig har sett, också bara för en försvinnande kort tid, så hur många kämpa för idéer? En handfull människor! Hvad skola vi då ge åt millionerna, som kämpa för att uppehålla lifvet och ändå behöfva något andligt att lefva och dö på? Kan ni säga mig det? Och för öfrigt, hjälpa väl idéerna mot nöden och sorgen? Nej, tro mig», tillade han småleende, »han har nog rätt som säger: 'det ges ingen filosofi emot tandvärk'.»

»Men», sade Eva, »det låter ändå så vackert.»

»Ja, det kanhända det, men det är för opraktiskt för mig. När skulle mänskligheten då ändtligen bli

färdig med sina idéer? Och när det vore färdigt — hvad vore det då? Nej, nej, det duger inte med allt det der, så länge det inte finns någon, som kan skaffa bort döden. Medan den finnes kvar, kan man inte tänka på någon tillfyllestgörande lycka för mänskligheten. Och allvarsamt taladt — jag har sett mycket som gjort mig glad, rent af förtjusat mig, men jag har aldrig sett något, som djupt taget tillfredsställt mig.»

De gingo tysta genom vredet, som han vek ned för henne. »Jaså, ni går och funderar på så allvarsamma saker», sade han, sedan han lagt hanken öfver gärdesgårdsstören igen och kommit upp bredvid henne. »Det är nästan för allvarsamt för en ung flicka. Ni skulle ju vara munter och glad. Det är er första skyldighet.»

»Det är jag också för det mesta, men —»

»Men —»

»Men man kan ju inte låta bli att tänka.»

»Och då går ni och oroar er för sådana der lifsfrågor», sade han vänligt.

»Ja visst», sade hon med ett leende, som egentligen var ganska allvarsamt. »Jag kan inte vara lugn, jag — och det är inte alltid lifsfrågor som oroa mig, utan raka motsatsen — dödsfrågor. Så till exempel just det ni nyss sade! Döden finns i världen, och jag är rädd för döden.»

»Är ni? Ja — det är jag med.»

»Ni, som ser så trygg ut. Är det möjligt?»

»Jag tror, att jag kan påstå, att jag inte är feg — jag skulle inte dra mig undan för en dödsfara, men

döden, den kan jag ändå inte betrakta med fullkomligt lugn.»

De tego några ögonblick.

»Den är för allvarsam för det», tillade han.

»Ja, och så älskar jag lifvet så mycket. Det är förfärligt, men det är så», sade Eva.

»Det är visst inte förfärligt. Inte alls. Vi äro inte förgängelsens och dödens människor, utan vi äro lifvets. Det är just för det att lifvet är så intensivt i oss, som vi inte kunna betrakta döden utan rysning. Men det är ju bara en synvilla. Den ser ut som förstörelse, när den i självva verket är något helt annat.»

»Om ni visste hvad ni tröstar mig.»

»Gör jag? Det skulle glädja mig innerligt. Men det är ju inte underligt att ni går och dystrar till här i ensamheten. När jag tänker på hur ni har det, så begriper jag inte hur ni står ut här.»

»Jag har mitt arbete, och det är en god hjälp.»

»Vet ni», sade han med en tvär vändning på samtalet, »hvad som bekymrar mig? Ja, det är litet förargligt att säga det, men efter vi nu gå så här på tu man hand...»

»Ja visst», sade Eva småleende, »man kan ju vara litet uppriktigare härinne i djupaste bondlandet.»

»Jo, det är», sade han, »att jag är så uppbrusande, så argsint rent ut sagdt.»

»Häftighet», sade Eva, »är ett fel, som jag har lättast att fördraga.» Med ens påminnande sig det opassande i att sätta sig själf i förening med hans fel, tillade hon hastigt och rodnande: »det beror ju mest på, om ni snart ångrar det.»

»Nej, det beror inte mest på det. Ser ni, när en sådan här grobian som jag blir rasande, så blir han lätt brutal. Det beror på den fegheten att inte kunna beherrska sig, utan rent af njuta af att få brusa ut. Ångra sig, säger ni, ja, det är just det ömkliga att jag ångrar mig och brinner af begär att göra det godt igen, och ändå går jag och skäms för att erkänna min öfverilning. Det är något omanligt i det allt sammans, och ändå kan jag beherrska mig i andra afseenden.»

De gingo tysta några sekunder. »Nu vet jag hvarpå det beror», sade Eva plötsligt. »Det beror på, om er vrede är orättvis. En orimlig och småaktig vrede är så förnedrande.»

Han svarade icke. Gångstigen blef så smal, att de icke längre kunde gå i bredd. Han gick före henne, till dess de kommo upp på landsvägen. Då vände han sig hastigt om, och hon såg att hans ansigte var mycket allvarsamt. »Tack skall ni ha», sade han. »Jag skall fundera på saken. En orimlig vrede är verkligen förnedrande, det har ni rätt i.»

»Se så vackert aftonsolen lyser på träden derborta», sade Eva för att afbryta samtalet. »Så granna färgerna äro. Här är en härlig natur, medge det.»

De stannade båda midt på landsvägen.

»Visst medger jag det. Men nu skall ni också medge, att vi ha haft bra roligt i eftermiddag. Att gå så här och prata uppriktigt och förtroligt om allt möjligt som man känner och tänker, det är en riktig njutning. Det är nära på det roligaste man kan ha i lifvet.»

Hon svarade icke utan började att sakta gå framåt, under det hon då och då böjde sig ned och plockade ett strå vid vägkanten. Ett par månader efteråt begrep han, att den promenaden verkligen varit en af de lyckligaste stunder en människa får i lifvet. Då förstod han hvarför, och att han varit bra dum och naiv som sagt det, men nu öfverlemnade han sig blott oreflekteradt och intensivt åt känslan af välbefinnande och trefnad.

När de hunnit fram till skolhuset satte de sig ned på bänken invid väggen. Det var en stor sluttande gård med gräs, som var afnött och tilltrampadt efter barnens lekar. Framför var utsigten alldaglig, med huset som innehöll ved- och matbod till venster. Men åt höger gick sluttningen ned åt sjön, och der visade sig en förtjusande tafla med lummiga stränder och röda bondgårdar på höjderna.

»Jag kan ännu inte riktigt finna mig i att ni är den ni är», sade herr Eckerman. »Det förefaller mig nästan som en saga. Jag undrar, om ni passar för er ställning.»

»Vet ni, det der är nästan litet sårande.»

»Ni måste ursäkta mig, men när jag ser på den här gården och tänker att ni bor här inne, så tycker jag att ni är allt för elegant för platsen.»

»Det kommer sig af att jag genom min Stockholmsresa sattes i tillfälle att göra mina våruppköp der. Det beror på snitten äfven på det enklaste.»

»Anser ni mig så ytlig, att jag dömmer efter en modern hatt», sade han. »Det väntade jag mig inte. Nej, fröken Wall, ni har något elegant i hela ert

väsen — ja i så hög grad, att det nästan gör mig ledsen.»

Eva kunde icke begripa hur det kom sig, men som en blixtlik förnimmelse kände hon som om baron Sixten setat bredvid henne. Hon såg hans smidiga växt, hörde hans låga röst, med ord och uttryck som alltid inneburo något mer än hvad de bokstafligt sade. Hon erfor i minnet behaget af dessa lätta vändningar, denna ledighet i sättet, denna finhet i uppfattning och framställning som utmärkte honom, och hon förstod att hon hade en sympati med honom, som kanske hade sin grund i den egenskap herr Eckerman anmärkte, hennes medfödda elegans. Dessa tankar anade icke den som i verkligheten satt bredvid henne och som var så naturlig och rättfram, som tog allting så enkelt, som ville se så klart och praktiskt och som saknade den fina »bouquet», som hade något lockande för henne.

»Har ni inte någon tillstymmelse till trädgård här?» frågade han.

»Man kan inte ha något i den vägen här vid barnens lekplats, och dessutom har jag haft nog arbete med att få platsen afröjd efter byggnaden, men åt öster har jag lyckats få en liten rabatt, fastän jorden är mager.»

De gingo tillsammans förbi husets gafvel. Der var en smal uppgräfd list på andra sidan utanför Evas fönster. Der blomstrade några astrar och höstlöfkojor.

»Nå, hur finner ni den?» frågade hon, då hon såg, hur han betraktade blommorna utan att säga ett ord.

»Jag finner den rörande», sade han, i det han vände sig om och gick tillbaka igen.

Eva kände sig nästan som en skolflicka, som fått baklexa; hon visste hur mycken möda och vård det kostat henne att draga upp dessa blommor i den magra jorden. Henne hade hvarenda uppspirande planta gjort glädje, och nu tyckte den der herrn att resultatet var så obetydligt, att det förundrade honom att hon kunnat ha glädje af så litet. Usch, hon ville aldrig se på sina blommor mer. Hon tyckte att hon nu för första gången verkligen blef en stackars folkskolelärarinna, som egentligen icke hade någonting att fröjda sig åt i lifvet. Men hon behöfde icke hans medlidande. Nej, visst icke.

Derför gjorde hon inga invändningar, när herr Eckerman reste sig för att gå. Det låg en viss kyla i hennes sätt, då hon sade honom farväl. Han betraktade henne med en forskande blick.

»Jag vet inte när jag kan komma hit till trakten härnäst, fröken Wall», sade han, »men om jag kommer, får jag då göra er ett besök?»

»Om det lämpar sig för edra göromål, så är ni välkommen», sade Eva kallt.

Han såg besviken och ledsen ut, och Evas samvete slog henne, men då var det för sent; han hade redan hunnit ett stycke på vägen till Vikhyttan. Hur gärna hade hon icke bedt honom komma in och sjunga, hvilken angenäm afton skulle de icke kunnat hafva, om hon icke varit dum och högfärdig, och om icke baron Sixten varit, baron Sixten, som hon icke hört ett ord

om på så lång tid, och som kom så der mal apropos i hennes tankar.

Hon gick ner åt sjön och satte sig invid stranden på kanten af en skottkärra, som Jonas lemnat kvar dernere. Hon kastade på måfå små stenar i vattnet och såg på hur de gjorde litet väsen af sig i förstone, täta, höga ringar, som småningom vidgade sig, blefvo större och större och till slut alldeles försvunno i en jämn och klar yta.

»Ack, hvad är det värdt att bråka», tänkte hon, »så går det ändå — utplånas och försvinna.»

Hon gick upp mot huset igen. »Ingen skulle sakna henne — nej, ingen.»

»Johanna», sade hon plötsligt, »tycker du att jag är mycket högfärdig?»

Gumman såg förvånad upp. »Skulle inte den der herrn duga han då?» sade hon.

»Fy, Johanna, inte tänker jag på honom. Jag frågar dig ändå — hur tycker du?»

»Inte kan jag skylla fröken för att vara hög emot mig, inte.»

»Jag tror du är listig Johanna», sade Eva skrattande. »Du vill inte ut med hvad du tänker.»

»Högfärden är nog det slugaste otyg som finns», sade Johanna, »och det lär ingen ha reda på mer än vi själfva.» Dermed tog Johanna karafinen af brickan och gick ut.

Eva ställde sig vid fönstret. Arbeta, bereda sig — nej hon kunde det icke. Med ofriden och misstämningen kom den gamla plågan fram igen. Det der som satt innerst och värkte som ett samvetskval. Hon hade

sluppit det så länge. Hvarför skulle han komma och framkalla det på nytt. Ty när hon blef stygg och högfärdig på ett sätt, så kom också det fram.

Det som hon alltid sköt undan när det visade sig i någon vrå af hennes inre. Det satt ju alltid och lurade, det der krafvet på att hon borde älska.

Eller om icke älska så åtminstone förlåta.

Men var det rättvist? Hon som måste bära ett lifslångt lidande, hon som måste gå i en beständig fruktan. Hade hon icke rätt att afsky, förakta, hata? Var det icke rätt att hata det usla, att dra sig undan åsynen och beröringen med det, ja, självfva minnet af det? O, detta minne, om hon bara kunde utplåna det. Denna skräck, om hon kunde öfvervinna den.

Ja — hvad hon hatade, hvad hon afskydde! — Lifvet — var det något att tacka för? Att gå i en sådan beständig vånda. Der skulle icke finnas en, som icke skulle vända sig ifrån henne.

Johanna kom in med friskt vatten i karafinen. Eva vände sig icke om. Det kunde väl komma den stund, då självfva Johanna skulle anse sig hög emot henne. »Sir fröken», sade gumman, »det finns bara en som riktigt kan si, hvad som är högt eller lågt här i världen, och det är den som kom till de förtappade. Det är min tro.»

Så der ja — skulle sådana nu också ha ett särskildt monopol på skonsamhet, dessa som förstört sitt eget lif och förbittrat andras, medan hon, som kämpade och stred, som älskade sanning och renhet — — o, det var icke att uthärda. Hon missunnade dem det —

skulle de lefva så och ha betalt till, barmhertighet och kärlek på köpet.

När Eva morgonen derpå mötte sina skolbarn, erfor hon på nytt samma innerliga ömhet för dem, som hon kände efter hvarje het kamp. Hennes undervisning blef frisk och glad, hon snappade girigt upp hvarje liflig och intresserad blick, och under rasten tog hon sig för att leka med dem.

På eftermiddagen reste prosten förbi och hämtade henne med sig till prestgården. »Fröken får lof att komma och ställa litet till rätta», sade han. »Inte vet jag, hvad det kommer åt fruntimmerna derhemma. Selma Asp går och ser ut som olyckan själf; hon påstår att hon har tandvärk, och Mina är missnöjd, för att sysslorna skötas så dåligt. Lidén känna vi ju till, hon gör det minsann inte gladare. Det är riktigt otrefligt, det skall jag säga rent ut. Jag for bort tidigt i morse, och jag riktigt grufvar mig för att komma hem igen.»

Men se, när de körde upp på gården, kom Selma nedspringande för att knäppa upp fotsacken. Hennes ansigte strålade af lycka.

»Så der, har det blifvit omslag i väderleken, medan jag varit borta», sade prosten belåtet, »nå, det var då inte för tidigt.»

»Prostinnan har gått in i kabinettet för att ta sig en liten lur före kaffet», sade Selma. »Kom ner med mig», hviskade hon till Eva, »jag står nere i brygghuset och blånar kambricken.»

»Nå, hvad har nu händt», sade Eva, så snart de hade stora byggningen bakom sig.

»Åh, jag har bara varit så dum en lång tid», sade Selma.

»Odräglig», sade Eva, »det erkännes gärna.»

»Ja, jag begriper inte —»

»Hur du kunde misskänna honom så grymt. Nå, hur gick det till att försonas?»

»Det var bara i går afton —»

»Efter klockan nio —»

»Hur vet du det?»

»Jag anar — nå efter klockan nio?»

»Jag var ute i vreten för att dra ihop blekväfven — — jag var ju tvungen att gå förbi boden —»

»Naturligtvis — och sedan?»

»Ja, jag satt nedhukad och drog åt mig väfven, och då var det någon som lade händerna öfver ögonen på mig och bad mig gissa.»

»Det var att afsluta din långa sorgeperiod på ett lätt och skämtsamt sätt.»

»Han är nu så full af spektakel. Och nu vill han, att vi ska förlofva oss rigtigt. Och han har hopp om att få köpa lokalen; han har två tusen hopsparda kontant.»

»Nå, men du var väl duktigt ond på honom för hela den här långa tiden, som du fått gå och gråta?»

»Ack, kära Eva, hvad var det värdt att låtsas om det efteråt, när det var bra igen. Det är bäst att låta udda vara jämt. Karlar tycka minsann inte om, att man bråkar om småsaker», sade Selma och vred ifrigt vattnet ur de rena kläderna.

»Men se», fortsatte hon, »nu är jag alldeles tvungen att tala om det för prostinnan, och det får du lof att hjälpa mig med.»

»Då gå vi genast, innan hon hinner ut ur kabinettet», sade Eva, »o, det skall bli roligt.»

Prostinnan mottog underrättelsen, litet yrvaken efter sin middagslur. »Jaså, det var tandvärken», sade hon torrt.

»Vi tänkte att kunna få gifta oss i vår», stammade Selma, »för mig kunde det ju gärna få dröja — — men John —»

»Och det var syklumpen», sade prostinnan lakoniskt. »Ja, ja, kom nu ut i salen och drick kaffe, så få vi väl talas vid om saken. Nog må du tro, att jag deltar i din lycka», här gäspade prostinnan eftertryckligt, »men ni kom och öfverrumplade mig», tillade hon skrattande. »Det är inte alla stunder på dagen, man är fallen för kärleksaffärer. Du har väl kaffet i ordning, kära Selma?»

Vintern hade skridit fram temligen enformigt. Det var endast vid jultiden, som de vanliga bjudningarne åstadkommo litet omväxling och litet tätare sällskapslif bland ortens herrskaper. Ett slädparti, tillstäldt af ungherrar från flera angränsande församlingar, hade genom sin ovanlighet gjort en slags epok och lät efteråt mycket tala om sig. Några af herrarne stannade ett par dagar kvar i prestgården. Det var ett par glada dagar med promenader i det vackra vintervädret, musik om aftnarne, den ena dagen en skridskotur och den andra en kälkbacksåkning. Eva kom hem alldeles yr i hufvudet af så mycket nöje. Hon beskref det allt sammans utförligt för Johanna, men om honom, som

körde för henne sade hon icke ett ord. Och Johanna frågade heller ingenting.

Nu var det vår igen och examensdagen var inne. Kring skolhusets port virade sig festoner af friskt björklöf, gården var sopad och högtidlig, på katedern stodo vaser med löf och syrener. Barnen stodo i grupper utanför, flickorna i nysydda bomullsklädningar med kjolar, som stötte i marken, gossarne i hemväfda ylleкläder; en och annan hade fått nöja sig med att få rockens och byxornas bristfälligheter öfverskylda med lappar, som på ett märktbart sätt i färgen skilde sig från det urblekta tyget, alla hade de rena skjortkragar, alla voro de såptvättade, så att de skeno helt blanka om näsan, alla voro de tättklippta i håret. Småningom började gården och bänkarne i skolsalen att fyllas med fäder och mödrar, »det var någonting med den här fröken, så att gammalt folk kunde ha riktigt nöjsamt af att höra på henne», utlät sig fjärdingsman, som visserligen inte hade några barn der, men som ifrade för upplysning i allmänhet.

Ett, tu, tre lyste det till vid vägkröket; det var prostens vagn med de nya glänsande seltygen, som skeno i solen; pojkarne glömde i blinken hela examensvärdigheten och störtade hals öfverhufvud bort till grinden nedanför backen, somliga till mammornas fasa slängande sig öfver gärdesgården för att taga ginvägen och komma först.

När vagnen körde upp på gården, befanns det att den innehöll hela familjen och dertill en mängd mystiska korgar, hvilka buros in i köket, som redan var fullproppadt med bondgummor, hvilka hade aflemnat sina

små men välmenta gåfvor, en mark smör, ett halft tjog ägg, en bit af en honungskaka eller en skrädd bulle. Nämdemans-mors kaffepanna, för tillfället lånad, stod på spiseln, och der dracks öfver lag både med dopp till och på bit.

Så snart prosten stigit inom dörren, ringde skolklockan, och alla barnen störtade in till sina platser i salen. Under några sekunder hördes endast ett förvirradt sorl af skrapande med fötter, slående i pulpetklaffar, knuffande, utrop, hostningar och snytningar, till dess lärarinnan hunnit upp på katedern och ringt i sin lilla klocka, då i ett ögonblick allt blef tyst. Examen började efter en kort bön. Det trötta uttryck, som början legat öfver Evas drag, gaf småningom vika, hennes kinder fingo färg, hennes ögon började att stråla, med lust och ifver gjorde hon sina frågor, utvecklade hon sina ämnen och lyckades icke blott att få kloka och korrekta svar, utan också att intressera åhörarne, så att en gumma efteråt uttryckte sin belåtenhet med ett: »kära hjärtandes fröken, att det finnes så mycket till, som en inte har någon kunskap om och inte frågar efter, det kunde jag då aldrig tänka. En kan just skämmas för ungarne, när en hör, hur knepigt di kan räkna ut så konstiga saker, som en inte skulle få i sin fattiga skalle, om en höll på ett helt år».

Under det att Eva som bäst var i farten med bibliska historien, körde en trilla upp på gården. Det var gamle baron på Åkersholm och herr Eckerman. Eva hade svårt att behärska sin röst, och blodet, som i mörka skyar steg upp i hennes ansigte, fick hon alls icke styr på. Lyckligtvis ådrogo sig de ankommande

helt och hållet uppmärksamheten, och det lilla buller, som uppkom genom att skaffa stolar, hänga upp öfverrockar och sådant, hjälpte Eva att öfvervinna den första förvirringen, så att hon ganska lugnt kunde göra sin fråga: »kan du säga mig, Anna i Granvik, hur det kom till, att Gud skapade människan allra sist», hvarpå en liten tös med tindrande ögon reste sig upp och ropade klart och ifrigt, »för det att hon var lickst».

Det glimtade till ett litet leende i Evas ögon, och hennes blick mötte herr Eckermans. Hon hade icke sett honom på fem månader, och hon visste icke att han var på trakten. Men nu skulle han åtminstone få se hvad hon dugde till, nu skulle hon med ens plåna ut intrycket af den rosefärgade sidenklädningen, de röda kameliorna och det der eleganta, som gjorde honom ledsen. Hon slog sig in på geografien. Hon och barnen reste härs och tvärs genom landet, och öfverallt voro de hemmastadda. Naturen kände de, samfärdsmedlen och industrien, det var ett lif och en lust. Derefter kom aritmetiken. Hon stod der med kritstycket vid den svarta taflan, som en general framför sin armé, hon ritade och hon strök ut, och undan gick det med exempel ur deras eget lif, än voro de rika och än voro de fattiga, än skulle det växlas och än skulle det skänkas bort, i trettiotvå delar och tjog och liter och meter, det regnade frågor och det haglade svar, så att bondgubbarne suto der alldeles häpna. Det var också Evas bravurämne.

Det var icke utan, att prosten var rörd, när han höll talet, och att han sedan med en liten skärpa hviskade till sin fru: »Hvad var det jag sa', Mina? Jag

tror allt att elementarläroverket har haft sin nytta med sig.»

Men prostinnan gick fram och tog Eva i famn. »Det är inte underligt att du blifvit blek och mager, mitt söta barn», sade hon, »hur du har kunnat plugga i dem så mycket, det begriper jag inte.»

Och baronen tackade och sade »att han var glad åt att ha byggt skolhuset — en sådan undervisning o. s. v.»

Och så började folket småningom att troppa af. Baronen satt redan i trillan. »Nå, hur går det, herr Eckermann?» ropade han.

Men herr Eckerman erinrade sig, att han hade ett ärende, en liten ouppgjord affär nere i byn, och prosten tyckte att herr Eckerman kunde stanna och äta middag med dem. »Mina hade litet smått med sig för en middag i det gröna.»

»Nå, ja», sade baronen, medan hästarne otåligt skrapade i marken, »lycka till då med er resa, herr Eckerman, laga att ni får tag i några präktiga frösorter, som tåla vårt klimat. Farväl, herr prost, glöm inte bort oss. Kör, Lundqvist.»

»Skall herr Eckerman resa ut?» sade prosten, medan de båda vände om inåt huset.

»Ja, jag skall resa till Ungern på fröutställningen der. Det här är bara en liten afstickare jag gjorde för att se om en nyodling på Åkersholm. Baronen ämnade sig hit på examen och bjöd mig med.»

»Hur länge blir ni borta?»

»Det kommer väl att dra om ett par månader.»

»Och när reser ni?»

»Allra senast i öfvermorgon, och då med första tåget. Jag skall sammanträffa med min reskamrat professor W. i Eslöf. Jag lemnade mina reseffekter vid stationen.»

»Vill ni inte helsa på oss i morgon då?»

»Jag kan inte säga bestämdt», sade herr Eckerman med litet osäker röst, »jag tänker ta in hos min gamle värd Anders Olson i Vikhyttan.»

»Gör som ni vill», sade prosten med ett litet menande leende. Han klappade herr Eckerman på axeln, innan han öppnade dörren. »Lycka till, min unge vän», sade han.

»Tack», sade herr Eckerman mycket allvarsamt.

Men ute i köket huserade som bäst prostinnan, Johanna och Selma Asp. Potatis skulle kokas och kalfsteken värmas, smör krusas och bröd skäras. Malla och Fanny kältade oafbrutet på att få något att göra. Slutligen miste prostinnan tålamodet. »Om ni nu ville lemna Johanna och mig i fred, flickor, både stora och små», sade hon, »så kunde vi då ändtligen få middagen färdig. Ge er af ut och duka allesammans, jag svarar för maten; ni har allt hvad ni behöfver i största vagnslådan.»

»Då lyfta vi bordet ut under hängbjörkarne», sade Eva.

Nämdeman var kvarbjuden, och herrarne sutto på bron och språkade om en sjösänkning, men när flickorna kommo med bordet, reste sig herr Eckerman för att hjälpa dem. Det blef ett bestyr. Platsen var icke planerad för sådana tillfällen. Det var att hugga små klossar för att få bordet att stå jämt på den sluttande

marken. Och så sprungo de naturligtvis alla fem till vedboden för att skaffa yxa och virke. Och medan flickorna lågo på knä framför vagnslådan och refvo bland duktyg, knifvar och porslin, så hviskade Selma: »nog kan man begripa hvad som kommer att ske här i dag», men Eva sprang upp med en sträng blick och började lägga ut skedarne. Fanny och Malla hade gett dukningen på båten, när de fingo fatt i Jonas; de följde honom i stället ner till sjön, der han skulle hämta upp vatten åt hästarne. Och Johanna kom med ett rykande potatisfat bakvägen från köket, och prostinnan kom efter röd och varm med steken, och öfver alltsammans sken och gassade solen, fläktade vårvinden, vajade hängbjörkarnes långa, mjuka grenar.

»Nu ska' vi väl dricka för fröken Eva», sade prosten, när vinet kom fram till deserten. »För en med heder slutad termin.»

»Jag har tre veckors syskola kvar, innan jag blir fri», sade Eva. »Jag kanske reder mig sämre med den.»

»Sedan kan du gärna komma till oss under lofvet. Du kan hjälpa mig hålla styr på flickorna, medan Lidén är borta», sade prostinnan.

»Ja, gör det!» ropade Fanny och Malla öfver hvarandra. »Vi ska hjälpa mamma att hålla styr på tant.»

»Och så kan Selma behöfva litet råd med ett och annat till bröllopet», tillade prostinnan.

Efter maten sutto herrarne på bron och rökte, medan fruntimmerna stodo utanför köksfarstun och torkade porslin och packade ned i korgarne igen, tills kaffet var färdigt. — »Han kan inte ta sina ögon ifrån

dig», hviskade Selma. »Det är tusen gånger värre nu, än i vintras de der dagarne efter slädpartiet.»

»Om du ville vara tyst», sade Eva. »Du vet inte hvad jag lider.»

»Hvem i världen kan förstå sig på dig. Kan man begära bättre än du får?»

»Selma, jag uthärdar inte — om du inte är tyst, så går jag härifrån.»

Så småningom började skuggorna falla långa, det skred fram emot aftonen, och prosten sade till om försättning.

»Det här har varit en riktigt treflig dag», sade han, när han för sista gången böjde sig ned från framsätet för att taga Eva i hand. »Det var Minas påhitt, och hon har ibland sina ljusa idéer.»

Så svängde vagnen omkring gården ned för den litet knaggliga backen. »Kom snart efter, tant», skreko småflickorna och viftade med sina hvita hattar. När hästarne kommit ut genom grinden på stora landsvägen satte de af i fullt traf. Han och hon stodo kvar allena.

Men han var icke lika modig och frank som vanligt. Det låg något öfver honom, som nästan gränsade till försagdhet. Hennes hjärta bultade så, att hon kände det upp i tinningarne.

»Vill ni sjunga än en gång för mig Schumans vårsång, innan ni går?» frågade hon. »Jag har längtat att höra den.»

»Ja, jag minns att ni tyckte om den», sade han litet förströdt. »Ni har inte varit glad i dag, fröken Eva, det har jag mycket väl sett.»

»Jag skulle åtminstone ha *velat* vara glad», sade hon med en suck, »o, så gärna.»

»Jag skall sjunga er glad nu», sade han med en röst så mild, att den nästan lockade tårar i hennes ögon.

Han sjöng den ena sången efter den andra. Hon hade aldrig förstått, att han sjöng så bedårande.

»Vill ni inte sjunga Lindblads vackra: Jag vill vagga mitt hjärta till ro», sade hon sakta.

»Nej», sade han, »vallmodoft passar inte för mig. Mitt hjärta slår starkt eller också —», han höll upp.

»Brister det», sade hon med ett svagt leende.

»Nej — stannar det», sade han.

Hon ryste till, och han tog en annan sång.

För hvar gång han föreslog, att de skulle gå ut, svarade hon liksom med förskräckelse: »Ack nej, sluta inte än.» Men ändtligen när klockan slog nio förstod hon, att hon icke kunde uppskjuta det längre. Hon måste gå igenom det.

»Vill ni inte ändå gå ut litet nu?» frågade han.

»Jo», svarade hon tonlöst.

Hon tog sin hatt från kroken i farstun. Hon såg Johanna långt nere på vägen med mjölkflaskan. Från vedboden hördes ett jämt, taktmessigt knackande; det var Jonas, som höll på att laga en räfsa.

»Hur kommer det till, fröken Eva, att ni inte är glad i afton? Bjuda till hur jag vill, så ser ni ändå ledsen ut», sade han.

De gingo långsamt bredvid hvarandra utför backen, som ledde till sjön.

»Jag vet inte hur det kommer sig. Kanske att luften är tung.»

»Men jag vill ha er glad, och jag är en envis best, må ni tro.»

»Envisheten brukar vara slägt med inskränktheten», sade hon och bjöd till att småle.

»Nej, den der pilen tog inte, fröken Eva. Envisheten beror ju på, att man är fast öfvertygad om att man har rätt.»

»Men när man ser saker från många sidor, så börjar man på att tvifla — man blir osäker om hvad som är rätt.»

»Blir man? Det har jag inte märkt. Om ni säger att det finns saker, som man inte förstår, då ger jag med mig. Men när jag förstår en sak, då vet jag också hvad jag tycker, och då kan jag hålla på den. För min del vet jag ingenting olidligare, än det der pratet i vädret om ting, som man inte begriper.»

»Kanske att man lär sig begripa dem, under det man pratar.»

»Jag menar inte ordentliga samtal — utan jag menar det der skräflandet, som genast är fullfärdigt med en åsigt. Det får man minsann nog af i kamratlifvet.»

»Men kamratlifvet är ju så nyttigt, påstås det.»

»Ja, det är nu också en sats, som jag inte tror mer än till hälften. Umgänget med menniskor af alla klasser och alla åldrar, det är nyttigt, men ett litet kotteri, der den ene imiterar den andre, det är inte en skola för att utbilda karaktärer.»

Hon kände sig så trygg, der hon gick bredvid

honom. De hade nu kommit ned till bryggan. Sjön låg alldeles stilla med sina uddiga stränder, som längst bort voro höljda i en lätt dimma. Det var så tyst, att de hörde sina egna röster med stor tydlighet. Borta från byn ljöd en och annan gång doft skallet af en hund, en kärra knagglade fram på landsvägen oppöfver dem, karlen som satt i den hvisslade en vismelodi, men snart försvann hjulens så väl som hvisslingens ljud inåt skogen. Himlen var hög och nästan hvitblå, luften var litet kylig, men fylld af dofter af ungt fuktigt gräs och mossa. Han tog upp samtalet efter en liten stunds tystnad.

»Jag begriper inte hur vi kommit in på så här torra och allvarsamma saker», sade han. »Vill ni inte ro ut litet?» Hon tyckte, att hans röst med ens började bli så innerlig. »Vill ni inte komma ned i båten med mig?»

Ack jo, hvad hon ville, men ju förr det blef slut på det, desto bättre.

»Nej», sade hon, »vi kunna ju sitta här några ögonblick. Jag får lof att gå upp snart igen.»

»Ni blef väl inte rädd för att jag sade, att jag var envis», sade han litet modstulen.

»Ni behöfver ju inte kalla det med ett så otrefligt namn», sade hon och log matt, »säg i stället att ni är fast. Sådana omskrifningar äro ju tillåtna.»

En trast slog plötsligt till en drill helt nära dem. Det kom med ens öfver honom en kraftig känsla af glädje, en sådan der vårglädje, som är stark nog att öfvervinna all ting. Icke för det att han fruktade

några hinder, långt derifrån, men han kände på förhand den hänryckande segerglädjens berusning. Ord strömmade till hans läppar, känslor stormade i hans bröst, men orden blefvo icke uttalade, han sade bara med en viss skälfning i rösten: »Hör ni hur han lockar?»

»Ja», sade hon. »Det är kanske en mor, som lockar sina ungar. Lefver er mor?» tillade hon hastigt.

»Ja, det gör hon lyckligtvis.»

»Ack, berätta mig något om henne.»

»Om henne — nå ja — först och främst vet hon inte, att ni finns till.»

»Det är ju alldeles naturligt.»

»Nej, det är tvärt om oförsvarligt, och jag har samvetskval öfver det. Men det var så ljuft att ha er för mig själf — att gå och tänka på er, utan att någon människa visste det. När någonting är mig riktigt dyrbart, så är jag litet skygg att tala om det för andra.» Hans röst lät underligt vek.

Nej, än var hon icke stark nog — än måste hon afbryta honom — hon hade icke kraft just nu — att lemna honom — för alltid. Om hon bara kunde slippa säga det — hon skulle ju blygas till döds.

»Er mor», sade hon med svag röst, »har hon haft ett lyckligt lif?»

»Det har ju varit omvexlande som de flestas. Hon hade ett ungdomstycke för en kusin, som var sjöman, men hur det var, så blef hon gift med min far. Han dog, när jag var tre år. Nu dök det der tycket upp igen; alla hennes vänner afrådde henne. Kusinen var visserligen af en ganska förmögen familj, men både hans far och hans farfar hade varit drinkare, och man

trodde sig märka, att den unge mannen började gå samma väg.»

»Men hon lät inte afråda sig», sade Eva.

»Nej, naturligtvis inte», sade han småleende. »Stackars mor, det fick hon dyrt betala. Ser ni, jag har sett på nära håll hur en för öfrigt präktig karl går under. Han dog slutligen i delirium.»

»Så förfärligt!»

»Ja, det der att duka under, det är något förfärligt», men i en hast afskakande sina minnen, tilllade han småleende, »ni må tro, att mor var glad, när jag fick den här platsen. Hon hade allt haft sina samvetskval, för att hon öfvertalade mig att lemna studiebanan.»

»Ångrar ni det själf?»

»Åh nej, jag trifs godt, som jag har det. Mor hon inbillar sig, att jag skall bli professor på den här banan också — någon sorts fröprofessor. — Men det der hör ju till mödrars svagheter», han skrattade godmodigt.

»Ja», sade Eva tonlöst, »mödrar hoppas så mycket.»

»Och frukta ännu mera. Hennes egen lifserfarenhet har gjort henne så spökrädd. Hon har fastnat i öfvertygelsen om moralisk ärftlighet.»

»Har hon?» sade Eva sakta. »På hvad sätt tilllämpar hon den öfvertygelsen då.»

»Och det frågar ni», sade han muntert, »på mig, naturligtvis. Hon vill nu gärna, att jag skall gifta mig, men hon blef litet häpen, när hon hörde, att jag skulle fara till Ungern. 'Inte vore det just roligt att få en utländska till sonhustru', sade hon, 'men hon må då

vara från hvilket land som hälst, bara hon har hederliga föräldrar, det är det enda jag fordrar.»

»Och det lofvade ni?»

»Ja», sade han småleende, »det kunde jag ju tryggt lofva. Ni kan väl inte tro mig om att bli förälskad i någon — någon — mindre — —»

»Nej, naturligtvis inte», afbröt honom Eva.

»Dessutom», tillade han med lägre röst, och Eva såg en hastig skiftning på hans bruna kind, »dessutom visste jag ju hvart min håg låg, och den är nu sådan, att när den en gång fallit på något, så vänder den aldrig tillbaka.»

Hans kraftiga lugna röst darrade en smula, han böjde sig litet emot henne och lade armen på räcket bakom hennes rygg.

Men hon kunde ej släppa sin egen tankegång.

»Man får ju inte undra på, att er mor har den der åsigten», sade hon, »om den än är grym, så har hon ju också fått den genom en grym erfarenhet.»

»Ja visst, stackars mor. Numera kan man inte ta ifrån henne den öfvertygelsen att af hvete blir hvete, af hafre blir hafre, och af ogräs blir ogräs.»

»Och ni delar hennes tankar?»

»Jag vill inte förneka vissa slägtdrags tillvaro, men jag är verkligen nog djärf att tro på individens själfständighet. Jag tror på en inre frihet, derför lider jag kanske inte så mycket af ett och annat yttre band, om det så skall vara.»

»Ni vet inte hvad edra ord göra mig godt», sade hon. »Om någon hade talat till mig så der för flera år sedan, så hade jag kanske blifvit besparad mycket

lidande. Jag hade kanske kommit att tro på mig själf, jag också.»

»Ni», sade han med ett underligt uttryck. »Åh, ni!» Det låg en så djup och innerlig beundran i hans ton, att hon ryste, när hon tänkte på hvad hon måste säga honom.

»Jag är alldeles viss på hvad ni skulle välja, om ni stod framför ett spörsmål på rätt och orätt.»

Det var inte hon. Hon visste att hon just nu stod inför ett sådant val; hon visste att det rätta hade varit att kasta sig till denne mans bröst, som hon älskade och som älskade henne och bekänna sin kärlek och lemna sin historia åt honom på nåd och onåd. Men hon hade icke ödmjukhet nog. Hon kunde det icke. Hon var stolt, hon kunde icke berätta honom det fasansfulla öde, som kastade sin mörka slagskugga öfver hela hennes lif. Hvem vet, om han var fördomsfri nog? Kanske skulle hon se honom draga sig tillbaka. Nej, nej, det var omöjligt. Hellre då misskännas på ett annat sätt och förlora allt.

»Ni är så tyst», sade han ömt, »har jag på något sätt gjort er ledsen?»

»Jag tänker bara på det der om hvetet och ogräset», sade hon.

Och medan hon långsamt sade dessa få ord, tänkte hon på att nu var det slut — hon skulle aldrig mer höra denna manliga och ömma röst, och hon skulle icke dö af det — åh nej — hon var ung och stark — hon skulle nog lefva. All lifvets sorg och all oförrätt och bitterhet snörde till hennes strupe och beröfvade henne nästan förmågan att tala.

»Låt för allt i världen inte det oroa er», sade han mildt, »vi äro inte plantor, lika litet som vi äro djur. Vi hafva lyckligtvis den förmånen att vara människor.»

Nu kom med ens talförmågan tillbaka. Hela hennes lifs harm strömmade på en gång öfver henne, hennes lidande, hennes misstro, hennes bitterhet ökades genom den närvarande stundens kval.

»Människor», utbrast hon, »i en tid då man predikar på taken, att vi skola inympa djurens lif på mänskliga förhållanden. I en tid då man inte längre blyges öfver sin förnedring. O Gud — så tung den är, så bär jag hällre skammen.»

Han såg på henne med förvåning, och då han reste sig upp, tycktes hela hans kraftiga gestalt växa framför henne.

»Om ni vill snärja mig», sade han allvarsamt, »om ni i ert stilla sinne också har några förbehåll, Eva, så tackar jag er för dem. Se på mig ni — — jag kan möta er blick utan fruktan. Jag har kämpat en smula, och inte så litet heller för förmånen att verkligen vara en människa, och jag skulle också kunna predika på taken, att för den, som är modig går det för sig att segra.»

Hon reste sig upp bredvid honom, hela hennes ansigte glödde, och hon talade flämtande i sin öfversvallande hänförelse.

»Tack», sade hon, »tack — jag bryr mig inte om att jag säger er det, eller att klyftan mellan oss blir ännu vidare — om jag nu gjorde hvad jag ville, så kastade jag mig ut i vattnet der — jag har lefvat nog — jag begär inte mer af lifvet. Jag är så gränslöst lycklig. Tack, tack. — — Jag har tviflat så länge på

mig själf och alla andra. — Ni har räddat mig — Gud välsigne er. — Farväl.»

Hon vände sig om och sprang upp för gångstigen. Hon visste, att hon var förtviflad, men hon kände det icke, hela världen var så lätt och ljuf, så ren och kysk omkring henne. När hon nått huset, såg hon sig icke om, hon stängde hastigt dörren bakom sig.

Han satt kvar på bryggan, han följde henne icke, men han fylldes af en häftig, berusande känsla af lycka. Hans tankar, under det han tände sin cigarr, voro så intensiva, att de nästan togo talets form. »Tänk att jag haft så pass förnuft — att jag kunde göra henne glad nu — — för glad var hon — riktigt glad. Och min är hon, nu och för alltid. Det var ju det jag skulle ha sagt — jag förstår inte att vi blefvo så förståndiga, fast jag tänkte hela tiden på att draga henne intill mig och kyssa henne», när han kom dit, var det som en het, sjudande ström jagat från hjärnan och ner till hjärtat, der blodet liksom klunkade till. »Men det är en dag i morgon också. Det är rasande roligt att lefva. Se så, nu släckte hon ljuset — — jag får väl gå då — det är väl ingen annan råd.» Han gick derifrån, med hurtiga, modiga steg; när han kom till vägkröken, som snodde sig in i skogen, vände han sig om än en gång och såg till baka på skolhuset. Älskarens brinnande, häftiga känslor blandades med ens med något af en faders beskyddande ömhet, när han såg byggnaden ligga der så enstaka och tyst och ödslig. »Så ensam hon är», tänkte han, »men i morgon skall allt bli annorlunda.» Det fans icke ett tvifvel i hans sinne; han älskade henne med hela sitt

manliga hjärtas starka och förtroendefulla kärlek, och det föll honom icke ett ögonblick in, att hon icke skulle älska honom tillbaka. De hade varit så förtroliga från första stunden, deras umgänge hade allt ifrån början haft en så särskild prägel. Man kan icke tala så som de gjort, utan att veta, att det var hon och ingen annan, hon och ingen annan. Derför gick han också genom skogen i den tysta kvällen med hjärtat klappande af glad och frimodig visshet, om att lyckan nu ändtligen stod för dörren.

Klockan hade nyss visat på tre, när Eva smög sig ut ur skolhuset. Solen var ännu icke uppe, men i öster syntes vårens skära, guldfärgade dagning. Mellan gräs och buskar hängde lätta, glittrande festoner lika juvelprydd spindelväf. Grinden stod halföppen; i detsamma hon gick ut på landsvägen, hörde hon en tupp gala borta hos Greta i Viken. Hon gick hastigt vägen framåt liksom rädd att bli sedd. När hon kom in i skogen, saktade hon sin gång. Hon tänkte ingenting, tänkt hade hon under den genomvakade natten, så att hon tyckte, att hennes inre nu var endast ett stort, känslolöst, öde rum. Hon var trött — men hon fick icke stanna — hon skulle fram till kyrkbyn tre kvarts mil, innan klockan blef half fem — åh ja — det skulle nog gå. Han visste ju hvad hon skulle välja, om hon stod framför ett spörsmål — och mod hade hon — ja visst, han hade ju haft mod många gånger, hvarför skulle icke hon ha det? Om hon bara en enda gång fått smyga sig intill honom och säga »stöd mig, hjälp mig, jag uthärdar inte». Men då visste hon, hvad han skulle

göra — han så enkel, så sann och så rättfram. Inte skulle hon kasta honom in i de svåra konflikterna, då var det ju bättre att bära det alldeles ensam och bli misskänd. Så der ja, tänkte hon inte nu igen, detsamma och detsamma som hon tänkt tusen gånger under de timmar, de varit skilda, och alltid slutade det med »misskänd». Hon kunde icke rentvå sig — han skulle aldrig få veta hvad hon lidit. Åh — så trött hon var både till kropp och själ. Men hon vågade icke sätta sig ned och hvila, hon gick och gick, och det var nästan en lisa. Det var en underlig kontrast denna friska, glada vårmorgon med sin fogelsång och sitt vaknande lif, och hopplösheten inom henne. Hon kom fram i rätt tid. Ingen människa syntes till mer än en karl som stod inne på en gård och spände för ett åkdon. Han skulle väl till stationen, liksom en annan i morgon vid samma tid.

Hon gick fram till gafveln på den lilla mejeribyggnaden; der sträckte hon sig på tåspetsarne och knackade sakta på fönstret. Hon knackade två gånger, innan rullgardinen veks åt sidan, och hon såg fru Asps runda och okammade hufvud i öppningen. När hon fick se Eva derutanför, drog hon genast upp gardinen och öppnade fönstret.

»Hvad i all världen står nu på? Ska' fröken till stationen?»

»Nej, goda, snälla fru Asp släpp mig in utan att någon får veta det; jag skall säga sedan, släpp mig nu bara in.»

»Kära hjärtandes, hur är det nu fatt? Ja, gå då omkring, så skall jag öppna porten. Flickstackarn sof-

ver nog, henne kan man inte få lif i med lämpor inte.»

Fru Asp, som uppenbarade sig i en kort yllekjol och nattröja, fick tag i en bordduk, som hon kastade öfver de massiva axlarne och gick så i strumporna ut i förstugan och öppnade porten.

»Kom in kära hjärtandes, kom in — ursäkta att här ser så ut, men jag har just stigit ur sängen; vi skulle ta oss litet ledigt i dag, för vi packade allt smöret i går kväll och lassade på det också.» Hon gaf sig medan hon talade till att lägga ihop sängen och slå ut tvättvattnet. »Fröken ser minsann så hvit ut om nosen som en mjölnare, men det ska vi snart hjälpa. Om bara de här sura pinnarne hade förstånd att brinna, så har jag allt pannan på härinne, fast jag läste igen luckorna, för di ä' så obstinata, ska jag säga, när det inte faller dåm in. Så der ja, nu ser här då något ut som folk. Ser fröken, jag styr om mitt lilla hushåll om morgnarne innan jag klär mig, för Stina behöfver sin sömn, ungdomen kan en väl veta, hon skulle inte stå ut annars, men när en blir gammal, så tål man bättre både ett och annat. Nå, kära fröken, hvad är det nu om? Är det något jag kan stå till tjänst med så hjärtans gärna.»

»Det är bara, snälla fru Asp, om ni vill stänga in mig i lilla vindsrummet deruppe och låta mig vara der tills i morgon bittida, så att ingen människa vet hvar jag finns.»

»Hvad i alla tider — fröken är väl aldrig efterspanad heller. Det är väl ingenting farligt.»

»Nej, det är ingenting annat än ett dumt infall af

mig — men föreställ er att det vore Selma som bad hos någon annan och att hon vore lika ensam som jag — snälla fru Asp!»

»Herre Gud, fröken, ni tar en ton och en min så ni kan just locka fram tårarne på en stackare. Ja, vill ni vara der uppe i skräpkammaren så hjärtans gärna — der ser minsann aldrig för vackert ut.»

»Och ni berättar det inte för någon.»

»Nej, inte för någon dödlig, det kan ni lita på. Jag har nog annat att göra än löpa med skvaller jag, och inte har jag lust till det heller. Ni låter mig väl hyfsa af litet der oppe först?»

»Ack nej, låt mig bara komma dit och läs sedan igen dörren. Städa skall jag göra själf, och någon mat behöfver jag inte.»

»Åh, det ska' vi väl bli två om», sade fru Asp, i det hon fästade sin lilla råttsvans till fläta i en liten knorra i nacken med en hårnål. Ja, vi ska väl ge oss dit opp då, i fall Stina skulle hitta på det orådet att vakna utan ruskning för ovanlighetens skull.»

De begåfvo sig uppför den smala trappan, öfver vinden till det lilla gafvelrummet, som egentligen begagnades till skräpkammare. Solen stack hett på derinne. Fru Asp röjde undan garnhärfvor och väfbitar, korgar med spolar och en gammal knyppeldyna från en grönklädd soffa, tog en kudde från en klädkorg, och lade den, efter att hafva gifvit den ett duktigt slag med flata handen som en sorts uppfostran, i soffhörnet.

»Så der ja», sade hon, »nu kan fröken taga sig en liten lur efter promenaden, och inte ett knyst

behöfver någon kristen själ ha nys om, att fröken är här.»

»Tack, goda snälla fru Asp — det här skall jag aldrig glömma.»

»Kaffe kommer jag opp med innan Stina vaknar, så behöfver hon inte ha några funderingar öfver den saken», och den goda själen begaf sig, ovig och stor som hon var, fortfarande iklädd sin lilla korta yllekjol och utan skor, tillbaka utför den smala trappan, som oaktadt all försigtighet för hvarje steg knarrade under hennes tyngd.

Fönstret vette åt byns baksida. Eva såg öfver åtskilliga gårdar, der okammade, halfklädda pigor började visa sig på förstutrapporna med sopkvasten, eller hinkande vatten ur brunnarne, som med sina höga stänger reste sig här och der. Uppvaknandet till morgonens lif på landet är så helt olika mot i staden. Här utgöra kreaturens särskilda läten, rasslet af jernkedjorna vid brunnskaret, kärrornas och redskapens buller, när de dragas fram ur lidret, knakandet af vedpinnarne ute på backen, när köksan sätter sin smorlädersbeklädda fot på dem och helt behändigt bryter af dem för spiselns bruk de egentliga lifstecknen. Allt går säfligt och lugnt utan brådska och jägt, men ändå med en anstrykning af allvar och arbetsamhet. Öfver det hela spelar den friska vinden, kvittra foglarne, höjer sig den vida, höga himmelen, breder sig den rogifvande, helande tystnaden.

Eva öppnade fönstret. Helst hade hon kastat sig på soffan och gifvit fritt lopp åt sina tårar, men hon måste ju vänta på fru Asp med kaffet. Oupphörligt

kom spörjsmålet: har jag handlat rätt? Var det feghet eller mod? Han skall snart glömma mig, och det är ju bäst för honom. »Hans håg vänder aldrig tillbaka» — ah — så säga alla män, men det betyder så litet. Men att han ändå älskar mig — åh, hvilken lycka!» Och när hon tänkte på det, drog hon med ungdomlig hänförelse långa drag af den friska vårvinden, som strömmade in genom fönstret.

»Så der ja», sade fru Asp, som nu kom tillbaka. »Här ha vi nu lilla tåren, och den är det bästa botemedel både för kroppens och själens krämpor. Det var just som beställdt, att jag bakade i går, när jag fick så rart främmande. Nu sätta vi oss här midt emot hvarandra. Drick nu, lilla fröken, så gör hon mig riktigt glad.»

Hur gumman slog i och skar och trugade, så smakade kaffet godt. »Hvad ni är snäll, fru Asp — nu får jag vara här i dag och i natt — i fred med mina sorger.»

»Kära fröken», sade fru Asp, i det hon bet af sockerbiten på sin enda hörntand, »man ska bara inte ge sig öfver, allting går här i världen, bara man har tålamod. Det var inte så godt för mig, ska fröken tro, när Aspen dog, och jag stod med tre barnstackare och två tomma händer. Men Gud har hulpit underligen, det är visst och sannt. Arbeta får man nog, men det kryar opp humöret, det vet allt fröken lika bra som jag.»

Dagen skred långsamt fram. Eva satt ensam deruppe och hörde hur de arbetade der nere, smörtjärnans surrande, ostpressarnes dunsar och från granngårdarne väfklofvarnes taktmessiga slag. Fram på eftermiddagen

somnade hon, liggande på den gröna soffan, så djupt att fru Asp icke nändes väcka henne med eftermiddagskaffet. Den genomvakade natten, den långa promenaden och den djupa sinnesrörelsen togo tillsammans ut sin rätt, och hon vaknade icke förr än fru Asp stod bredvid henne med hafregrynsgröten.

Uppvaknandet, när känslan af sömnens frid kämpar med medvetandet om en stor smärta, är vanligen en af de plågsammaste förnimmelser; och så var det också för Eva. Det föreföll som att å nyo påtaga ett ok på sargade skuldror, hvilka under hvilan återtagit sin form och nu med våld måste pressas in i någonting, som var för trångt och som gnagde på alla kanter. — Hennes friska, starka natur revolterade, hennes sällhetsbegär, hennes ungdom ropade på luft, hon borrade ansigtet i kudden och snyftade.

»Snälla fröken», sade fru Asp helt handfallen, »försök nu att ta sitt förnuft till fånga. Sätt sig upp och ät snällt några skedar gröt, så blir allting lättare, gröt lägger sig som bomull omkring hjärtat. Och medan fröken äter, skall jag berätta litet nyheter. Selma var nyss inne hos mig. De ha haft främmande i prestgården i eftermiddag.»

»Ja, det är väl inte så ovanligt», sade Eva med en efterdyning af snyftningarne, »snälla fru Asp, slipper jag inte gröten?»

»Nej, jag har kokat den enkom för frökens skull, så den får väl lof att smaka. Ja, det har varit ungherrsfrämmande der oppe i prestgården, den der länsagronomen, men han kom och for på samma timma, han talade mest med prosten. Selma hade dukat kaffe-

bordet, men det for han ifrån. Han hade sina saker i Vikhyttan, sade han, och han skulle resa igen i morgon med tåget. Men med Selma talade han litet medan prostinnan var ute, och det var mest om er, och ledsen såg han ut, sa' Selma, och det säger jag er, kära fröken, att om ni —»

»Snälla fru Asp, säg ingenting», sade Eva med en ny snyftning, »jag kan ändå ingenting förklara för er; ni får lof att ha förtroende för mig, fast jag ingenting kan säga.»

»Får jag inte bädda nu åt fröken, här finns godt om sängkläder?»

»Nej, det är inte värdt, jag får lof att gå tidigt i morgon för att vara i ordning i skolan. Jag går väl ner vid femtiden. God natt, snälla fru Asp. Det är bäst jag tar afsked med detsamma.»

Redan klockan half fem kom Eva in till fru Asp, som ännu låg och sof den uttröttade arbeterskans tunga, djupa sömn. Eva väckte henne icke — hon drog tyst upp gardinen och satte sig vid fönstret och väntade. Snart började mjölkkärrorna, som från herrgårdarne skulle fara till stationen att långsamt köra förbi. För hvarje nytt buller spratt hon till. Jo — der ändtligen hördes en åkande i raskt traf på den torra landsvägen. Det var Per Olsons röda häst och gigg. Och der satt han.

Hon reste sig upp och böjde undan en växt i fönstret. Han hade sin blå kappa med den långa kragen öfver axlarne, Rembrandtshatten satt djupt i pannan — men hvad hans uttryck var förändradt, hårdt, skarpt och dystert — och det var hon skuld till. Det gick

förbi i en handvändning; hon hörde bara hästens hofvar, hjulens rullande ett par sekunder — och derefter var det tyst som förut. Hon satte sig igen, och underligt nog erfor hon en känsla af lugn och stillhet; hela den föregående dagens plågsamma tvekan och ovisshet försvann, och hon kände sig ett ögonblick nästan lätt och frigjord till sinnes.

»Så ja», tänkte hon, »nu har jag genomgått min stora strid i lifvet, nu blir det att gripa sig an med prosan. Gud ske lof, att jag är frisk och har arbete.» Men så kom der plötsligt inom henne en ödslighet, en förlamande tomhet, som motsade dessa resignerade ord. Det var som om allt intresse flytt, och som om det bara återstod att släpa sig fram utan vidare lust för lifvet. »Så underligt», tänkte hon, »för ett och ett halft år sedan kunde jag ju lefva ändå och vara glad — hvarför skall en människa, som jag då inte kände, förstöra all håg och all glädje? — det är ju ovärdigt.» Ja, och ändå föreföll det henne nu som om allting sammanhängde med honom. Våren, naturen, foglarnes sång, vindens sus — allting utomkring henne hade liksom fått en själ genom honom — och inom henne! allt hvad hon känt och hoppats hade på sista tiden haft sitt värde genom att fundera öfver hvad han skulle tycka, hur han skulle uppfatta — — Ack, hvad var det värdt att tänka och känna nu mera!

En timma derefter stod hon utanför prostens rum. Hon knackade beslutsamt på dörren och åtlydde utan tvekan hans högljudda: »Stig in».

»Hvad i all världen är det ni?» sade prosten, som satt i nattrock vid sitt skrifbord. »Kom och sitt

ner, kära fröken Eva. Har någon epidemi brutit ut i syskolan?»

»Nej», svarade Eva, »i syskolan står allt väl till, utom att jag gaf barnen lof i går utan anledning. Det var det jag ville anmäla.»

»Och det bekänner ni så der frankt. Ni får inte synda på min svaghet för er, fröken Eva. Då bli vi inte goda vänner längre.»

»Nej», svarade Eva, »jag tänker tvärt om draga på er vänskap än ytterligare. Det var en gång som ni sade till mig: 'När ni lär känna mig bättre, skall ni ge mig ert förtroende'. Nu har den stunden kommit.»

Hon såg på honom med sina mörka, tårlösa ögon, och detta uttryck kring munnen, som ett stort lidande gifver. Han lade bort pipan och kom fram och satte sig bredvid henne.

»Så, att ni behöfver en riktig vän nu», sade han, och hans vanligen så muntra och korta röst fick ett helt annat uttryck, »det gläder mig, mitt kära barn.»

En halftimma senare kom prosten ut på förstugubron och ropade på drängen. »Du kan sätta för trillan, du skall skjutsa fröken Wall till skolan, men rappa på bara.» Eva for utan att ha talat med någon annan i huset.

När hon återkom till skolhuset föreföll det henne mycket mera ödsligt, än det gjort första gången hon såg det. Det var bara en enda person, som var borta, och som der tillbringat blott tre dagar, och ändå var det som om huset förut varit fullt af menniskor — fullt af lif, omväxling och glädje och nu med ens genom

något trolleri blifvit förvandladt till en dyster minnesvård öfver någonting jordadt och dödt. Det underbara dagades för henne, att kärleken liksom befolkar hela tillvaron. Tankarne, förhoppningarne äro så intensiva och lifskraftiga, som vore de lefvande varelser, så att, när kärleken är borta så är det som om den tagit med sig en hel skara människor på samma gång. Omgifningen förefaller i förstone som intresselösa skuggor, ting och personer hafva förlorat sin röst, man har genast efter det döfvande slaget ingen resonans för någonting.

Barnen började komma två och två eller i grupper borta vid skogsbrynet. Eva gick in i sina rum för att taga på sig sin hvardagsdrägt, innan hon började. På toalettbordet låg ett bref. Hon tänkte först att icke bryta det förr än hon slutat lektionerna, men det var icke möjligt att vänta, det var bäst att läsa det med ens.

Stående lutad mot fönsterposten med ena knäet uppe på stolen, medan genom det öppna fönstret inströmmade den friska solbemängda vårluften och strök öfver hennes litet bakåtböjda ansigte, läste hon dessa rader, hvari själfva handstilen hade något energiskt, såradt, förbittradt.

Fröken Wall!

Jag hade i går den förmånen att säga er, att jag icke känner kvinnorna. Jag har i dag märkt att denna okunnighet betydde mer, än jag då trodde. Ni har hämnat er grymt på min naivetet. Tillåt mig att som afsked ge er ett sista råd. Lek gärna med de smidiga, lätta fjärilsnaturer, som förstå sig på det, äro vana vid

det och kunna ge lika godt igen. Men träffar ni någon gång mera i lifvet en stor enfaldig björn, som icke förstår skämt, som vant sig att ta saker uppriktigt och allvarsamt och som haft en tro på heder och ärlighet äfven hos det andra könet, var då litet mer skonsam, ty en sådan best kan få en knuff, som med ens dödar både hedern, uppriktigheten och tron.

Ödmjukligen
Arne Eckerman.

Det föreföll Eva, som om hon fått ett slag i ansigtet. Harmen nästan utplånade smärtan. Han ansåg henne för en simpel kokett! »Ah, jagskall gifta mig», sade hon till sig själf, »jag skall gifta mig med den förste, bäste. Jag skall inte gå här obeskyddad, en skottafla för hvilken kränkning som helst. Jag skall skaffa mig en ställning i samhället, jag också».

Men medan hon på kvinnors sätt anklagade honom för hvad hon själ förvållat, öfvergick harmen till en smärta så intensiv, att hon förstod, att hon haft ett hemligt hopp, att han, trotts allt, skulle tiltvinga sig en förklaring.

Hon såg på klockan, den var nio, hon måste in i skolsalen. Återigen sutto de röda fläckarne på hennes kinder. Det var bara syskolan, hvilken skulle hålla i ett par veckor efter examen; hur mycket hellre skulle hon icke velat undervisa, fråga, tala, än ställa till rätta med de olika handarbetena. Det var icke att uthärda. Hon tog sig för att läsa högt för dem, utan att förstå hvad hon läste. Hon såg för sig dessa svarta skrifna bokstäfver, som hade så karakteristiska tvära vändningar och som fördömde henne.

Ändtligen var då klockan ett, och hon var ledig. Ut? — nej, hon vill aldrig gå ut mer. Det mulnade och började sakta regna, ett mildt vårregn. Löf och gräs doftade så friskt genom det öppna fönstret. Konvaljerna, som hon fått af en skolflicka på morgonen, stodo i glaset och talade om kärlek, och om att sommaren var nära.

Då kom hon ihåg, när han i vintras körde upp till prostgården i sin bruna bäfvermössa och sin korta pels. Hon såg honom, hur han stod der och vek upp fällen, när hon kom ut på trappan. Så lycklig han såg ut. Och slädpartiet och dansen, och så när de foro hem i månskenet, och det var kallt. Hur han tog af sin kappa och svepte om henne, och hur han höll sin häst litet efter de andra, fastän han frustade och ville fram, hur han satt och snärtade med piskan små krumilurer i snön, hur hans hand, liggande på fotsacken, höll tömmen, den der kraftiga handen med en liten mörk, fjunig skuggning nedanför manschetten. Hur han hade skrattat sitt friska, musikaliska skratt, som lät så vackert i skogen — men det hade sprungit en ekorre öfver vägen. Så gick hon ut i köket, dit Johanna just kom in med ett vedfång. Men hon drog henne till soffan, kastade sig ned framför henne och snyftade och grät i hennes knä, med hufvudet mot det grofva, hvassa ylleförklädet.

I början af Juli ett par dagar efter sedan Eva återkommit från sitt åtta dagars besök i prestgården, körde en vacker morgon en liten gul korgvagn upp till

skolhuset, och fröken Marianne hoppade ur. De båda flickorna föllo naturligtvis i hvarandras armar på förstugubron.

Marianne hade på det sista året utvecklats till en mycket intagande sjuttonåring, men hon var samma okonstlade varelse, som hon alltid varit. Stockholmsvintern hade icke bitit på henne.

»Det är ju en hel evighet, sedan jag träffade er, snälla fröken Wall», sade hon. »Jag såg er i kyrkan, förstås, och ville så gärna ha träffat er efteråt, men pappa är alltid så otålig att komma hem, och inte vet jag hvart ni tog vägen heller. Ni försvann ju alldeles.» Hon talade lika ifrigt och muntert som någonsin.

Ja, Eva hade dragit sig undan från mycket under den förgångna månaden, det kunde hon icke neka till.

»Nu kommer jag hit för att bedja er om en tjänst, snälla, älskade fröken Wall. Kunna vi inte sätta oss der nere under hängbjörkarne, så skall ni få höra?» Hon stack sin arm i Evas, och de följdes åt utför sluttningen.

»Hvad är det frågan om, som jag kan hjälpa er med?» frågade Eva, hvilken ovilkorligen smittades af Mariannes friska liflighet. »Är det någon musik?»

»Nej, det är något mycket bättre. Ser ni, det är pappas födelsedag om Tisdag, och vi skola ha stor bjudning, en rysligt, förfärligt stor, och jag tänker ställa till något riktigt extra märkvärdigt. Tablåer!!»

»Det var storartadt», sade Eva. »Och jag skall spela mellan föreställningarne?»

»Alltid kommer ni med ert spela, som om ni inte dugde till annat. Nej, fröken Wall, ni skall uppträda. Ja, säg inte nej nu genast i början, innan jag får förklara mig. Jag har båda flickorna Strålkrona och löjtnanterna Reuterspets och Emerence Ahlbom, hon ser så bra ut, ni vet, och så ett par slägtingar från Stockholm — och så ni.»

»Jag — inte duger jag till det.»

»Hvem skulle då duga, det vill jag just fråga. Ni kommer att öfverglänsa oss allesammans, och det unnar jag er så gärna», hvilket bekräftades med en kyss. »O, hvilket bråk jag haft. Jag har rifvit ner alla gamla kostymer från klädkamrarne på vinden, jag har inventerat mammas alla askar med smycken, moderna och från uråldrig tid.»

»Men scenen?»

»Jo, det skall ni tro blir stiligt. Teatern den blir i en tom, förfärligt stor lada. Jag har fått använda två snickare och betjänten och fyra jungfrur, medan pappa var borta i går. Väggarne äro behängda med sidenbrokad, gamla gardiner och flaggor, kronor sitta i taket, och jag har till och med fått upphöjdt golf. Och det bästa af alltsammans är, att pappa inte anar det minsta. Är det inte härligt?»

»Men hur kan ni ställa till med något så storartadt?»

»Jag var med i tablåer i Stockholm i vintras. Jag skall deklamera 'Hvi suckar det så tungt uti skogen' och Frits Anckarfeldt skall vara gossen. Sedan skall jag vara Askungen. Tror ni inte, jag passar till det?»

»Alldeles utmärkt. Ni har just det der oskyldiga utseendet. Hvad har ni tänkt åt mig då?»

»Det får ni inte veta förr än i morgon på repetitionen. Ni kan inte tro så vacker drägt, jag har åt er. Det kanske behöfs tagas in litet i lifvet, men det kan ni väl göra själf. Jag skickar Lundquist och hämtar er i morgon; pappa reser alltid till Wretstorp på Lördagarne, så att då få vi vara riktigt i fred.»

»Men hvad säger baron och friherrinnan — jag menar, att om jag...»

»Pappa», ropade Marianne, »som påstår att ni är det mest bildade fruntimmer på tre mils omkrets. Ni fångade honom fullständigt genom er examen.»

»Men friherrinnan?»

»Mamma tycker i de flesta fall alldeles detsamma som pappa», sade Marianne hastigt, och rodnade lätt vid minnet af sin lilla strid med modern, innan hon begifvit sig hemifrån.

»Men jag har inte lofvat än», sade Eva, som märkt den flyktiga rodnaden.

»Jag tar inte emot något nej», sade Marianne afgörande, medan hon stod med foten på vagnssteget. »Det finnes ingen annan, som passar till det jag tänkt ut åt er. Det blir det allra briljantaste af alltsammans. Välkommen i morgon. En liten körtur skall göra er godt — ni ser riktigt blek ut, tror jag. Åh ja, det hjälps med smink», skrattade hon, då vagnen trillade bort. Hon hade hufvudet så fullt af sina planer, att hon icke hade tanke för något annat.

Det var Måndags morgon. Eva vaknade med en egendomlig lust att vara lycklig. Repetitionen vid Åkersholm hade gått förträffligt, alla hade varit så vänliga mot henne, friherrinnan hade icke visat sig det minsta nedlåtande, tvärtom hade hon behandlat henne riktigt hjärtligt. När Eva slog upp fönstret, der imman hängde i stora droppar, nådde henne en frisk doft af väppling och klöfver. Jonas stod der nere och brynte sin lie, ljudet klirrade med ett eget behag genom den friska morgonluften, han var just i färd med att slå andra klöfverskörden på vreten nedanför. Resedan ångade från rabatten, Eva löste upp sitt rika, mörkbruna hår och började kamma det, medan hon halfhögt smågnolade på en melodi ur Lohengrin. Der ute i det andra rummet, hvars fönster vette åt vägen, låg hennes drägt utbredd på soffan. Hon hade ställt den i ordning, sedan hon kommit hem på Lördagskvällen. Hon måste ut och se på den — den var så vacker. Hon vred upp håret i den vanliga stora knuten öfver hjässan och öppnade dörren.

Hur skönt solen sken der ute, der fönstren lågo åt öster. Hon kastade en blick på klädningslifvet af purpurrödt siden, tog upp det och granskade hermelinskanten, som hon sytt på själf. Jo, det var bra, hon lade det tillbaka på soffan igen och gick fram och öppnade fönstret.

Der fanns någonting på bänken nedanför. Hon tyckte först, att det var ett bylte kläder, men det rörde sig, det reste sig. Det var en kvinna, som vände på hufvudet vid ljudet af hakarne. Eva sträckte sig ut. Deras blickar möttes.

De första sekunderna kände sig Eva fullkomligt stel. Det kröp en lamhet öfver henne ut i fingerspetsarne, ned i fötterna. Hon stod alldeles orörlig, som om hon varit magnetiserad af den andras brännande blick, men när det började öfver de slöa, härjade dragen sprida sig ett långsamt, stelt leende, återfick Eva sansningen. Hon böjde sig ut öfver fönsterbrädet och sade sakta: »Kom in.»

Hon gick ut i förstugan och öppnade dörren. Hon pekade in i rummet och lät kvinnan gå före sig, men hon rörde henne icke.

»Hvarför kommer ni hit?» sade Eva, sedan hon riglat dörren i lås bakom sig.

Hennes estetiskt musikaliska öra förskräcktes för hennes egen röst. Hon fäste sig icke vid det nu, men hon kom ihåg det efteråt.

»Frågar du hvarför jag kommer hit?» sade kvinnan ihåligt. »Ja, det vet jag inte. Jag har sökt dig länge, men det var inte stort lönt, tyckes det. Ser du, jag rår om dig, och det som jag rår om, ska jag söka upp, om jag också ska gå till världens ända. Det var inte värdt att streta emot. Jag måste söka.»

»Och jag har gömt mig så ödsligt och ensamt jag kunde, bara för att slippa — hvad har ni för rätt att säga, att ni rår om mig? Ni rår inte om mig. Hvad har ni gett mig mer än lifvet?»

»Åh», sade kvinnan med en hastig ljusning öfver ansigtet, »jag har burit dig på mina armar, jag.»

»Jag vill inte veta af det», sade Eva med ovilja. »Men ni vill naturligtvis fördärfva mig. Gå ut i bygden och berätta historien, så får ni det, som ni vill.»

»Kanhända att jag gör det», sade kvinnan, »det kan allt hända.» Men i detsamma skakades hon af en frosskåre, så att tänderna klapprade i munnen på henne.

»Hvar kommer ni ifrån?» frågade Eva. »Ni har naturligtvis varit litet hvar stans här i trakten?»

»Ja», sade den andra och log hånfullt, »det har jag varit. Men i natt har jag legat i skogen derborta. Se'n gick jag upp och satte mig på bänken här utanför, min dotters fina bänk, den var ju god nog åt mig, och der somnade jag, medan solen sken på mig. Du tycker väl, du, att solen borde ha slocknat. Men det gjorde den inte.»

Hon sade det med obeskrifligt hån, medan tänderna fortfarande skallrade i munnen.

»Ni fryser», sade Eva. »Gå in här och lägg er.» Hon visade mot det inre rummet. Kvinnan såg på henne med en egendomlig blick och gick.

»Nej», sade Eva med en rysning, »inte i sängen, der — på soffan.»

Hon bokstafligen föll ned på soffan. Eva såg sig om efter något att breda på henne.

»Tag mattan», sade kvinnan, som förstod hennes tankar.

Men Eva gick in i garderoben och kom ut med en gammal regnkappa, som hon stående på afstånd räckte henne.

Hon hörde redan hur Johanna knackade på dörren till yttre rummet. Eva stängde sängkammardörren och gick ut och öppnade. Johanna stod utanför med kaffebrickan.

»Hur står det till med fröken i dag?» frågade hon, medan hon satte brickan på bordet. »Fröken ser så konstig ut.»

»Ja, jag mår inte riktigt bra. Du behöfver inte städa derinne, jag skall lägga mig litet på förmiddagen. Har mjölkbudet från Vikhyttan farit förbi?»

»Åh nej då, det dröjer väl än en kvart.»

Eva satte sig vid skrifbordet. Hennes händer darrade, så att hon knappt kunde hålla pennan. Hon skref dessa få ord:

»Var barmhertig och kom hit så fort som möjligt. Hon är här. Förlåt mig. *Eva.*»

Derefter förseglade hon det och skref utanskrift till prosten.

»Gå ned och ställ dig vid vägen, Johanna, och passa på, när mjölkbudet far förbi. Bed gossen, att han genast lemnar det här brefvet till prestgården. Förmana honom att inte glömma det. Kom inte in hit. Jag skall försöka sofva. Jag ställer ut brickan i farstun, när jag druckit.»

Hon sköt ifrigt Johanna ut ur rummet.

Der stod kaffebrickan. Hvad det bar henne emot alltsammans. Men hon öfvervann sig. Med en feberaktig ifver slog hon i en full kopp, lade bröd på tefatet och gick in. Hon kunde icke förmå sig att lemna koppen direkt, hon ställde den på sybordet bredvid soffan.

»Drick det här, så att ni blir varm och försök sedan att sofva.»

Hon gick ut igen och ställde dörren på glänt. Hon hörde på slamret med téskeden, att kvinnan åt.

Hon satt der länge, medan solen steg högre och högre. Slutligen gick hon in för att ta ut koppen. Kvinnan sof tungt. Kappan hade glidit ned af henne, men Eva tog icke upp den. Hon hade samma fasa som för ett lik. Hon kunde icke stanna och se på detta hemska ansigte. Hon tog koppen, satte den mekaniskt på brickan, som hon ställde ut på vedlåren i farstun. Så satte hon sig åter med händerna i knäet och väntade.

Hon kunde icke sörja nu, eller känna eller förstå. Det fick komma sedan. Nu var hon alldeles torr och tom invärtes, endast med medvetandet att det var något stort, rundt, oundvikligt, som kom rullande emot henne, och som hon icke kunde undgå. Det måste komma, det skulle komma, det skulle rulla öfver henne obarmhertigt utan att kunna hejdas. Och nyss förut hade hon varit så glad. Hvarför hade hon sörjt så mycket de två sista månaderna — hvad var allt annat emot detta? Hela hennes natur drog sig tillbaka med instinktlik afsky. Och så, medan hennes torra, tårlösa ögon oafbrutet följde visarens gång på väckaruret, kom hon att tänka på, att hon innerst var aristokratisk. Ja, det var löjligt, ytterst löjligt, men hon, det der vidundrets dotter derinne, hon var till sitt sinne aristokratisk. Det var verkligen komiskt, om något var. O! den klockan.

Ändtligen hördes då vagnsbuller, hastigt rassel af hjul.

Hon kände en böjelse att springa ut och ta emot honom, men det gick icke. Hon satt der som förut med händerna i knäet.

Han hängde visst sin öfverrock derute i farstun, han dröjde så länge.

Ändtligen öppnades dörren. Hon kunde icke resa sig, hon bara såg på honom.

Han kom fram ock satte sig bredvid henne.

»Söta barn», sade han, »lugna er nu. Det är ju inte så farligt, det här skall väl reda sig. Ni skall veta, att allting reder sig här i världen, bara man har litet tålamod.»

Åh, så det smakade att höra hans röst. Der var ju en människa, som talade till henne, och hon hade nyss trott, att det inte fanns några människor kvar i världen, mer än hon själf och den der kvinnan.

Men hon såg ännu stelt på honom.

»Bed mig inte om någonting», sade hon med darrande läppar utan att röra sig. »Bed mig inte — jag kan inte. Jag vet att jag borde, men jag kan inte. Låt mig slippa se — låt mig slippa höra — bed mig inte.» Det kom stötvis med skälfvande läppar.

»Jag skall inte bedja er om en enda smul», sade han med ett litet leende och fuktiga ögon. »Var nu litet förståndig, fröken Eva, jag är ju här för att hjälpa er.»

»Förmana mig inte», sade hon sakta och lika stelt. »Gör inte det — — jag kan inte.»

»Nej, stackars barn, jag tänker visst inte förmana er. Hvar finns hon?»

Eva gjorde en omärklig rörelse på hufvudet mot sängkammaren.

»Då är det nog bäst att jag går in. Vi måste ha henne härifrån.»

Eva svarade icke.

»Vi ha ett litet vindsrum på fattighuset, der det bor en gammal jungfru, som varit hushållerska i förnäma hus i sina dar. Hon får ha henne några dagar. Jag nämde ett ord om det, innan jag for. Hon har varit med om mycket, som hon aldrig talar om.»

»Ni är god», sade Eva knappt hörbart. »Ni är en engel.»

Prosten smålog litet igen. »Under tiden skrifver jag till Jönköping. Jag har ju adressen. Och när vi väl fått pengar, så föra vi henne till någon asyl.»

»Men under tiden — — under tiden — sprider hon ut —»

»Lita på mig», sade han och klappade henne på axeln, »hon skall inte sprida ut någonting. Låt mig bara tala med henne. Den som letat sig fram till sitt barn som hon, har alltid en punkt, som man kan komma åt.»

»Ni dödar mig», sade Eva, »men jag kan inte ändå.»

Han såg på henne som om han velat säga något, men han hejdade sig och gick in i sängkammaren. Eva hade nyss förut hört att kvinnan vaknat. Hon satt der nu ensam igen — hon hörde ett sakta mummel från den på glänt stående dörren, men hon hvarken kunde eller ville uppfatta något af hvad som talades. Ett och annat häftigt utrop kom henne en och annan gång att spritta till. Det kom en ångest öfver henne. Hon borde ha bedt prosten att inte vara sträng mot henne. Hon steg upp och gick vacklande fram till dörren och såg genom springan. Prosten satt på

en stol bredvid soffan. *Han höll kvinnans hand i sin.*

Eva vände sig om, slog händerna för ansigtet och kastade sig framstupa på soffan.

Några ögonblick derefter kom han ut.

»Så der ja, fröken Eva», sade han, »nu är den saken klar.»

Eva reste sig upp, hennes ansigte badade i tårar.

»Det var rätt», sade han, »det skall göra er godt. Men gråt inte för mycket bara. Hon går in på att fara.»

»Vi skola väl skaffa någon då...»

»Hvad skola vi skaffa...?»

»Någon skjuts», sade Eva med förvirradt utseende.

»Skjuts har ju jag. Jag tog med flit inte drängen med mig. Jonas håller hästen der ute.»

Han gick ut i farstun och satte på sig öfverrocken, derefter gick han tillbaka in i sängkammaren. »Kom nu», sade han, medan han stod lång och rak i dörren, »kom nu, det skall bli en liten treflig åkning i det vackra vädret. Få vi ta den här kappan, fröken Eva?» Hans röst lät så klar och vänlig. Han tog upp kappan från golfvet och svepte den själf om kvinnan. »Gå nu», sade han, »gå ut på bron, jag kommer genast efter.»

»Lofva mig nu att ni är lugn, min snälla fröken Eva. Nu är ju allting så bra det kan vara. — Hvad har ni der för grannlåter», sade han leende, då han fick ögonen på drägten i soffan.

»Det var för en tillställning i morgon på Åkersholm. Det kommer inte mer i fråga nu.»

»Tvärt om», sade han. »Ställ inte själf till något prat med att säga nej. Var nu bara lugn och lita på mig.»

»Hur skall jag kunna ...»

Men han var redan ute i farstun, tog piskan, hjälpte kvinnan upp i trillan, satte sig bredvid, nickade åt Jonas, och körde derifrån.

Dagen skred långsamt fram. Johanna gick alldeles tyst och stökade ut och in och kastade då och då en blick i smyg på Eva. När hon fick taga ut middagen orörd, hördes visserligen ett sakta brummande, men hon sade ingenting.

När hon kom in på aftonen, satt Eva orörlig och stirrade ut genom fönstret. »Du behöfver inte bädda der inne, Johanna», sade hon, »jag ligger här ute på soffan.»

»Det vet jag visst», sade gumman vresigt. »Det orkar jag inte höra. Fröken ser minsann ut att behöfva sin goda säng, och jag har haft fönsterna öppna här inne hela dagen. Det är inte värdt att vara för blödig här i världen, det går inte.»

Eva svarade icke. Hon gick tyst in och lade sig.

Men när en timme förgått, hörde hon tassande steg utanför, dörren öppnades sakta, och Johanna tittade in.

»Hjärtandes, ligger hon inte der med stora, vidöppna ögon, det duger partu inte, fröken som ska spela komediant i morgon till. Jag tog pallen med mig. Jag sätter mig härinne, jag, så kan fröken sofva trygg. Så der ja. Håll mig i hand nu, ska fröken få si att

det går. Hjärtandes, mitt lilla lam, se inte så lessen ut. Det ska vara skiftandes med sorg och glädje, det är så förordnadt, och vi får lof att försöka att krafla oss igenom det hvarenda en. Så der ja, nu ha vi det så tyst och stilla. Sof nu, mitt lilla socker.»

Och Eva somnade med sin smala hand i den hårda och grofva handen, somnade ungdomens djupa och stärkande sömn.

Ett stort sällskap steg ned för den breda trappan vid Åkersholm för att genom parken bege sig till den improviserade teatern. Nere vid bryggan låg en liten flottilj af festligt prydda båtar, ty man ämnade efter föreställningens slut företaga en roddtur i månskenet med regementsmusiken i spetsen för flottiljen. Gångarne voro nykrattade. Remontantrosorna blomstrade på sina stammar, bladgrupperna liknade turkiska mattor i sina konstiga mönster, en och annan hvit georgin hade spruckit ut, det var putsadt öfver allt, parken låg stor, tyst, ödslig. Så kom der med ens en samling människor som pratade, skrattade, stannade litet, visade hit och dit, upptäckte och förklarade, begärde upplysningar, erinrade sig analoga saker. Det talrika sällskapet svepte förbi som en vind uppifrån den stora planen framför huset, ned för den breda gången, in på slingrande sidogångar, och så var det tyst igen. Parken låg der som förut; der syntes bara en mängd spår i sanden.

»Det var en stor öfverraskning, att få se dig här

i dag, Sixten», sade grefvinnan Louise, der hon gick vid hans arm litet afsides från de andra. »Jag trodde, att du var kvar i Skåne än.»

»Jag kom hem i går», sade han, »och det föll mig in att uppvakta min svåger på födelsedagen, men jag visste inte alls att här var sällskap.»

»Jag känner inte riktigt igen dig, Sixten», sade hon och såg forskande upp i hans ansigte. »Du ser bekymrad ut. Jag tror», fortfor hon småleende, »att så mycket jag än önskat, att du skulle bli allvarsam, så skulle jag inte tycka om det, ifall det verkligen inträffade. Jag har älskat dig som min glade, lättsinnige Sixten. Så der vänjer man sig vid allting.»

Han såg vänligt på henne. »Jag har ärligt bjudit till att bli klok», sade han.

Man var nu efter en kort promenad ute på landsvägen invid teatern. Det hördes oförställda utrop af förvåning och beundran, när man väl kommit in och slagit sig ned på stolar och bänkar. »Det var ju nästan ett trolleri.» — »Hvem hade arrangerat detta fépalats?» Baronen och friherrinnan voro sjelfva alldeles häpna öfver Mariannes förmåga, de trodde knappt sina ögon. Väggarne med deras brokiga beklädnad togo sig rent af orientaliskt ut i den matta belysningen, mattor på golfvet, de förgyllda stolarne upp ifrån vinden, byster och blommor i alla hörn, ja, det var makalöst. Musiken spelade en liflig marsch och derpå trädde Marianne fram och deklamerade Malmströms dikt »Hvi suckar det så tungt uti skogen?» Hon gjorde det med vacker och okonstlad känsla, som rörde de närvarande. Vid de sista orden höjdes ridån och

man såg gossen i skogen, omgifven af elfvor, frestad af elfvadrottningen. Det klappades af hjertans lust, och pratet bröt löst i stormande loford, sedan ridån fallit för tredje gången.

Derefter kom askungen vid spiseln, med de tre festklädda damerna i fonden, färdiga att begifva sig till prinsens bal.

»Hon har ju blifvit riktigt förtjusande, lilla Marianne, på det här året», sade baron Sixten, »aldrig kunde jag tro, att hon skulle komma att se så bra ut.»

»Ja, hon har också förträffligt lyckats att få fram askungens oskuldsfulla uttryck och rörande nedslagenhet», sade grefvinnan. »Hon har hufvud, den flickan.»

»Jag har alltid trott, att hon hade mera hjärta», svarade baron Sixten.

»Det ena utesluter väl inte det andra», sade grefvinnan litet skälmaktigt.

Nu ropades med hög röst af en löjtnant, som stod framme vid rampen: »Drottning Isabella mottager Columbus, vid hans första återkomst, i närvaro af spanska hofvet».

»Det var tusan att dra till med storartade saker», skrattade öfverste Stjernstam, och i detsamma gick ridån upp.

Det gick ett sorl af öfverraskning genom sällskapet, så lysande var taflan. I bakgrunden väl placerade sågos de praktfullt klädda granderna. I fonden långt framme stod Columbus, och till höger på en sorts tron satt Isabella. Nedanför henne sutto hennes damer. Det var Eva, strålande af ungdom, skönhet och diamanter, som föreställde drottningen. Såret, som sved

och blödde inom henne, hade kanhända bidragit att gifva henne denna stolta höghet, denna förnämhet i hufvudets hållning, medan på hennes läppar, då hon af Columbus mottog kartan öfver den nya världen, låg ett leende af vänligt nedlåtande intresse.

»Hvem är hon?» hviskades från alla håll. Öfverste Stjernstam vände sig om och såg på grefvinnan Louise. Men baron Sixten hade gripit henne om handleden. Han hade i första ögonblicket blifvit blek, men när föreställningen var slut, sade han sakta till grefvinnan: »Du skall inte försöka att hindra mig längre, Louise», och hon svarade lika sakta: »Jag har tänkt mycket på den saken, Sixten, och jag har kommit till den slutsatsen, att jag skall veta att finna mig.»

Nu strömmade alla de uppträdande ut bland sällskapet, det blef ett virrvarr af utrop, helsningar och lyckönskningar. Dörrarne slogos upp, kvällens skymning blandade sig med ljusen inifrån, sällskapet började långsamt gå nedåt sjön.

Grefvinnan Louise fick ändtligen fatt på Marianne.

»Hvar har du fröken Wall?» frågade hon.

»Ack, det är så tråkigt, hon har förbehållit sig att få resa hem genast efter föreställningen. Var hon inte ståtlig?»

»Jo, men hvar är hon? Du kan väl förstå, att jag vill träffa henne.»

»Hon är redan der uppe. Men vi kunde be Lundkvist säga åt henne att stanna en stund. Du skall väl med på sjön, moster Louise.»

»Jag tror inte det, jag går hellre dit upp; jag är litet varm.»

»Än morbror Sixten då?»

»Jag skall ta' vara på Louise; spring och roa dig nu, lilla askunge, och tänk inte på oss», en tillåtelse, hvaraf Marianne ögonblickligen begagnade sig.

Medan de öfriga gästerna inskeppade sig i båtarne, gingo de båda syskonen arm i arm uppför sandgången till huset. Nere vid stallbyggnaderna sågo de att kusken just drog ut den lilla gula flätvagnen.

»Låt mig tala vid henne först, Sixten», sade grefvinnan. »Kanske att jag kan öfvertala henne att stanna kvar.» Hon släppte hans arm och gick in. Han tände en cigarr och promenerade långsamt fram och tillbaka på terrassen.

När hon öppnade dörren till matsalen, märkte hon genast Eva, som stod framme vid fönstret och såg ut. Hon hade sin enkla brunrandiga sitsklädning. Hennes hatt och kappa lågo på stolen bredvid henne. Det var något i den ensamma gestalten i det stora tomma rummet, som tilltalade grefvinnan på ett särskildt sätt.

»Kunde ni verkligen tänka på att resa er väg utan att träffa mig?» sade hon vänligt förebrående, i det hon gick fram till Eva.

»Förlåt mig», sade Eva och vände sig om, »jag trodde inte det skulle vara möjligt att få se grefvinnan, men det var inte otacksamhet. Ack nej. Jag skall aldrig glömma hur god ni varit mot mig.»

»Kom in litet i salongen, min snälla fröken Wall», sade grefvinnan, i det hon tog Eva om lifvet och drog henne in. »Hvarför vill ni inte stanna här i afton?»

»Nej, det kan jag inte. Jag kom hit bara för att inte strandsätta fröken Marianne. Jag skall genast fara.

Jag stod just och såg på hur kusken beredde sig att sätta för.»

»Men jag vill veta hvarför ni far. Såg ni mig bland åskådarne?»

»Jag såg ingen människa. Jag tänkte på helt annat.»

»Skall jag behöfva fråga er för tredje gången hvarför ni inte vill stanna», sade grefvinnan mildt.

»Jag skall hädanefter draga mig tillbaka från all ting», sade Eva sakta. »Mitt arbete och min ensamhet skall bli min värld. Jag skall inte mer stjäla vänlighet af någon människa. Jag har tröttnat på den kampen.»

Det låg èn så stor dysterhet i tonen, hvarmed hon sade dessa ord, att grefvinnan ofrivilligt utbrast:

»Ni har aldrig stulit någon vänlighet af mig, Eva. Jag har kännt er historia från första ögonblicket.»

Eva kastade en häpen och förskräckt blick på henne.

»Se inte så ängslig ut, mitt söta barn», sade grefvinnan småleende. »Ni skall inte göra bergen högre, än de behöfva vara. Men jag är nog en dålig tröstarinna. Vill ni stanna härinne några ögonblick, så skall jag försöka, om det inte kan finnas glädje för er också.» Hon tog Eva i famn och kysste henne, derefter gick hon tillbaka in i matsalen. Eva gick fram till det öppna fönstret. Aftonrodnaden sken in röd och klar. Nere från sjön hördes svagt tonerna af musiken. Hon såg hur båtarne långsamt gledo fram på det lugna vattnet. Flaggorna hängde slaka och slappa. Träden utanför fönstret stodo alldeles stilla och orörliga. Alltsammans var nästan domnande fridfullt.

Plötsligt hörde hon steg i rummet utanför. Hon vände sig häftigt om. Baron Sixten var inne i salongen.

Han kom med sin vanliga lätta världsmannahållning fram till henne. Hon kände honom tillräckligt väl för att märka den lilla flämtningen i hans andedrägt, som utvisade att han var upprörd.

Hennes ansigte uttryckte en glad öfverraskning. »Har ni kommit tillbaka?» sade hon, i det hon lade sin hand i hans, »det visste jag inte.»

»Det var ju bara en tidsfråga», sade han småleende, i det han sköt fram en stol till soffan, der han med en böjning på hufvudet bjöd henne att sätta sig, »hur står det till med skolan?»

»Intresserar det er?» frågade hon.

»Nej», sade han, »men ni minns väl, när vi sist träffades. Ni förbjöd mig att tala. Ni ser ju: jag lyder. Jag lyder blindt. Äfven oförnuftiga befallningar lyder jag.»

»Jag vet inte, att jag befallt er någonting.»

»Ni ålade mig tystnad — jag teg — jag tror också att ni ålade mig skilsmässa, och jag reste. Nu är jag återkommen, som ni ser. Om jag skulle säga er, att jag vore förändrad, tänk hvad ni då skulle bli glad. Ni tycker ju annars inte om det nyckfylla, men hos mig skulle ni tycka om det. Ja, jag är mycket nyckfull.»

Baronen höll upp, men han betraktade henne fortfarande med en ihärdighet, som plågade henne. Hans ansigte var föga upplysande, men det fanns något i hans min, som tillkännagaf en slags vild beslutsamhet, en järnhård energi, hvilken liksom förlamade henne. Hon

grep hjälplöst en japanesisk solfjäder, som låg på bordet.

»Bry er inte om solfjädern nu», sade han, »hör på mig i stället. Ni är inte glad öfver hvad jag sagt och det var också osannt, som ni nog förstod. Nej fröken Eva, ibland är jag inte ombytlig. Ibland är en tidsfråga inte farlig för mig.»

»Nej, baron Sixten», sade hon hastigt, »i dag är ni inte lik er.»

»Nej, det är jag inte. Jag är inte obeslutsam och lätthandterlig som förra gången.»

»Har ni varit länge hemma?» frågade hon.

»Ja så, — ni ämnar verkligen börja ett sådant der konventionelt samtal», sade han, och hon kunde icke längre misstaga sig på hans rörelse, den började bli märkbar både i hans drag och i hans röst, »ni har mod till det. Men det har inte jag. Hemma, sade ni — ja, en dag. Om jag inte hade träffat er här, så hade jag rest till er i morgon. Edra förbud förmå inte längre någonting öfver mig», och i det han flyttade sig intill henne, sade han med låg röst: »Ni måste ge mig rättighet att komma».

»Ni vet mina skäl», sade hon.

»Skäl — nej undanflykter», sade han. »Allmänna opinionen, tror ni jag tror på det der? Kanske omsorg till och med om mig, tror ni jag tror på det? Och hvad kan det vara mera — er...»

»Håll», sade hon, »det åtminstone bör ni kunna förstå.»

»Det minst af allt. Nämn henne bara inte. Ni är så ung och så oerfaren. Ni föreställer er allting så

litet. Världen är inte någon liten kammare, der det hörs om man hviskar från den ena väggen till den andra, och hela världen står oss öppen.»

»Envisas inte längre att fortsätta — ni förstår det inte.»

»Det der har blifvit er fixa idé. Ni tror, att man läser er historia i ert ansigte.»

»Kalla det hvad ni vill, jag har mina öfvertygelser.»

»Ja, men inga känslor. Hur ni har behandlat mig! Med hvilket misstroende, alltid i försvarsposition. Har jag förtjänat det? Är det ett brott att älska er, ja, då är jag brottslig. Jag kommer tillbaka, och ni möter mig med er vanliga kyla, er vanliga själfbeherrskning. Jag ber, och ni svarar mig med tomma talesätt. Var god och ett ögonblick tänk på att det också är min lycka, som det är fråga om nu. Var god och föreställ er, att det inte finns något sådant som »världen». Jag åtar mig världen, och ni kan vara säker om, att jag rår med den.»

»Jag tviflar inte på det», sade hon med ett matt leende, »men jag vill inte ställa er i en fiendtlig ställning till världen.»

»Så ädelmodigt det der låter. Kvinnorna, hvem kan förstå dem?» sade han. »Om jag skulle säga er, att jag anser er för den största egoisten af oss två, vore det en stor oartighet, men kanske en stor sanning.»

»Som jag inte förnekar, men tro bara inte att jag är otacksam.»

»Tack så mycket. Det är inte tacksamhet jag begär. Ni vill inte förstå mig, fröken Eva. Det är ingen

välgörenhet jag utöfvar. Men ni kan aldrig betrakta mig annat än som rik och som baron.»

»Och som en vän», sade hon sakta.

»Tack än en gång, men det är olyckligtvis inte heller det jag begär.» Hon gjorde en otålig åtbörd. »Nå väl, jag skall tiga efter det plågar er. Bara en sak, fröken Eva — säg mig om ni älskar mig.»

Han böjde sig fram mot henne. Det förflöt några sekunder under den pinsammaste tystnad och ovisshet. Slutligen sade hon nästan ljudlöst:

»Nej.»

Han steg upp och sade hastigt:

»Farväl då.»

Men han kände en hand på sin arm, och när han vände sig om, såg han hennes ansigte upphettadt vändt emot sig.

»Gå inte än», sade hon. »Var inte så ond när ni går.»

Han såg på ögonblicket, att han hade en fördel, och han slog sig genast ned bredvid henne. Det hördes några aflägsna långdragna toner af en barcarole nerifrån vattnet, en liten vindkåre förde in ångor af jasmin och flägtade på gardinen, eljest var det mycket varmt i rummet.

»Det här påminner mig om Italien», sade han med ett leende. »Nu när jag sitter bredvid er, förstår jag hur man bör resa der. Ah, ni skulle se Nizza i Februari.» Han fortsatte i en sorts resebeskrifning, som på samma gång var en kärleksförklaring, hvarje detalj hade en hemlig mening. Han hade sett det, men färgerna hade varit döda, luften sval, ljuset skumt, nu

förstod han att själfva lifvet saknats kärlekens trolleri. Hon borde se det, hon måste se det en gång i framtiden — rivieran ah! — Det var som om hon svarat ja till hans frieri i stället för nej.

»O Gud, hvarför envisas ni att fortsätta», mumlade hon.

Ty under det han talade med den der låga, mjuka rösten, hvars tonfall hon så väl kände, betogs hon af en plötslig känsla af sällhet. Hon hade ju en gång i sin harm lofvat att gifta sig, att skaffa sig en ställning och ett skydd. Här var det allt sammans. Hon var stolt och icke så litet bitter. Hon skulle få en hög plats i samhället, skulle kunna se ned på hvar och en som förolämpat henne — åh — hon hade en hel mängd sådana minnen från seminarieåren, pilar, som hon förstod sedan sanningen en gång uppenbarats för henne. Hon skulle få ett stöd. Om det i längden icke befanns pålitligt, så hvad mer? — En trygg, pålitlig kärlek var icke för henne. Det var ju lycka nog att få glömma allt det gamla, att kasta lidandet ifrån sig och resa sitt hufvud, att utplåna den der fläcken djupt in i hennes samvete, som brände och sved, att tysta den der rösten, som i nattens mörker fördömde henne. Kunde icke skönhet, höghet och glans döfva och öfverskyla mer än så. Hon slöt ögonen medan de sakta ömma orden ljödo i hennes öron. Se der! hon visste det — hon skulle också förföras af det världsligt lockande. Hon hade det i blodet. Hvad var det värdt att kämpa emot?

Men ju ifrigare han blef, glödande och passioneradt öfvertalande, desto kallare blef hon. En kyla

smög sig öfver henne och glädjen dog bort. Det var farligt för henne att tänka på kärlek. Under det baron Sixten beskref naturens och konstens skönheter i det land, de skulle besöka tillsammans, tyckte hon att hon satt på en kullfallen trädstam i en sval barrdoftande aftonstund och hörde en annan röst som sade: »djupt taget har jag aldrig sett något som tillfredsstält mig». Hon blef nästan harmsen öfver det, men den var der och förtrollningen var bruten.

»Ack, hvad jag är bedröfvad», brast hon ut, då han ett ögonblick tystnade. »Har jag verkligen gifvit er rättighet att fordra någonting af mig?»

»Åh, visst inte», sade han med förändrad ton, i det han steg upp, mycket blek, mycket lugn och med denna förfärliga förbindlighet i tonen och hållningen, som han kunde visa, när han var djupt sårad. »Ni har ju naturligtvis er frihet, ni som andra.»

»Ni skall snart glömma mig», stammade hon fram, »ty ni har bedragit er själf.»

»Kanske ni tillåter mig att bedöma det», sade han. »Men vi skola inte mer tala om det här, som pinar er.»

Hon vände sig plötsligt till honom. Hennes ögon stodo fulla af tårar. »Baron Sixten», sade hon, »förlåt mig. Jag är inte själf så glad. Jag har blifvit skrämd i går afton igen.»

Hans ansigte blef med ens vänligt.

»Gif mig rättighet att ta hand om det», sade han med mycket öm röst.

»Jag kan inte», sade hon, »jag får inte lemna det åt andra längre. Men var inte ond på mig. Jag kan inte bära det. Låt oss inte skiljas med bitterhet —

ack vill ni inte förlåta mig — och — och — vara glad?»

»Ni fordrar mycket», sade han och smålog sorgset.

»Var inte så der förfärlig och förnäm», sade hon och tårarne, som samlats droppade ned på kinden. »Låt mig tänka på er som den bäste — — som jag alltid gjort. Jag . . .»

»Besvära er för all del inte med att tänka på mig. Gör inga reflektioner. Dem gör jag sjelf.»

»Ni är sårad och det är ett godt botemedel», sade hon med mild röst. »Mitt högsta syfte är att bespara er smärta.»

»Och derför för ni knifven med säker hand», sade han bittert.

»Förstår ni inte», utbröt hon lidelsefullt, »att det, att helt och hållet afsäga sig en plats i ett hjärta, som man icke kan ge allt hvad det begär, att det är ett af de största stordåd vi kvinnor kunna göra.»

»Och det ämnar ni praktisera nu», sade han. »Men ni glömmer att ni tar bort en del af hjälteglorian, i detsamma ni berättar det för mig.»

»Jag glömmer det inte», sade hon med en djup rodnad, »men jag är svag — jag har inte kraft att bringa offret fullständigt. Ni har alltid varit så god mot mig.»

»Om jag får be er att inte tänka på det», sade han stolt, »jag tar inte betalt för min godhet. Jag har varit dåraktig — jag väntade inte det här, men jag förstår att ni har ett skäl — jag förstår att . . .»

Men en stolt blick från henne häjdade honom.

»Jag skall aldrig glömma den heder ni gjort mig», sade hon, »ofta i svåra stunder skall jag minnas den och vara tröstad. Men det är inte den rätta känslan som förenar oss, den kan ju hålla ändå — — på annat sätt — för hela lifvet — — — Nu tror jag det kör fram.»

Hon gick sakta före honom ut i matsalen. Han tog tyst kappan från stolen och svepte om henne. De gingo utför trappan tillsammans, och han knäppte fotsacken. I sista ögonblicket fick hon en lust att hålla honom kvar och trösta honom. Men kusken snärtade till med piskan, och det bar af. Sällskapet nalkades långt nere från parken. På Evas kinder brann förödmjukelsens rodnad. »Det var bara den der pisksnärten, som räddade mig», hviskade det i hennes inre, och hon tänkte åter med ett uns medlidande på det der vindsrummet och på den, som icke blifvit räddad af tillfälligheter. Hur nära hade hon icke varit hela tiden att sälja sig för skönhet, rang och rikedom — kanske också för en känsla af tillgifvenhet, som hade tycke af kärlek, medan hon dock visste, att hon hade en annans bild i sitt hjärta.

Svårast af allt var medvetandet om att hafva så illa lönat all deras godhet mot henne. Som en äkta kvinna visste hon, hur lätt det är att utsläcka kärleken i ett hjärta. Tusen medel finnas att förjaga den. Men hon hade icke begagnat dem. Trots sin sträfhet och sin tillbakadragenhet hade hon uppmuntrat, sista gången hade hon till och med lekt. Hon gaf sig helt och hållet skyldig, ja, hon till och med öfverdref i sin sorg öfver hans felslagna förhoppningar. Och grefvinnan

Louise! Hon kände det, som om hon aldrig mer skulle kunna visa sig för dem, så förkrossad var hon.

Men småningom svalkade den friska aftonluften hennes upphettade ansigte. Landskapet var så vackert och fridfullt, och naturens mäktiga inflytande började återställa jämnvigten. Medan hon for tillbaka till sitt tomma, ensliga hem, återtogo de för ögonblicket undanskjutna bekymren sitt välde. Förödmjukad, som hon var, kunde hon betrakta ett annat människolif med mindre fördomsfulla ögon. I känslan af hennes egen felaktighet, hade hennes blick förlorat något af sin kalla skärpa, hennes djupt rotade motvilja hade lemnat rum för en önskan att döma mildt — att försona.

Men var det blott på ett håll, hon hade något att försona? Medan hon for hem i den stilla kvällsskymningen på den jämna, hvita landsvägen, greps hennes själ af en annan stor ånger. Huru lågt hade hon ej tänkt om den hon älskade! Honom hade hon ej tilltrott kärlek nog, att med henne bära hennes lifs skam, och nyss hade dock en annan man, hvars skaplynne och samhällsställning för honom bort göra det mycket svårare, en man som visste allt, bedt henne att bli hans hustru.

Hastigt blixtrade det till vid horisonten en — så kort derpå en till — och derpå oupphörligt täta, starka kornblixtrar, som flammade upp öfver hela himmelen och liksom öppnade en utsigt af bländande ljus. Inför detta högtidliga skådespel, som visade sig för henne midt i den djupaste ensligheten, började hennes sorger förefalla henne så små, hennes stolthet så lumpen. Ack, hvad betydde på det hela högt eller lågt, ära eller

smälek inför dessa mäktiga ljusfloder, inför denna tystnad, tillsammans med sitt eget hjärta.

När Eva körde upp på planen framför skolhuset, satt Johanna på gungbrädet och stickade.

»Skall inte fröken sätta sig här ett litet tag?» sade gumman, då hon såg att Eva ämnade gå direkt in. Eva lydde henne och slog sig ned på gungbrädet, men hon visade ingen lust att prata.

Luften var ljum, ehuru det var ganska sent. Hängbjörkarne tecknade sig lätta och fina mot den ljusa himmelen. Det var som om högsommarnattens halfdager bredt ett flor öfver föremålen. En och annan blixt glimmade till för ett ögonblick borta vid skogsbrynet, men de kommo alltmera sällan. Det låg en intensiv tystnad öfver alltsammans.

Johanna, som egentligen ansåg sin kristliga värdighet fordra, att hon behandlade ståten vid Åkersholm med en viss öfverlägsen likgiltighet, var dock så bekajad af nyfikenhet, att hon gaf Eva åtskilliga små anledningar att yttra sig.

Men Eva satt och teg.

»Har fröken inte haft roligt borta?» sade slutligen Johanna rent ut.

»Jag?» sade Eva liksom uppvaknande. Och i detsamma kom det för henne, att det icke är bara tankar utan handlingar, som lifvet kräfver.

»Åh, Johanna», sade hon, »hvad det är mycket, som är tungt att bära.»

Men nu var Johanna genast i sitt element.

»Jag skall lära fröken ett godt knep», sade hon. »Om man har en säck att bära opp för en backe, så

går det inte an att sätta näsan i vädret. Man får lof te kröka ryggen en smula, om man skall kunna kralla sig upp. Det är just konsten det.»

»Desto värre är det», sade Eva sakta.

»Ja, ja, det kostar allt på ryggbastet, det är säkert det. Men lättar gör det i alla fall. Och så kan det hända, att när man har knallat på en tid, så faller tyngden af, utan att man begriper hur det gick till. Det har händt förr, och det kan hända än. Det kan lätta på, antingen invärtes eller utvärtes, det är visst och sannt det.»

»Du har dina tankar, du», sade Eva och smålog.

»Ja, en grundar väl på ett och annat. En har väl inte fått förnuftet för inte heller», sade Johanna, i det hon satte fast nystanet vid strumpan och reste sig upp. »En har väl fått tankar i skallmejan, fast en bara är simpelt folk.» När Eva icke svarade fortsatte hon: »och en kunde väl vara värd att höra ett enda ord om ståten der borta, när en har haft sin egen fröken med.»

»Det var inte mycket att säga om», sade Eva.

»Men di klappa väl teminstingen åt fröken?»

»Såå, du har reda på, att man brukar klappa.»

»Ja, det for några teaterpjeser förbi här för några år se'n, och di höll ett fasligt lefverne borta på gästgifvaregåln, hörde jag dåm sa'. Och fröken var väl vackrast af dåm allihop, i kväll, kan jag tro.»

»Hör du, Johanna», sade Eva, »är det på det der sättet, man lär folk att inte bli högfärdiga?»

Gumman blef litet generad.

»Det vet jag visst», sade hon, »människan är väl, som vår Herre har skapat henne, kan jag tro. Sätter

man näsan i vädret för *det*, då är man bra enfaldig. Åh nej, djupare sitter allt högfärden än så. Men jag ser nog, att det inte är värdt att få något ur fröken i kväll, så jag får väl ge mig till tåls.»

»Ja, det får du allt», sade Eva och gick förut in. »God natt med dig.»

Hon satt ännu länge vid fönstret. Feststämningen dog småningom bort, och hvadagligheten kom tillbaka. Der var backen, uthusen, landsvägen utanför, och här inne folkskolelärarinnan, alldeles som förut, bara mera orubbligt enahanda. Och så der borta i fattigstugan detta förfärliga. Var det att gråta eller skratta åt? Hon, nyss vid randen af rikedom och anseende, och så der borta i fattigstugan — — Ja, striden var icke utkämpad, segern var icke vunnen, stoltheten reste sig på nytt, mäktigare än någonsin.

»Att kröka rygg —»

Nej, nej — hon ville icke — hon ville gå upprätt och rak. Hon behöfde icke böja sig, för det hon icke förskyllat.

Men hvarför kom det då, i nattens stillhet, sedan hon lagt sig? Hvarför väckte det henne — hvarför kunde hon inte sofva?

Hvad hade hon att göra med det motbjudande, det vidriga? Nej, nej — hon ville icke. Nu är det beslutadt — hon skulle sofva.

Men så var det der igen, naket och allvarsamt, det der pockande, fordrande krafvet, som hon icke kunde undkomma.

Och så skred natten fram, och solen rann upp glödande röd bakom berget i öster. Och Eva hade

ändtligen fattat ett beslut. Hård, trotsig, stolt kanske mer än förr hade hon sagt till sig själf: jag skall göra det — ja — jag skall göra det. Jag skall gå under, men jag skall göra det.

Hon åkte med mjölkbudet från Vikhyttan och stod redan klockan half åtta i prostens rum.

»Nå», det var bra att ni kom, fröken Eva», sade han och reste sig från skrifbordet, »jag sitter just och skrifver till er.»

»Gör ni? Ja, jag kommer nu ändtligen.»

Hon stod bredvid bordet, blek och rak och talade utan att se på honom.

»Har det aldrig fallit er in, fröken Wall, att man kan dröja så länge, att man kommer för sent?» sade han.

Hon ryckte till litet. Något i hans röst skrämde henne.

»Hvad menar ni?» sade hon.

»Jag menar, att det inte är så mycket med människan äfven den allra bästa, att det är skäl att hålla på den der stoltheten så ofantligt strängt. Ju förr hammaren faller, som krossar den, desto bättre.»

»Hvarför har ni inte låtit den falla då?» Hvad hon våndades, när hon sade dessa trotsiga ord. »Ni prester ha ju den, ni.»

Han såg på henne mycket mildt, men med ett bekymmer i blicken.

»Vi äro stora frihetshjältar, vi människor», sade han med ett grand ironi. »Allting som skall utvecklas sannt hos oss måste komma inifrån. Mot det som vill tränga sig på oss utifrån, vända vi genast hornen till.»

»Det är någonting ni vill säga mig», sade hon. »Hvad är det?»

»Er mor är mycket sjuk», sade han.

Hon rodnade häftigt. Er mor! — Det var första gången hon hörde det.

»Jag tror knappt hon kommer sig», tillade prosten.

Det lyste till i Evas ögon.

»Hon tog allt knäcken den der natten på landsvägen», sade han långsamt.

Eva vände sig emot honom.

»Hvarför säger ni att det var då? sade hon. »Det är ju nästan som om jag rådde för det.»

»Nej, *det* rådde ni inte för», sade han, »men för öfrigt finns det afgrunder i människohjärtat, som det inte är godt att nå.»

Hon ryste. »Ja, det är sannt», sade hon. »De som från barndomen lefva i sina trygga, lugna hem, de veta det kanske inte, men jag vet det. Jag är förlorad — ja, det är jag. Jag har stått emot så länge, fastän det ropat till mig dag och natt. Vill ni följa mig nu, så gå vi?»

De gingo tysta bredvid hvarandra upp för backen till fattigstugan. Vid ingången hejdade Eva honom genom att lägga sin hand på hans arm. »Vet ni hvad ni skulle ha sagt till mig nyss», sade hon med sönderslitén röst, medan hennes knän darrade, så att hon knappt kunde stå upprätt, »ni skulle ha sagt mig, att jag inte vanslägtats — jag är tusen gånger sämre än hon deruppe. Min tanke nyss — min känsla af lättnad var ju ett halft mord.»

Prosten suckade. »Åh nej, stackars barn, det skulle

jag visst inte ha sagt», sade han. »Det är så mycket, som är mänskligt och naturligt, som man gör mycket väsen af. Vi skola vara enkla, fröken Eva, så går allting mycket bättre.»

Han såg ledsen ut och bara den lilla hjälpen att se en annans bekymmer, gjorde att Evas sinne veknade.

»Förlåt mig allting», sade hon. »Jag rår inte för hur jag är nu.»

»Nej, jag förstår det», sade han.

»Hvad skall Gud tänka om mig?» sade hon mycket sakta.

»Fråga honom själf. Var inte rädd. Gud är mänskligare än människor», sade han.

De gingo upp för den smala trappan. »Stanna här på vinden ett ögonblick», sade prosten. »Jag skall skicka bort jungfru Mari Sofi.»

Eva blef lemnad ensam i mörkret. Efter en stund öppnades dörren, och en liten kvinna med en svart stoppad sidenmössa på hufvudet kom ut. Prosten stod innanför. Han talade nu alldeles som vanligt, hurtigt och uppfriskande. »Ni kan stanna der hemma till dess jag kommer, jungfru Mari Sofi», sade han. »Hör efter om de inte ha något varmt kaffe på spiseln. Det brukar just inte fattas», tillade han med ett leende. »Se här har ni fröken Wall. Hon kommer att dela rum med er de närmaste dagarne.»

»Jag känner nog igen fröken», sade den lilla gumman, i det hon gick utför trappan. »Vi skola nog komma om sams.»

»Det är så förfärligt», hviskade Eva.

»Ja, på afstånd», sade prosten. »Allting blir lättare, när man verkligen griper sig an med det.»

Eva inträdde efter honom i ett temligen stort, utomordentligt snyggt rum. I en säng längst framme vid fönstret låg den sjuka. Hon sof. Förutom de röda fläckarne på kinderna, var hon mycket blek. Hennes mörka hår låg hoptofvadt och krusigt på det hvita örongottet, hvaremot de stränga dragen af hennes profil aftecknade sig. Andedrägten gick kort och plågad, bröstet häfde sig, febern brann på hennes halföppna, torra läppar, men öfver det härjade ansigtet hade sjukdomen bredt sin adlande prägel af lidande och smärta.

Eva stod tyst och såg på henne.

»Så fin och hvit hon ligger», sade hon.

»Ja, det har Mina styrt om», sade prosten.

»Alla andra — men inte jag.»

»Det blir er tur nu.»

Hon såg upp i hans ansigte med ett ångestfullt uttryck. »Jag svepte inte ens om henne kappan», sade hon med darrande läppar.

I detsamma öppnade den sjuka ögonen, stora gråbruna ögon lika Evas egna, nu strålande af feber och yrsel. Hon tycktes icke känna dem.

»O Gud», sade Eva och föll ned vid bädden, »jag lät henne inte ligga i min säng, och jag svepte inte om henne kappan.»

Men nu reste sig den sjuka upp. Hennes ögon flammade. »Haf bort henne», ropade hon hest. »Hvarför kommer hon nu hit? Är det för att se mig i dödens elände. Jag vill vara ensam, jag behöfver ingen.»

»O, prosten — nu börjar hammaren att gå», sade Eva dystert.

Men prosten hade lemnat rummet, och den sjuka föll utmattad tillbaka i bädden.

De talade icke. Eva egnade henne natt och dag sina omsorger, och hon tog emot dem utan ett ord, men hvart Eva gick i rummet följde henne de stora, mörka, ängsliga, misstänksamma ögonen. Det gick slutligen så långt, att Eva längtade efter ett vänligt ord från dessa läppar, som voro så envist slutna. Ibland under yrseln kom der strömmar af osammanhängande tal, fantasier, som kom flickan på den låga pallen vid sängen att rysa, men så snart medvetandet återvände, var det åter sammma tystnad.

En afton, då Eva uttröttad af vaka och själskamp gifvit vika för svagheten och brustit i en häftig gråt, kände hon plötsligt den sjukas hand famla i sitt hår.

»Var inte ledsen», sade hon svagt.

»Tala till mig», snyftade Eva fram, »jag står inte ut eljest.»

»Ser du», sade kvinnan, som talade med stor svårighet, »man får lof att döda någonting inom sig, derför dricker man.» Hon teg en stund. »Ja — man får lof att döda någonting — derför —»

»Ack, rättfärdiga er inte inför mig», sade Eva, »jag dömer inte längre — ack nej.»

»Steg för steg — småningom — utför —» mumlade hon.

»Du har så tråkigt nu och svårt», sade Eva vän-

ligt för att afbryta hennes tankegång. »Om jag kunde göra något för din glädje.»

Men nu vände hon sina skarpa ögon mot Eva.

»Har jag tråkigt?» sade hon nästan strängt. »Nej, roligt har jag och godt. Aldrig förr har jag haft så roligt och godt.»

»Aldrig — ack, stackare du.»

»Jo, en gång — — när jag var ung.»

»Berätta det, om du orkar.»

»Det är ingenting att berätta — — det tog snart slut och då var det slut med mig också — jag frågade inte efter — — Jag var vild och styfsinnt — —»

Eva betraktade henne nästan med ömhet. Jo, styfsinnet — det kände hon till.

»Ser du, Eva» — hviskade den sjuka — »kärleken den — trycker ner — — och den — lyfter opp.»

Hon förmådde ej mer.

Morgonen derpå, när hon blifvit kammad och tvättad, låg hon och strök med handen på de fina, hvita lakanen.

»Det är dumt — det är oförskämdt», sade hon, »men det är nästan som om döden toge bort skilnaden.»

»Vill du inte lefva — om — jag har ju ett hem.»

»Åh nej», sade hon med en matt suck — »nej, det är inte värdt — lifvet kan inte — — men kanske — — döden — —»

Vissa stunder kom der en hisnande dödsfasa — minnen och föreställningar, kval och vånda.

Prosten ville förmå Eva att taga sig en natts hvila i prestgården, men hon stod icke att öfvertala.

På femte dagen var det en lugn stund. Aftonsolen sken in i rummet, hvars fönster stod på glänt. Jungfru Mari Sofi hade nyss slutat en af sina oändliga historier om hvad grefvinnan sade, när hon låg i nervfeber, och hade lemnat dem för att göra ett besök i klockaregården.

»Hon pratar», sade den sjuka och log matt.

Denna reflektion väckte genast en tanke på tillfrisknande hos Eva. Skulle hon kunna bära det? Ja, hon kunde. Den yttre världen hade krympt ihop för henne under dessa dagar af flämtande kamp med döden.

»Du blir kanske bättre», sade hon mildt.

»Nej, jag blir inte — men», hon reste sig på armbågen och såg sig ängsligt om i rummet. När hon fann, att de voro allena, hviskade hon: »Säg det bara en gång, medan ingen hör det.»

»Mamma», sade Eva, »mamma».

Kvinnan slöt ögonen.

»Hå hå, ja ja — det är tungt att dö», mumlade hon.

Natten skred fram. Jungfru Mari Sofi sof, och Eva satt som vanligt vid bädden. Den sjuka började att andas afbrutet och långsamt. Eva blef förskräckt och lade sin hand på hennes. Den kändes kall och fuktig. Hennes ögon stodo vidöppna.

»Kom hit», hviskade hon, »kom nära».

Eva lade sitt hufvud intill hennes på kudden.

»Presten säger», stönade hon fram, »att om också en kvinna — kan glömma sitt barn —»

»Ja — ja —» sade Eva.

»Men det kan hon inte — eller hur?»

Hon talade häftigt och tydligt och såg ängsligt frågande i Evas ansigte.

»Nej, nej, det kan hon inte.»

Hon tycktes anstränga sig för att fatta.

»Jag kunde aldrig glömma — —»

»Ack nej — jag vet — älskade mamma.»

Hon log — »En gång till», sade hon.

»Älskade mamma.»

»Derför skall heller inte — du förstår — Gud —»

»Ja — jag förstår — mamma.»

Kvinnan reste litet på hufvudet och betraktade Eva med en skarp blick.

»Tror du att det är sannt», hviskade hon.

»Ja, det är sannt», sade Eva med öfvertygelse.

Den sjukas blick veknade småningom och hennes hufvud föll ned på kudden igen.

Morgonen derpå var hon död.

»Vet fröken Eva», sade prosten, i det han steg upp från frukostbordet, »det här går verkligen inte an. Ni går här och tynar bort dag efter dag. Tycker ni, man kan börja sitt skolarbete med så klena krafter. Det blir jag inte nöjd med, skall jag säga er.»

»Jag blir nog starkare, bara mitt arbete börjar», sade Eva småleende.

»Det vore en alldeles ny erfarenhet. Nej, fröken Eva, jag menar allvarsamt jag. Ni har ännu nog lång tid kvar af ferierna för att hinna sköta om er helsa litet. Dessutom kunna vi ta en vikarie första veckorna.

Mina och jag gjorde just i går afton upp en plan för er.»

»Ni äro alla så snälla mot mig.»

»Hör nu på», fortsatte han, i det han gick ut i tamburen och började sätta på sig ytterrocken, »när jag kommer till Norrköping på alliansmötet, så kvistar jag öfver till Söderköping ett ryck och skaffar er en god inackordering; jag har många gamla bekanta der se'n min barndom, jag är ju född der, skall ni veta. Och sedan reser ni på en tre, fyra veckor och badar och byter om luft och omgifning.»

»Omgifningen är den bästa jag kan önska mig», sade Eva.

»Låt nu gubben styra», sade prostinnan, som just kom ut för att se honom resa och tvinga honom att taga resfilten med, »du behöfver nödvändigt friska upp dig litet.»

Nu hördes ett förfärligt rammel i trappan. Det var flickorna, som hals öfver hufvud kommo nedstörtande för att hängande bakpå åka med utför alléen. Det viftades som vanligt från verandan, ända till dess vagnen försvann bakom sockenmagasinet.

»Men tant», sade Eva, »hur skall det gå för sig? Inte har jag råd till någon badresa, och inte har jag lust att se nya människor heller.»

»Det är just det du skall få genom att komma ut litet. Lita du på Vilhelm, han ställer det nog så billigt, att du har råd med det. Han är en mästare i det fallet.»

När prosten efter tre dagar återkom, var allting ordnadt på bästa sätt.

»Ni kan aldrig tro hvad jag varit frestad under

den här resan», sade han skrattande, »jag upptäckte riktigt jesuitiska anlag hos mig, som jag inte haft någon aning om förut. Och det är er skull, fröken Eva.»

»Är det min skull? Det var hemskt.»

»Ja, är det inte? Jag ville ha haft er inackorderad hos en fru Granfeldt, som jag träffade på. Jag hade matdagar hos henne, när hon var nygift, och jag var en liten parvel, som inte just blef fet af hvad far och mor kunde bestå.» Prosten darrade litet på rösten. »Hon blef så glad att se mig igen, så att hon tog mig i famn på ögonblicket.»

»Henne skulle jag vilja bo hos», sade Eva.

»Ja, se Vilhelm, han har då vänner hvart han kommer», sade prostinnan.

»Nå, kan jag inte få bo hos henne?»

»Nej, det var så många hinder. Hon väntade hem sin dotter med hennes barn, och hon väntade hem sin son, och hennes jungfru var sjuk, och fröken, som hyrde vindsrummet, var icke alldeles bestämd att resa på sin vanliga sommartur — — och sist och vigtigast — jag ville inte vara någon ränksmidare — —»

»Ni ville inte föra in mig hos henne utan att yppa ....» sade Eva kallt.

»Nu slog ni alldeles hufvudet på spiken», sade han, men han såg så klippsk och godmodig ut, att Eva icke kunde bli ond och ej visste hvad hon skulle tro.

»Summan af alltsammans är emellertid den, att ni får bo hos en fru, som heter Nyström, och som har ett ganska trefligt rum med utsigt till kanalen.»

»Hvad bryr jag mig om kanalen», sade Eva, »jag

längtar till den der famnen, som är så färdig att öppnas.»

»Ni kan väl möjligen träffa den också. Jag talade om er med henne — hvem vet?»

Alla fruntimren följde Eva till stationen, åkande i den nya gulmålade vursten. De hade många föreskrifter att ge henne hvar och en. Småflickorna hade hvar sin påse med pepparkakor, som tant skulle ha till reskost, men de glömde i afskedets villervalla att lemna dem; de stodo på perrongen och viftade med dem med snopna och bedröfvade anleten, när tåget for. Det var bara prosten, som haft sitt vanliga lugn i behåll, när hon tog afsked på verandan. »I fall det nu skulle bli tillfälle för er att kämpa för er framtid och er lycka», hade han sagt, »så gör det som en modig flicka, och låt er inte öfverrumplas af några sentimentala skrupler, som ni gjort en gång förut, som en riktig toka.» »Hvad kunde han mena med det», tänkte Eva, der hon satt instufvad mellan korgar och askar, bondgummor, barn och matknyten i den heta tredje klassens kupén, »hvad kunde han mena? Han kan väl aldrig tro, att jag skulle knyta ens några vanliga bekantskaper på den här korta tiden. Kan han tro att jag skulle få någon friare? Fy då — då känner han mig inte. Jag tänker inte bli bekant med någon människa mer än min värdinna.» Och så rullade tåget söder ut, medan solen stekte och brände, och rök och dam fyllde den kvafva luften i kupén.

På eftermiddagen fick Eva utbyta tågets obehag mot ångbåtens behag. Klockan sex sköt den sakta fram genom kanalen och lade till vid bryggan till den lilla staden, hvilken låg så täck i aftonsolen, tyst som om den slumrat in vid bergets fot.

Allting såg så vänligt och stilla ut. De små enkla trähusen voro omgifna af gröna planteringar. Grupper af människor syntes här och der utmed kanalbanken, men ångbåtens ankomst väckte ingen uppmärksamhet. Det smög sig en behaglig känsla af lugn och välbefinnande öfver Eva. Det var roligt att vara i en stad efter en nära tvåårig vistelse på landet. Hon hade icke undgått det uppfriskande inflytande, som omväxling medför åt ett ungt sinne, och när hon stod der på däcket, var hon nästan förvånad öfver att känna sig så lifligt intresserad af allting, att erfara en så underlig lefnadslust genom hela sin varelse. Pojkarne, som togo mot repen från ångbåten, gummorna med pepparkakor, de få väntande på kajen — — hafsluften som kom dragande från viken, solskenet — — husen — — det nya — det nya — o, det var härligt.

Hon såg två damer, hvilka ifrigt betraktade henne, och som tycktes rådslå. Den ena var troligen fru Nyström, som af prosten blifvit underrättad om dagen för Evas ankomst. Så snart landgången blifvit utlagd, kommo de också mycket riktigt upp på däck. De förfrågade sig hos Eva. — »Så-å — det var verkligen fröken Wall, de hade anat det — prostens beskrifning —» och så smålogo de emot hvarandra på ett för Eva särdeles smickrande sätt.

»Men nu var saken den att jag — —»

(Hvarvid den andra med en liten gest presenterade »Fru Nyström», och Eva neg —) »att jag fått hyra ut båda rummen till en badgäst, och som jag hörde att fröken önskade bara ett....»

»Och att jag (hvarvid den första med en liten gest presenterade »Fru Granfeldt», och Eva neg) deremot alldeles af en eller rättare flera sammanfallande händelser....»

»Ja, det kan man säga» — inföll här ifrigt fru Nyström, »att det var just som beställdt för att hon skulle hjälpa mig. Man måste vara om sig en smula — två rum — ni förstår — det är dubbelt upp mot ett....»

Fru Granfeldt, som tycktes vara litet generad af den andras ordflöde, passade på och yttrade: »Min dotter skulle komma med sina båda flickor, men nu ha de fått skarlakansfeber...» Eva fick en beklagande min, men fru Nyström skyndade sig att infalla: »lindrigt — mycket mycket lindrigt», hvarvid Eva ljusnade upp. »Och min jungfru som var sjuk, när prosten var här, har nu blifvit ersatt af en flicka från landet.» Hvarvid fru Nyström passade på och inföll, »beskedlig och rask flicka....»

»Och min hyresgäst», fortsatte fru Granfeldt med ett menande leende, »har gifvit sig af på sin vanliga sommarresa...» hvarvid fru Nyström häftigt inföll... »hvilket hon borde gjort för en månad sedan....»

»Och som jag således har ett rum», fortsatte fru Granfeldt, utan att låtsa märka afbrottet, »så kunde ni få utbyta det, som ni hyrt hos fru Nyström mot mitt. Fru Nyström kom till mig i går afton och var mycket rådvill....»

»Ja —» inföll fru Nyström, »jag vill naturligtvis inte göra någon kristen själ något orätt — men — två rum mot ett — ni förstår.»

»Jag är så tacksam att få komma till fru Granfeldt», afbröt Eva, som inom sig tänkte att det var ett härligt utbyte, »det var ju också från början prostens mening.»

»Nå, då är saken klappad och klar», sade fru Nyström, »då kilar jag hem med detsamma. Jag ville visst inte försumma att vara nere vid båten — jag vill att allting skall vara redigt och ordentligt — fast ni förstår att två rum mot ett — men för närvarande har jag litet brådtom», och så skyndade hon efter åtskilliga nigningar sina färde.

»Om ni nu bara ger min flicka här besked om hvar er koffert står, så skaffar hon bärare», sade fru Granfeldt, »vi kunna mycket väl ge oss af i förväg.»

Eva plockade ihop sina småsaker, visade flickan reskofferten och filtremmen, och derefter gingo de båda fruntimren i land.

»Välkommen hit», sade fru Granfeldt och räckte vänligt Eva handen, »nu tror jag, vi lugnt kunna gå hemåt.»

De gingo ett par gator, som voro tysta och folktomma. Framme vid badhusparken spelades det croquet, och ljusa sommardrägter togo sig bra ut i det gröna staffaget. Der syntes studentmössor och hvita halmhattar mellan träden. Vid sjelfva badhusgården promenerades det par force för eftermiddagsbadet. Så kommo de åter in på ett par stilla gator, och så voro de framme.

Det var en gård med syrenhäckar omkring, ett par lönnar och en berså i ena hörnet. Utanför huset på den finkrattade sandplanen stodo gula trädgårdsstolar, spjälbord och små pallar. Ett rutstaket afskilde trädgården, men grindarne stodo öppna, och man såg rabatter af hvita liljor, alléer af stockrosor och här och der en remontantros, som ännu blommade. Der stodo långa gröna gungbräden längs efter häcken, och vid kanten af den breda af lindar öfverskuggade sandgången funnos äfven sittplatser. Vid uthusbyggnaderna, hvilka i en lång räcka på höger hand sträckte sig på ena sidan om trädgården, var en hög ställning för en ringklocka, hvars rep var lindadt om en grof pinne fastsatt vid väggen. Det hela gaf ett obeskrifligt intryck af stilla hemtrefnad.

»Hvad jag är lycklig att vara här», utbrast Eva. »Jag tror jag får nytt lif genom den här resan. Jag inser nu, hur rätt prosten hade. Jag behöfde verkligen komma ut.»

»Ni har sorg», sade fru Granfeldt med en blick på Evas drägt.

»Ja», sade Eva sakta, men hon gaf ingen vidare upplysning.

»Stackars fröken. Jag tror nästan att det var bättre att jag fick taga hand om er. Fru Nyström är litet — litet —»

Hon stannade småleende.

»Jag tror vi kunna påstå att hon är mycket — mycket...» sade Eva skrattande.

»För öfrigt mycket aktningsvärd», tillade fru Granfeldt. »Men efter det från början var prostens me-

ning, att ni skulle komma hit, så är det ju bra att det blef så. Om ni nu kan vara nöjd med som jag har det. Flickan är från landet och känner föga till stadsseder, men hon är villig och snäll. Min förra jungfru fick resa hem till sin mor öfver sommaren.»

»Ack, nog är det bra för min del», sade Eva.

»Prosten berömde fröken mycket», sade fru Granfeldt, »och det gjorde att jag inte besinnade mig länge på förslaget. Skulle man tro honom, så vore ni något förmer än vanliga dödliga», tillade hon leende.

»De ha varit så goda mot mig, både han och hans fru», sade Eva. »Är det här huset fru Granfeldts eget?»

»Ja, det är det. Här går jag och pysslar med mina blommor hela sommaren. Men kom in nu, så får ni litet kaffe.»

När Eva genom den oljemålade förstugan kommit in i salen, ett stort rum, litet lågt i taket, med hemväfda gångmattor och lackvioler, calseolarier och fuchsier i fönstren, med dukadt kaffebord framför soffan och utsigt öfver en liten öppen plan, hade hon svårt för att icke ännu en gång uttrycka sin glädje öfver att vara der. Och sedan kaffet var drucket, och kofferten kommen, och fru Granfeldt fört henne upp på vindsrummet, der hon skulle bo, var det fortfarande med samma känsla af hemtrefnad hon packade upp sina saker och ordnade dem i den kupiga byrån mellan fönstren.

När hon senare på kvällen med uppskörtad klädning hjälpte till att vattna blommorna, och röd, varm och vacker sprang till brunnen i hörnet af trädgården och hinkade upp vatten, då vardt fru Granfeldt så förtjust, att hon genast proponerade tantskap, och när hon

tittade in i Evas rum, sedan de skilts åt efter maten, klappade hon Eva på kinden och trodde att prosten icke sagt för mycket.

Eva låg länge vaken och betraktade den smalrandiga rullgardinen med en känsla af lycka och frihet. Hon kunde icke förklara det för sig själf, men nu föreföll det henne besynnerligt, att hon kunnat finna sig så väl ensam der borta i skogen. Hon hade ju endast kommit till en liten obetydlig stad, men lifskraften började att röra sig inom henne, ungdomens kraf på frihet och glädje. Hon ville icke tillstå, att i djupet af hennes inre hade hon blifvit kvitt den känsla af skräck och fasa, som så länge jagat hennes inbillning natt och dag. Dagarne vid dödsbädden, den vänlighet hon fått visa, ja den vänlighet hon verkligen känt, hade lugnat hennes samvete, och nu var ju ändå lifvet der, det fulla, unga, rika lifvet. Ja, hon ville kämpa för sin framtid, för att bli stark och glad, nu sedan bördan åtminstone till hälften var aflyftad. För sin framtid och sin lycka — —? Hvad hade prosten menat?

Rummet låg åt öster och solstrålarne började tidigt hoppa på gardinen, brutna af skuggan från röken i en skorsten midt emot. Eva steg upp, klädde sig hastigt och gick ned. I förstugan stod jungfrun och borstade en klädning. Dörrarne utåt voro öppna, sommarluften strömmade in. Eva tog sin hatt, sedan hon fått besked om att frukosten åts klockan nio. Hon gjorde först ett slag i trädgården. Blommorna sågo krya och nymorgnade ut efter vattningen, de mörka, fuktiga häckarne kring dem hade ännu icke torkat, bladen voro fulla af dagg, det doftade starkt af reseda. Det var så

tyst och lugnt. En liten sädesärla trippade med vippande stjärt på den finkrattade sanden. Mellan uthuslängan och trädgården var en lång gång, der kärran med vatt-tunnan stod med nedfällda skaklar, och der några trädgårdsredskap stodo lutade mot staketet. Solen hade icke nått dit, der var en viss fuktig sommarkyla, som kändes så egendomlig, medan allt annat badade i solgasset. Längst ned fanns i det röda planket en bakport tilläst med en hake. Eva öppnade den och gick ut. Springan var så bred, att hon kunde häkta på den utifrån med tillhjälp af sin parasollkrycka. Så skönt alltsammans var, så fritt, nytt och underligt. Hon gick alla möjliga små bakgator, såg in på gårdarne och i fönstren, der gardinerna här och der drogos upp, mötte landtfolk, som förde in produkter att försäljas, och tänkte på hur härligt det ändå var att lefva.

Reaktionen efter en pina, som hon icke fullt förstått medan den varade, hade inträdt. Hon kände sig spänstig, ung och modig, beredd att möta de duster lifvet kunde bjuda henne, nu sedan det förskräckligaste ändå i viss mening var förbi. Hur hög och ren luften var, hur stärkande den drog in från hafsviken, hur unket det förut varit omkring henne med den der misstron till henne själf. Att hon kunnat lefva med det så länge!

På återvägen var det redan litet lifligare. På torget stodo några lass med kött och trädgårdsprodukter. Hon köpte ett mått bär och skänkte åt en liten pojke, som stod och betraktade härligheten med lystna blickar. Det var så trefligt att handla, att se stadslif igen, och att göra någon glad.

Åh, om hon träffade honom någon gång mer i lifvet — och hvarför inte —? Allt kan ju hända — när hela världen är full af sommar, när förhoppningar vagga på hvarje gren, hvarför skulle inte det kunna hända? — om, ja, då skulle hon inte längre vara så skuggrädd, då skulle hon förtro honom allt.

Så kom hon tillbaka, frisk och blomstrande som morgonen, glad och modig som dagen.

»Har du varit ute ensam så här tidigt», sade fru Granfeldt, »jag vet inte riktigt om det går an. Du mötte väl ingen af badsällskapet?»

»Banna mig nu inte, tant», sade Eva. »Jag har inte varit ute för det ringaste äfventyrligt, och jag tror att jag aldrig i mitt lif varit så glad.»

»Kära barn», fru Granfeldt kunde icke undertrycka ett leende, »hvad är du glad öfver då?»

»Öfver att vara här, öfver allting — öfver det här kaffebordet, som hälsade på mig bara jag kom inom porten.»

»Ja, jag tyckte vi kunde dricka härute. Det artar sig till en varm dag.»

»Hvad skola vi göra se'n då, tant?»

»Jag skall väl följa dig till badläkaren.»

»Ack nej, jag är inte det ringaste sjuk. Jag behöfver inte tala vid någon doktor.»

»Men du får lof att skrifva in dig i societeten, det är alldeles nödvändigt.»

»Kan jag inte slippa det?»

»Nej, hvarför skulle du slippa det? Det är ju för att komma ut litet, som du kommit hit. Att sitta dag

ut och dag in med en gammal gumma, det är minsann inte mycket uppfriskande.»

»Ser inte tant så uppfriskad jag är bara af första dagen», sade Eva muntert.

Emellertid blef det både besök hos doktorn och inskrifning i matrikeln. Redan samma eftermiddag var ett kafferep i brunnsparken, och fru Granfeldt befanns hågad att själf deltaga i det. Eva fann att hennes värdinna var en helt annan människa i sällskap, än hon var inom sina egna murar. Hon uppträdde med en viss förnäm värdighet, hennes sällskap eftersöktes och alla visade henne en stor uppmärksamhet. Hon tog självmant första platsen, lät bjuda sig först utan invändningar såsom helt naturligt och i sin ordning, och genom henne blef Eva snart presenterad för gräddan i societeten.

»Åh tant», sade Eva, då de voro hemma igen, »det var då för innerligt väl, att du inte uppträdde så der storståtligt inför mig, när jag kom. Då hade jag blifvit afskrämd med ens, och då hade jag gått miste om den gladaste morgon jag haft.»

»Och om du hade varit så rak och reserverad, som du varit i eftermiddag», sade fru Granfeldt skrattande, i det hon tog af sig spetsmössan och hängde den öfver näsan på Afrodite, som stod på pelaren i hörnet, »då hade vi inte sprungit om hvarandra med våra vattenkannor första kvällen.»

»Nå, hur är det nu då? Spela vi komedi för sällskapet eller för hvarandra?» sade Eva.

»Ingendera delen», sade fru Granfeldt och vek ihop sin spetskrage. »Man skall bara inte låta en likgiltig

och ointresserad sällskapskrets se i ens kort. Hvad behöfver jag visa mer än utansidan för alla de der främmande människorna? Jag var riktigt glad åt din hållning, Eva. Vi två komma nog öfver ens. Hjärtat — ja det behålla vi för våra närmaste.»

»Närmaste — den som har några —», sade Eva med en suck.»

Det såg ut, som om fru Granfeldt varit på vippen att säga någonting, men hon hejdade sig och gick in i sängkammaren med sina saker.

Eva stod kvar bakom blommorna och såg ut öfver planen utanför. Det der ordet hade framkallat en ödslighetskänsla inom henne. Det fanns bara en i hela världen, som hon tänkte på, en som hon kanske aldrig mer skulle få se. Hvad som på morgonen förefallit henne så ljust och möjligt, det var med ens i kvällsskymningen så otänkbart. Men hon skakade snart bort dysterheten. Hon ville kämpa för sin lycka som en modig flicka — det ville hon.

Tre veckor gingo sin gång, lugnt och stilla, med små förströelser då och då — än var det en kaffebjudning hos någon af stadsborna, än ställde badsällskapet till en utfärd på kärror till något landtställe i trakten, än var det en roddtur eller en längre promenad utåt kanalen, och öfverallt skulle fru Granfeldt vara med.

»Tänk hvad jag blifvit eftersökt på gamla dagar», sade hon med ett klippskt leende till Eva, som svarade med att kalla henne 'sin älskade rotunda', 'sin orange', 'sitt lilla piano' eller något annat lika orimligt smeknamn, som endast betecknade den talandes goda lynne.

Slutligen återstod bara en vecka af den bestämda tiden. Eva kom hem från badet på morgonen och fann gården belamrad med en soffa, stolar, kuddar, mattor och en hjälphustru i full färd med att piska och borsta alla dessa saker.

»Hvad i all världen är här för rengöring», ropade hon, när hon kom in i salen, »få vi inte äta frukost ute i dag?»

»Nej, vi kunna väl inte sitta ute i dammet», sade fru Granfeldt. »Jag trodde, jag skulle ha det undangjordt till dess du kom, men de äro så söliga de här hjälpmadamerna.»

»Här står ju allting på sin plats», sade Eva.

»Det är rummet till höger i förstugan, som får lof att vädras litet», sade fru Granfeldt undvikande.

»Jaså, det rummet har ändtligen öppnats. Då måste jag springa in och titta...»

»Drick ditt kaffe nu först, barn», sade fru Granfeldt, »jag har varit uppe tidigt, må du tro.»

Men medan de ännu suto vid kaffebordet kom det besökande, ett par unga herrar, som anhöllo om damernas närvaro vid en afskedsfest för asessorskan Linderoth — en liten enkel frukost i brunnsparken. När Eva kom ut för att bryta sig ett par rosor att ha i skärpet, voro möblerna redan inflyttade och dörren stängd. Det blef ingen undersökning af den gången.

På eftermiddagen regnade det smått. Man var nödsakad att sitta inne med ärtspritningen.

»Ja, tant, nu är det bara fem dagar kvar», sade Eva suckande, der hon satt med förklädet fullt med ärtskidor. De hade flyttat sig in i hvardagsrummet

till höger om salen. »Jag kan inte begripa, hur jag skall få lust att börja mitt arbete igen. Och så är det så tråkigt att skiljas från dig.»

»Jag tycker det är mer än tråkigt jag», sade fru Granfeldt. »Jag hade nästan glömt hur trefligt det är att ha en ung flicka i huset. Det är som om en hel blomstergård flyttade in med detsamma.»

»Hvad det der smakar bra att höra», sade Eva småleende och nickade mot henne. De suto på hvarsin sida om klädkorgen, som var fylld med ärtskidor. På ett bord der invid hade de fat för de olika sorterna, gröfre och finare. Duggregnet föll tätt mot rutan, och gräset på den lilla planen utanför tycktes växa och bli mera mörkgrönt för hvar minut.

»Tant borde ha en flicka inackorderad.»

»Då känner du mig bra litet. Tror du, att jag skulle trifvas med hvem som helst. Nej du. Det går långsamt för mig att fästa mig vid någon. Men när jag en gång gjort det, så sitter det der.»

»Då kommer du alltid att hålla af mig?» sade Eva.

»Ja, det kan du lita på. Jag är ingen flaxnatur jag. Men, Eva, hvarför är du så snäf mot den der medicine kandidaten? Jag tycker det är en riktigt hygglig karl.»

»Det tycker jag också, tant.»

»Hvarför afvisar du honom då? Det finns många, som skulle vara förtjusta åt att . . .»

»Snälla tant», afbröt Eva, »tala inte om det.»

»Och löjtnanten är ju heller inte så oäfven. Han har ett arrende och reder sig godt.»

»Nu fick jag nio ärter i en skida», ropade Eva till.

»Lägg den då öfver dörrposten.»

»Skall jag lägga den öfver dörren till det här hemlighetsfulla rummet», frågade Eva skrattande.

»Det är inte alls hemlighetsfullt. Det är bara så, att den som skall bo der inte vill ha sina saker rubbade.»

»Men jag är nyfiken på det. Är det karl eller fruntimmer?»

»Det får du snart själf se», sade fru Granfeldt småmysande.

»Kommer han inom fem dagar? Jag tar för afgjordt, att det är en herre.»

»Men Eva, du svarade ingenting om löjtnanten och kandidaten. Du har nog sett, att du bara behöfde ....»

»Tant!»

»Du har inte något förtroende för mig.»

»Jo, tant. Om du vill veta det så... Jag måste afvisa dem. Jag kan inte uppmuntra någon.»

»Du tycker om någon redan.»

»Ja», sade Eva sakta.

Det drog en skugga af missräkning öfver fru Granfeldts ansigte. »Jaså», sade hon, »det kunde du ha sagt mig förut.»

»Men tant tänker väl inte fria till mig», sade Eva muntert.

»Så du pratar», sade fru Granfeldt en smula vresigt. »Nå hvarför eklaterar du inte din förlofning — det är ju inte skäl, att låta unga karlar gå och förälska sig, när man redan...»

»Kan tant anklaga mig för att på minsta sätt ha

uppmuntrat någon», sade Eva allvarsamt, »har jag inte tvärt om?!...»

»Jo, jo, bevars, du har varit stel och frånstötande som en prinsessa. Det är just det jag har tyckt så mycket om. Jag kan inte med det der hastiga tillmötesgåendet, som man kan få se sig mätt på. Men ändå. Vill du inte tala om litet mer för mig, nu när du har börjat?»

»Tant», sade Eva, »det är ingenting att tala om. Jag tror att han tyckte om mig en gång i våras. Men jag afvisade honom, sårade honom; jag gjorde det på ett dumt sätt, utan att säga honom mina skäl — — och så reste han. Jag har en sorg, tant, fast du har förstått att söfva den med din godhet. Ack, jag skall aldrig kunna tacka dig nog för den här tiden. Om jag inte hade kommit hit, så tror jag att jag hade dukat under.» Hon hade rest sig upp. Hon flyttade en stol intill dörren, steg upp på den, sträckte upp armen och lade ärtskidan på dörrposten.

»Vill du inte säga mig dina skäl», sade fru Granfeldt. »Kom ihåg. Eva, hur mycket jag håller af dig.»

»Just för det», sade Eva allvarsamt, »just för det vågar jag inte. Jag är så rädd om din kärlek, tant — jag skulle inte kunna mista den också.»

I det samma blixtrade det och en åskknall ramlade till nästan ögonblickligt. Regnet började störta ned.

»Eva», sade fru Granfeldt, »vill du ta nyckeln och gå in. Jag tror bestämdt att fönstret står uppe, och jag har knäet fullt med ärter.»

Eva tog nyckeln och öppnade dörren. En blixt slog henne i ögonen, och hon skrek till. Fönstret stod

verkligen öppet, och regnet piskade in. Hon gick fram och stängde det, under det åskan dundrade i långa utdragna rullader, som liksom svarade hvarandra, än som ett häftigt anrop, än som ett svagare eko. Eva torkade med sin näsduk af regnet, som stänkt på kanten af skrifbordet, hon lyfte ett par böcker, som också blifvit fuktiga, för att lägga dem på andra sidan — såg på dem — —.

»Nå, Eva», ropade fru Granfeldt, »har regnet gjort någon skada?»

Hon fick icke något svar. Det dröjde några sekunder innan Eva visade sig på tröskeln.

»Du ser ut, som om du sett ett spöke derinne», sade fru Granfeldt, »om jag vetat, att du var så rädd för åskan, skulle jag inte ha bedt dig gå.»

Eva stod ett ögonblick tyst med händerna på stolskarmen. Hon var mycket blek.

»Kära barn, du mår väl inte illa.»

»Nej», sade hon med en röst, som med ens återfått den gamla sorgen i tonfallet, »men jag har tänkt, att jag skulle tala om mina skäl — — det der som du nyss ville veta, tant. Det var kanske inte rätt, att jag kom hit, utan att du visste det förut, men det rår prosten för, inte jag. Ser du, jag har ingen familj, hvarken far eller mor. Jag har intet barndomshem att minnas, intet namn, som jag ärft.»

Fru Granfeldt såg häpen på henne.

»Du sade nyss att du aldrig skulle upphöra att hålla af mig», fortfor Eva. »Det var dyrbart för mig att höra då, men nu vet jag, att kunde jag bara öfvervinna dina fördomar, kunde jag få dig att tro på min

karaktär, ack, då skulle jag vara den allra lyckligaste människa på jorden.»

Fru Granfeldt lät alla ärterna glida tillbaka i klädkorgen.

»Och han — som du älskar — har han förskjutit dig för den skull?» sade hon.

»Nej», sade Eva. »Han vet det inte, men hans familj», hon kunde icke säga hans mor, »är mycket — mycket noga.»

»Ja, ja», sade fru Granfeldt.

»Nu är det bäst jag går upp till mig», sade Eva sakta.

Fru Granfeldt hade rest sig upp. Det blixtrade på nytt.

»Men du är ju rädd för åskan», sade hon tveksamt.

»Åh nej», sade Eva bittert, »jag är inte rädd för någonting nu. Jag får inte klema med mig. Jag får ju stålsätta mig mot det värsta.»

Fru Granfeldt sjönk ned på stolen igen. »Kära barn, var inte så häftig», sade hon, i det hon såg upp i Evas upprörda ansigte, — »du talar som ett yrväder, man kan väl inte vara i ordning med sina tankar så der i en handvändning heller. Det är nog sant att jag har haft mina — — hm — fördomar, men man är ju aldrig för gammal att lära. Jag är väl inte någon buse heller, som inte kan ta reson. Gråt inte, kära barn, du skall veta, att jag väntar min son i kväll.»

»Hvarför har aldrig tant talat om, att tant hade en son?»

»Det kommer sig af att jag gjort mig själf det

löftet att inte likna alla andra mödrar, som inte kunna öppna munnen utan att tala om sina barn. Och så har jag småningom kommit ur vanan, och det har jag funnit mig väl af, skall jag säga. Men sedan, när du kröp in i mitt hjärta, så ville jag verkligen öfverraska dig. Han duger att visa, skall jag säga.»

»Och tant håller riktigt af mig», sade Eva och lade armen om hennes hals. »Har du ingen motvilja för mig? Om din son vore ogift, skulle du kunna tänka dig att jag skulle kunna bli —? Nej så mycket håller du bestämdt inte af mig.»

»Kära Eva, jag har ju inte tänkt på annat, allt sedan du kom. Ogift — hur kom du på en så löjlig tanke? Visst är han ogift.»

»Jag såg hans namn nyss på en bok derinne», sade Eva.

»Och här får du nu se honom själf. Derborta kommer han. Hvad i all världen har båten redan kommit, och jag som inte hann ned.»

Hon reste sig och ville störta ut. Eva höll henne tillbaka. »Jag går upp till mig», sade hon, brådskande, »jag vill inte visa mig med rödgråtna ögon. Men lofva mig en sak, tant, nej, du får inte gå förr än du lofvat det. Han är ju långt borta på gatan ännu. Lofva att du, så fort du kan berättar honom min historia.»

»Ja, det kan du lita på. Jag skall minsann inte låta honom gå och bli förälskad i dig, när du redan har din utvalde.»

»Inte det, för all del, inte det», ropade Eva. Men fru Granfeldt hade redan ryckt sig lös från henne

och sprungit ut på gården, der hon trots vätan, regnet och sin korpulens skyndsamt vek om hörnet för att möta honom vid porten.

Eva stod ett ögonblick stilla i salen, tveksam om hon skulle springa upp till sig eller ej. Innan hon hann betänka sig, hörde hon steg i farstun, steg, som närmade sig dörren. Utan att besinna sig sprang hon till höger förbi ärtkorgarne in i det iordningstälda rummet, i tanke att genom farstun springa upp till sig, medan de voro i salen, men hon hade icke hunnit dörren, förrän den rycktes upp utifrån, och hon stod ansigte mot ansigte med herr Eckerman.

Det uttryck af glad, upprymd vänlighet, som låg öfver hans drag, försvann ögonblickligen. Medan han en sekund betraktade Eva, lade sig ett mörkt moln öfver hans panna. »Har jag kanske inte gått rätt?» sade han med kall röst. »Har min mor tagit mitt rum — —» Han ville draga sig tillbaka.

»Nej, nej», sade Eva, »det var jag, som —»

Men nu kom fru Granfeldt.

»Se här, Eva, har du min son, herr Eckerman — vi ha inte samma namn — och här, Arne, är fröken Wall, en rar flicka, må du tro.»

»Åh, tant», sade Eva.

»Jo, det skall du tro. Tiden har gått som en dans, medan du har varit borta, inbilla dig inte annat, och det är hennes skull.» Fru Granfeldt var litet osäker på rösten.

»Det tviflar jag inte på», sade herr Eckerman med en kylig bugning.

»Men att du kom och öfverraskade oss så här?

Hvad kom det åt båten? — Eva — —» Hon vände sig om. Men Eva hade smugit sig ut.

»Är hon inte vacker?» sade fru Granfeldt.

»Jo, mycket — men låt oss nu inte tala om henne.»

»Du såg så ovänlig ut. Det får du inte göra, för det är verkligen en riktigt snäll flicka.»

»Jag blef ledsen, att vi inte fick vara ensamma», sade han, i det han spände upp sin filtrem.

»Ja, ja, det är bäst att du inte ser på henne för mycket. Hon har redan sin utkorade.»

»Det kan jag väl tro», sade han och använde mer kraft på spännet, än som kunde behöfvas.

Men Eva hade sprungit uppför trappan öfver vinden, som alltid förefallit henne mystisk som en saga, och in i sitt rum. Hon satt länge vid fönstret, utan att veta hvad hon skulle taga sig till. En och annan gång hörde hon ljud af röster från farstun der nere. Hans röst, när han gjorde upp räkningen med bäraren, och hans kraftiga steg. Skulle det nu blifva klart mellan dem, eller skulle hon resa hem med sin sorg? Medan hon vände dessa frågor i sitt inre, såg hon på hur regnet flöt ned i små rännilar på den hvitmålade fönsterinfattningen. Det var jämnmulet, tungt och grått. Längst ner i öster var ett alldeles blåsvart moln, som stack af mot det ljusgrå. »Om det regnar så här hela aftonen», tänkte hon, »då blir ingenting förklaradt.» Hon visste mycket väl hela tiden, att hon i alla händelser icke skulle resa utan att säga honom allt, men hon ville hafva liksom ett insegel på sin egen önskan. Och just som hon tänkte det, kom der från andra sidan

en skarp, sned solstråle, som gjorde molnen ännu svartare. Vid öfversta kanten började dock det ljusgrå att lätta så pass mycket, att det släppte fram en smal blå strimma. Derpå kom ett vinddrag farande, hastigt som en pust, så att de tunga, fylliga dropparne med ett prasslande ljud föllo ned från blad till blad. Och så sken solen starkt och intensivt. Det blef lugnt igen. Ett par små ärlor trippade fram och togo sig ett bad i pussen framför porten. Himmelen blef, liksom sopad af en jättekvast, med ens blå och klar.

»Jag skall segra», sade Eva jublande i det hon reste sig, »jag skall segra öfver honom och mig själf.»

Och medan hon, med pannan lutad emot fönsterposten, såg upp mot den högblå himmelen med en aning om annalkande lycka, smälte isen kring hennes hjärta. Hon bad om ödmjukhet, godhet och saktmod, dessa dygder, som hon älskade, och som kanske också funnos i hennes natur, men som af hennes tunga öde hållits bundna.

Hur tryggt skulle hon icke öfverlemna åt honom, som hon älskade icke endast sin framtid och sin lycka, utan också sin egen utveckling till det goda.

Och bäst af allt, hon tyckte, att hon kunde kyssa sin himmelske faders hand och tacka för den stränga fostran, som varit nödvändig för hennes upproriska sinne.

Slutligen hörde hon fru Granfeldts röst nerifrån trappan: »Eva, théet är inne.» Hvilken gränslös lycka, att få gå ned och veta honom vara der!

Dörren till salen stod öppen, den svala, fuktiga aftonluften strömmade in. Bordet midt på golfvet var

dukadt. Hon såg honom mellan bordet och blommorna i fönstret. Han vände sig om, då hon kom.

»Det har med ens blifvit vackert», sade han.

»Ja», sade Eva mildt, »naturen har blifvit litet vänligare.»

»Ämnar fröken Wall stanna länge i Söderköping?» sade han, utan att låtsa märka Evas betoning.

»Kära du, hon skall resa om Fredag. Hon har pligter på annat håll», sade fru Granfeldt.

Han svarade ingenting. Hans stelhet inverkade på dem. De började äta. Men hur fru Granfeldt pratade och trugade sonen med alla små läckerheter, hon visste att han tyckte om, så förmådde, hon icke arbeta upp den tryckta stämningen. »Vet du, Arne», sade hon slutligen, »jag begriper inte hvad som kommit åt dig under resan. Du är inte det minsta lik dig.» Hennes ögon hvilade oroligt på hans ansigte.

»Det är ingenting annat, än att jag är litet trött», sade han. »I morgon är jag kry igen.»

Men fru Granfeldt suckade, medan hon gick ut med faten, som hon började taga från bordet.

När hon gått vände sig herr Eckerman till Eva. »Ni har varit mycket god, som förkortat tiden för min mor», sade han på ett främmande sätt.

»Jag förtjänar inte något beröm för det», sade Eva saktmodigt. »Det är inte min skull att jag är här. Det föll sig bara så, jag rådde inte för det.»

»Det betviflar jag inte alls», sade han.

»Det kan förefalla er besynnerligt», sade hon. »Men jag visste inte, att det var er mor förr än i dag.»

»Ni är mycket mån om att beta mig alla anled-

ningar till inbillskhet», sade han kallt. »Var lugn — man aktar sig för ett fel, som man fått betala så dyrt som jag.»

Hennes hjärta sammansnördes af fruktan och smärta. Var det så, att hon hade förlorat honom?

»Jag borde ha vetat att alla förklaringar varit öfverflödiga», sade hon sorgset. »Ni har själf sagt att ert hjärta upphör att slå för hvad som inte längre intresserar er.» Hon stapplade litet på målet. »Men jag fruktade, att ni skulle anse mig falsk och — inställsam, derför ville jag säga er det.»

»Ni förtyder hvad jag sade, som kvinnor alltid göra», sade han. »Dessutom var det inte värdt att tala om mitt hjärta. Man skall ju alltid betala sin lärospån här i världen.» Han slog om ton. »Jag skall helsa er från baron Ulfklo», sade han. »Jag träffade honom vid en station. Han var på väg ut.»

Han betraktade henne skarpt ett ögonblick, derefter vände han bort hufvudet.

Fru Granfeldt kom tillbaka från köket och föreslog en tur i trädgården. Han tog modern under armen. Eva ville smyga sig uppför trappan, men fru Granfeldt ropade henne. Hon måste komma tillbaka och gå bredvid henne. »Här skall du tro, att vi sprungit med våra vattenkannor, Arne. Det har varit en ohyggligt torr sommar, men så ha vi heder af våra blommor, Eva och jag.» Hon släppte hans arm och gick in på sidogången.

Han böjde sig ned och bröt en ros. »Vill ni ta den af mig», sade han och räckte den åt Eva, »till tack för er möda.» Hans drag hade fått ett vänligt

uttryck. Eva visste så väl hur hans manliga hjärta, som icke förstod sig på småaktighet, längtade efter försoning. Hon tog rosen.

Han stod tyst en sekund. »Jag har fått en förklaring af min mor», sade han slutligen. »Jag ville bara säga er, att om jag i mitt bref var brutal och grof mot er, så — —»

»Visst inte», sade Eva med osäker röst. »Jag förtjänade det.»

»Ni kunde visserligen ha mildrat slaget genom att ärligt säga mig ert skäl», sade han, under det han snodde ett grässtrå om sitt pekfinger. »Men kvinnor äro inte barmhertiga.»

»Jag var så söndersliten. Jag visste inte hvad jag gjorde.»

»Jag tror, att om ni visat mig litet mera aktning, så skulle jag ha burit smärtan bättre. Men jag önskar er i alla fall all möjlig — — hm — — lycka.» Men när han sagt detta framtvingade ord, rann sinnet på honom. Svartsjukans kval började att martera honom.

»Lycka», sade hon. »Nej, det finns inte. Inte så länge en man inte kan tro på en kvinna, om än allting talar émot henne.»

»Eller tvärtom», sade han häftigt. »Det finns ingen lycka, så länge inte en man kan inge nog förtroende, att en kvinna kan uttala sig rent och öppet till honom. Att lemna en människa, som tror sig stå färdig att nå det högsta i lifvet, utan ett ord, att trefva i det mest nattsvarta mörker — — åh, det är nedrigt.»

»Ja», sade hon sakta, »ni har rätt. Det var nedrigt. Men det har straffat sig.»

Men hennes ödmjuka ton afväpnade honom icke. Allt hvad han lidit under de sista två månaderna rusade öfver honom.

»Ursäkta mig», sade han, »jag borde inte tala nu. När jag ser er igen blir jag ytterligare ursinnig.» Han andades kort, och hans näsborrar vidgades. »Jag älskade er så outsägligt, jag menade så ärligt, jag tyckte, att jag kunde dö för er hvilket ögonblick som hälst. Och ni behandlade mig med sådant förakt. Ah, fröken Wall, ni talar om straff — — ja, ni borde straffas — det var inte mer än rätt — jag har lidit så gränslöst.»

»O, Gud, hvad skall jag göra», stammade hon.

»Göra», sade han, »tror ni man kan plåstra med en människa, som man dödat — som ni har gjort med mig? Nej det går inte. Men vi skola bara laga, att vi inte träffas. Så mycket kunna vi göra för hvarandra. Och förlåt mig nu. Det blir bättre sedan jag fått tala ut. Det har kokat, — nej det är för litet sagdt — det har sjudit i mig hela tiden.»

»Jag förstår det», sade hon sakta — »men nu? Är det för sent att tala med er nu?» Hon höjde sina ögon mot hans ansigte, men han blef i hast blek, som om han frusit.

»Jag förtrodde er en gång, att jag blef hastigt god igen, när jag var uppretad. Men det här är inte *bara* vrede, fröken Wall. Det finns också hos mig möjligheter af sår, som måste lemnas i fred, till dess de fått ärra sig.»

»Men ni vet inte — — jag är beredd att säga er allt nu.»

»Min mor har sagt mig allt — det är alldeles nog — litet mer eller mindre utveckladt — det gör ju så litet — det vill säga — jag är inte i stånd att höra det.»

Han hade hela tiden undvikit att se på henne — men nu vände han hufvudet emot henne. Han hade en vanlig anmärkning på läppen öfver blommorna, men han såg att hon vacklade. Hans godhet tog öfverhand. Han smålog. »Så der ja», sade han, »nu har jag nära på skrämt ihjäl er till på köpet. Det var inte min mening att vara hård emot er — visst inte — — men jag lider — Eva — — skona mig — jag står inte ut med att vara tillsammans med er.»

Under det han våldsamt kämpade för att återfå jämnvigten böjde han sig ned och bröt ännu en ros, som han räckte henne nästan utan att veta hvad han gjorde.

»Nej», sade hon, »jag kan inte ta den der. Inte förr än ni upphört att misskänna mig. Lofva mig en sak», sade hon hastigt, då hon såg fru Granfeldt resa sig från rabatten, der hon rensat bort litet ogräs, »res inte förr än jag fått tala med er än en gång.»

Han såg på henne förvånad, nästan sträng, men fru Granfeldt kom i det samma.

»Kom hit, Arne, skall du få se linden, som du själf planterat», ropade hon.

Eva skyndade tillbaka in i huset och upp till sig.

Morgonen derpå stod kaffebordet i trädgården, när Eva kom ned tämligen sent. Fru Granfeldt satt och stickade och herr Eckerman låg utsträckt på gung-

brädet och rökte. Han reste sig, när Eva kom och satte på sig hatten, som legat på sanden bredvid honom.

Allting såg morgonfriskt ut, till och med herr Eckerman, som gjort toalett, det vill säga fått af sig resdammet och uppfriskat sig med ett bad. Den hvita kragen stack af mot hans solbrända hy. Han hade blifvit mager, men det klädde honom. Det der lugnet, som från början imponerat på Eva, var icke så konstant som förr. Han var icke riktigt ense med sig själf, det syntes på hela hans väsen.

»I dag borde vi göra en tur till Dagshammar», sade fru Granfeldt. »Vi kunde hyra gästgifvarens vagn . . .»

»Jag måste allt packa, tant. Jag bör inte dröja så länge, som jag tänkt. Prosten beklagar sig öfver min vikarie», sade Eva.

»Så der ja, hvad är nu det för infall? Nog kan du följa med en tur på landet, det vill jag inte höra af annat», sade fru Granfeldt.

»Men jag borde allt helsa på några ute i staden», sade herr Eckerman.

»Jo, ni äro riktigt trefliga», sade fru Granfeldt. »Och det der om resan, Eva, det blir då alldeles ingenting af. Jag blir riktigt förargad på er båda två.»

»Jag kanske skulle gå och ta mig ett bad nu», sade Eva.

»Genast på kaffet, nej mitt barn, du skall väl inte fördärfva dig heller, så länge jag har något att säga.»

»Jag tror jag skall gå öfver till doktorn på en titt», sade herr Eckerman och reste sig.

»Han har sin mottagningstimme nu, och då är

han så upptagen, så att du inte kan träffa honom. Sitt nu vackert stilla första morgonen du är hemma», sade fru Granfeldt litet retligt. »Vill du vara snäll och gå upp på vindskontoret och hämta ned min nystkrona, Eva lilla, här har du nyckeln.»

»Kan inte jag hålla härfvan åt tant?»

»Eller jag», sade herr Eckerman.

»Nej, gör nu som jag säger. Härfvan ser ut att bli trasslig», sade fru Granfeldt, »men jag skall nog reda mig med den ändå.»

Eva hade knappt hunnit utom hörhåll, förrän fru Granfeldt började.

»Min käre Arne, jag får säga att ditt uppförande riktigt förvånar mig. Tycker du det här skall bli trefligt? Begriper du inte, att den stackars flickan vill resa, bara för att du är så ohöflig. Hon tror naturligtvis, att hon är till öfverlopps, när du nu kommit hem till mig.»

»Det är hon visst inte. Jag kan ju resa jag — och komma tillbaka sedan.»

»Hvad i all världen har du fått för antipati emot henne? Jag vill visst inte att du skall gå och bli betagen i henne, men nog kan du väl vara höflig och inte se så rak och frånstötande ut, som om hon vore af en annan folkstam. Man får lof att vara granlaga mot henne. Hon kunde ju tro, att du kände hennes historia.»

»Jag känner ju hennes historia.»

»Gör du? Ja, då är ditt uppförande ännu mer oförsvarligt. Det trodde jag aldrig om dig, Arne. Att låta den stackars flickan umgälla...»

»Du berättade ju själf att hon var förlofvad...»

»Inte menar jag *den* historien. Jag menar det andra.»

»Hvad?» sade herr Eckerman och reste sig från den liggande ställning på gungbrädet, som han å nyo intagit.

»Ja, om jag talar om det, så är du så god och blir vänlig mot henne, som du är mot andra människor. Hon har ingen far och ingen mor — hon är utstött i världen, utan namn och utan skydd, och hon har afsagt sig den man hon älskar, derför att hans familj inte vill veta af...»

»Mamma», sade herr Eckerman och hans röst skälfde af rörelse, »är det sannt det der?»

Men innan fru Granfeldt hann svara, hördes lätta steg på sanden.

Han vände sig om, hans bröst häfde sig, hans ansigte strålade. »Eva», ropade han och sträckte armarne emot henne.

Hon såg att han visste allt, hans älskade drag bokstafligen lyste af rörelse och lycka. Hon kunde icke hjälpa, att fru Granfeldt såg på det. Hon kastade nystkronan ifrån sig och föll till hans bröst.

